

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 13 maart 2013

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 13 maart 2013
Aanvang: 13:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. J. Spakman
Griffier: dhr. W.T. Meijer

Opening
Bijlage - Uitnodigingsbrief (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

A3. Afspraken en planning

Verslag - Informeel overleg over VR en PR 26 feb 2013 (pdf)

Collegebrief - Onderwerpen jaarlijkse HRM-presentatie (pdf)

Bijlage - besluitenlijst 26 februari (pdf)

Bijlage - LTA F&V mrt. 2013 (pdf)

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 niet afgehandeld (pdf)

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 afgehandeld (pdf)

Collegebrief - Mededelingen voortvloeiend uit LTA ca. t.b.v.commissie F&V van 13 maart 2013 (pdf)

A4. Conformstukken

a. Wijziging artikel 2:27 en 2:33 APVG

(raadsvoorstel 24 januari 2013)

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG (pdf)

b. Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandelen Waterbedrijf Groningen

(collegebrief 14 februari 2013)

Collegebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel Waterbedrijf Groningen (pdf)

A5. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

- B1. Eindrapport van de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'
Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen' (pdf)
Ingekomen stukken - Provincie en VGG - Vervolg op visitatie Bestuurlijke Toekomst Groningen (pdf)
- B2. Leningdoel - wensen en bedenkingen
(collegebrief 1 maart 2013)
Collegebrief - Leningdoel - wensen en bedenkingen (pdf)
- B3. Motie gespreide betaling OZB
(collegebrief
Collegebrief Motie gespreide betaling OZB (pdf)
Motie PvdA ChristenUnie Stadspartij en VVD Gespreide betaling OZB (pdf)
- B4. Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht
(collegebrief 24 januari 2013)
+
Ontwikkelingen Stadstoezicht
(collegebrief 24 januari 2013)
Collegebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht (pdf)
Collegebrief - Ontwikkelingen Stadstoezicht (pdf)
Bijlage - Bespreking Stadstoezicht in F&V 5 sept '12 (pdf)
Bijlage - Bespreking begroting progr beheer 7 nov '12 (pdf)
Bijlage - Motie hotspots overlast 14 nov '12 (pdf)
Bijlage - Motie struikelfietsen 14 nov '12 (pdf)

C Huishoudelijk deel

- C1. Ingekomen stukken
Lijst ingekomen stukken (pdf)
- C2. Vaststelling verslag 6 februari 2013
Verslag 6 februari 2013 (pdf)
- . Sluiting

Bij commissievergaderingen kunt u gebruik maken van het spreekrecht bij de inhoudelijke agendapunten (inclusief de conformstukken onder A) en de rondvraag. U krijgt dan drie minuten de gelegenheid de commissieleden te vertellen hoe u over een onderwerp denkt. Voor aanmelding en informatie kunt u terecht bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Onderwerp Uitnodiging commissievergadering 13 maart a.s.

Leden Raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 77 26	Bijlage(n)	Ons kenmerk
Datum 1 maart 2013	Uw brief van	Uw kenmerk

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Spakman, nodig ik u uit voor de commissievergadering Financiën en Veiligheid van **woensdag 13 maart a.s. om 13.00 uur in de Oude Raadzaal**. Met betrekking tot de agenda de volgende opmerkingen:

Afspraken en planning

Verslag informeel overleg over Veiligheidsregio en Politie-eenheid

- afspraken op laatste pagina moeten worden bekrachtigd

Besluitenlijst vorige vergadering

- toezeggingen kunnen op LTA

LTA

- aangepast n.a.v. LTA-overleg met burgemeester
- n.a.v. recent presidiumbesluit: 8 mei moet zijn 15 mei
- 2012-212 > inmiddels ontvangen, zie tkn-lijst
- NB: overige maart-items staan nog open
- definitieve nota Groningen Digitaal kon nog niet worden geleverd omdat gevraagde input vanuit de commissie m.b.t. Open Source nog niet was ontvangen.
- PM 2013-16 > zie brief auditcommissie aan college op tkn-lijst
- PM 2013-19 > afgehandeld in auditcommissie, zie verslag 23/1 op tkn-lijst
- *M.b.t. de toezegging van de burgemeester uit de laatste raad inzake evaluatie van het damoclesbeleid wordt input van de commissie gevraagd (waarop moet precies worden geëvalueerd?); hierover zult u afspraken moeten maken*

IM-lijst

- Moties 2012-22, 2012-58 en 2012-76 kunnen na de vergadering op 'afgehandeld'

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Bladzijde 2 van 2
Onderwerp

Conformstukken

Het **raadsvoorstel** wijziging APVG lijkt ons vooral een technische operatie (aanpassing aan Drank- en Horecawet).

Daarnaast een collegebrief over de aankoop van een aandeel Waterbedrijf met gelegenheid tot **wensen en bedenkingen**. Om hier even nadrukkelijk de aandacht op te vestigen hebben we dit stuk – ook al is het geen raadsvoorstel – even op de conformlijst geplaatst i.p.v. op de tkn-lijst. Wij verwachten hier echter geen discussie over.

Mocht u (één van) beide onderwerpen breder willen bespreken, dan graag zo snel mogelijk doorgeven aan voorzitter en/of commissiegriffier.

Rapport visitatiecommissie

Op 28 februari jl. is het eindrapport van de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' gepresenteerd. Het leek ons goed om dit z.s.m. op de agenda van F&V te plaatsen. Niet omdat wij verwachten dat u hierover al een afgerond oordeel hebt gevormd (geldt ook voor het college), maar wel om u in staat te stellen alvast een eerste politieke reactie te geven, en vooral om met elkaar te overleggen over de verdere procedure. Daarom hebben we ook de brief van de provincie i.c.m. de VGG bijgevoegd, waarin daarvoor al een voorzet wordt gegeven.

Gespreide betaling OZB

Deze collegebrief wordt geagendeerd vanwege het verzoek van het college aan het eind van de brief. Het college legt twee alternatieven voor, en wil daar graag met u over doorspreken.

Stadstoezicht

Deze stukken staan nog open van de vorige vergadering. Toen was er te weinig tijd, en is besloten om ze door te schuiven naar deze maand.

Overig

Zoals bekend zijn zowel de burgemeester als wethouder Schroor verhinderd deze vergadering bij te wonen. Zij zullen zich laten vervangen door de loco-burgemeester resp. één van de andere collegeleden.

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Wolbert Meijer,
commissiegriffier

Verslag - Informeel overleg over VR en PR 26 feb 2013

Informeel overleg cie. F&V – Veiligheidsregio en Politie-eenheid

Datum: 26 februari 2013

Tijd: 20.00 – 22.00 uur

Plaats: Oude Raadzaal

Aanwezigen:

- Berndt Benjamins (D66), Jimmy Dijk (SP), Mattias Gijsbertsen (GroenLinks), Dick Jager (VVD), Inge Jongman (ChristenUnie), Sabine Koebrugge (VVD), Bernard Koops (CDA), Anne Kuik (CDA), Leendert van der Laan (Stadspartij), Jetze Luhoff (D66), Randy Martens (PvdA), Robert Prummel (Stadspartij), Jan Spakman (PvdA, voorzitter), Kirsten de Wrede (Partij voor de Dieren)
- Peter Rehwinkel (burgemeester)
- Rija Blaauw (bestuursdienst), Hans Foekens (hulpverleningsdienst/brandweer), Marijke Hermans (bestuursdienst), Wolbert Meijer (griffie)

Opening

Voorzitter Jan Spakman zet uiteen wat de achtergrond is van deze bijeenkomst. Tijdens de commissievergadering van januari jl. werd gesproken over het gevoelde democratische gat m.b.t. zowel de Veiligheidsregio als de Politie-eenheid Noord Nederland. Specifiek kwam daarbij de rol van de Groninger burgemeester aan de orde als voorzitter VR resp. regioburgemeester. Afgesproken werd toen om nog een keer informeel bij elkaar te komen om door te spreken over nog bestaande onduidelijkheden en om concrete werkafspraken te maken. Naderhand heeft de burgemeester een brief geschreven waarin één en ander nog eens werd uitgelegd.

Presentatie

Marijke Hermans van de bestuursdienst laat middels een presentatie helder zien wat de verschillen zijn tussen de beide regio's, wat de taken ervan zijn, en wat de rol is van de voorzitter resp. regioburgemeester. De aanwezigen krijgen een factsheet mee waarin deze informatie op een rijtje is gezet om later te kunnen naslaan.

Bespreking

Mandatering

Tot opschaling naar GRIP4 besluit de voorzitter van de VR, maar er is wel sprake van mandatering naar enkele functionarissen, zodat er snel gehandeld kan worden wanneer de situatie dat vereist.

Rol provincie

De provincie wordt niet standaard opgeroepen bij het RBT, maar krijgt net als een waterschap een specifieke uitnodiging als er bijv. wegen of vaarwegen van de provincie betrokken zijn.

Verslag - Informeel overleg over VR en PR 26 feb 2013

Verskil in grootte als probleem

Het moet in de praktijk nog blijken of het feit dat de beide regio's niet dezelfde grootte hebben werkbaar is. Politiewet heeft Wet veiligheidsregio ingehaald. Vergroting van de Veiligheidsregio is echter voorlopig politiek erg gevoelig.

Frequentie GRIP-opstapeling

Opstapeling naar GRIP3 of GRIP4 komt gelukkig heel weinig voor.
Opstapeling naar GRIP1 of GRIP2 gebeurt wel redelijk vaak.

Basiseenheden

Politie-eenheid Noord Nederland bestaat uit drie districten die gelijk vallen met de provincies. Binnen district Groningen komen in de Stad drie basiseenheden (nu vijf) en in het Ommeland twee. Voor Stad blijft het wel één driehoek, andere twee krijgen één driehoek.

Rol van de raad gelijk gebleven?

Nee, de bedoeling was juist om de positie van de gemeenteraden te versterken. De raad moet bijvoorbeeld gehoord worden over het Regionaal Beleidsplan Noord Nederland en kan op die wijze toetsen of de daarin opgenomen kaders aansluiten bij de eigen doelen. Zo ook de sterkteverdeling van de politie in Noord Nederland. Dat was nog niet opgenomen in het regionaal beleidsplan, maar is nu gereed. De burgemeesters van alle 62 gemeenten zijn verplicht hun raad daarover te horen, alvorens de sterkteverdeling definitief kan worden vastgesteld. Als één van de raden ontevreden is over de voorgestelde sterkteverdeling, moet er opnieuw in het RBPO over worden gesproken. Uiteindelijk hakt regioburgemeester de knoop door. Gemeenten/raden hebben eventueel de mogelijkheid om tegen het besluit van de regioburgemeester in beroep te gaan bij de minister. Verder is nu expliciet in de Politiewet vastgelegd dat de burgemeester verantwoording aan de raad moet afleggen over het gevoerde gezag.

Hoe verhouden zich gezag en beheer?

Oftewel, wat kun je met je gezag over de politie, als je niet het beheer over de politie hebt? Bij een claim om extra capaciteit zal de minister (maar ook de regioburgemeester) altijd een goede onderbouwing verlangen. Dat vereist van gemeenten een goede veiligheidsanalyse en een gedegen afweging van de veiligheidsprioriteiten. De vaak gesuggereerde tegenstelling tussen landelijke en lokale prioriteiten is voor een stad als Groningen nauwelijks aanwezig, landelijke prioriteiten zijn vaak ook lokale prioriteiten.

Taakverzwaring burgemeester

Aan de ene kant is de burgemeester geen korpschef meer en heeft dus geen beheerstaken meer. Dat zorgt voor hem en zijn ondersteuning voor taakverlichting. Aan de andere kant is er sprake van een aanzienlijke taakverzwaring door voorzitterschap RBT en regioburgemeesterschap. Alleen al omdat de 62 andere burgemeesters allemaal wel eens even je aandacht willen. Er is ook (nog) geen plaatsvervangend regioburgemeester. De minister heeft al aangegeven niet met plaatsvervangers te willen werken in het art. 19 overleg. Dit om te bevorderen dat er een zekere vertrouwelijkheid kan ontstaan. Afgesproken is wel dat zodra definitieve aanwijzing tot regioburgemeester heeft

Verslag - Informeel overleg over VR en PR 26 feb 2013

plaatsgevonden er vervanging in eigen eenheid wordt geregeld. Bijv. ter vervanging van het voorzitterschap van het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO).

Rol van de CdK

De commissaris heeft ten opzichte van de veiligheidsregio een specifieke toezichthoudende functie. Hij doet daar ook verslag van aan de minister. Dat is over 2012 net afgerond en zou ook naar de raad gestuurd kunnen worden. Verder heeft hij rol als het gaat om grensoverschrijdende problematiek. Dan moet contact via commissaris lopen als vertegenwoordiger van de minister. Hij kan ook aanwijzingen geven, kan leiden tot verschil met voorzitter VR. Ligt echter niet voor de hand omdat het de bedoeling is dat CdK deze rol terughoudend vervult.

Werkafspraken

Opmerkingen bij stuk griffie met suggesties:

- Agenda's bestuursvergaderingen beschouwen als gewone ingekomen stukken, waarvoor gewone procedure geldt m.b.t. agendering
- Probleem hierbij is: Agenda's zijn er pas ongeveer twee week voor de vergadering, dan lukt bespreking vooraf in de commissie vaak niet meer. Het is echter niet de bedoeling om elke vergadering voor te bespreken; als er echt iets spannends op de agenda staat, zijn er ook andere wegen (bijv. actualiteitendebat) om het met de burgemeester te bespreken.
- Probeer indien mogelijk zaken te bundelen, bijv. jaarverslag veiligheidsregio en jaarrapport aan minister
- Zodra regionalisering brandweer gereed is, wordt website Veiligheidsregio geactualiseerd en komt hier ook dergelijke informatie te staan.
- Suggestie: in brief burgemeester voorafgaand aan commissievergaderingen kan geregeld een update worden gegeven.
- Suggestie uit brochure ministerie om notulen en vergaderstukken politie aan commissie te doen toekomen wordt waardevol gevonden. Bij verslagen lokale driehoek even juridisch kijken in hoeverre dat openbaar gemaakt kan worden dan wel ter visie gelegd.
- Alle informatie veiligheidsregio moet algemeen toegankelijk zijn (zie andere gemeenschappelijke regelingen) via bijv. website. Het is aan de commissie zelf om te bezien wat ze wanneer wil agenderen.
- Bij beleidsplannen scherp zijn op planning, zodat wensen en bedenkingen daadwerkelijk via de commissie kunnen worden besproken in aanwezigheid van burgemeester (en er geen schriftelijke constructie via presidium moet worden bedacht).
- In elk geval vast moment prikken in het jaar voor terugkijken en vooruitkijken.
- BGM is geen verantwoording verschuldigd aan raad over functioneren als voorzitter VR. Wil wel desgewenst informatie delen met raad op informele basis, mag best (zo veel mogelijk) openbaar. Zo kan bij bespreking Hoog water dit voorjaar in het formele gedeelte alleen gesproken worden over functioneren eigen burgemeester; informeel kan dan doorgesproken worden over zijn optreden als voorzitter VR. Dat is het maximaal haalbare. Daarnaast kan e.e.a. aan de orde komen in het jaarlijkse functioneringsgesprek met de burgemeester.

Verslag - Informeel overleg over VR en PR 26 feb 2013

Afspraken zoals te bekrachtigen in eerstkomende commissievergadering:

- Op LTA plaatsen:
 - o M.b.t. Veiligheidsregio
 - Regionaal risicoprofiel en Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio (wensen en bedenkingen) *is maar eens per vier jaar*
 - Begroting en jaarrekening Veiligheidsregio (wensen en bedenkingen)
 - Jaarrapport Veiligheidsregio aan minister (ter kennisname, evt. te bespreken tezamen met bovenstaande jaarstukken)
 - o M.b.t. Politie-eenheid
 - Integraal Veiligheidsplan gemeente (ter vaststelling, inclusief voortraject / raadsbehandelplan > startnotitie / veiligheidsanalyse) *is maar eens per vier jaar*
 - Regionaal beleidsplan politie-eenheid (wensen en bedenkingen)
 - Jaarverslag regionale eenheid
- Overige informatievoorziening richting raad (desgewenst te agenderen):
 - o M.b.t. Veiligheidsregio
 - Agenda's bestuursvergaderingen
 - Notulen
 - o M.b.t. Politie-eenheid
 - Jaarverslag meldpunt overlast, L&V monitor, werkbezoek politie
 - Verslagen van het RBPO
 - Vergaderstukken lokale driehoek (indien juridisch mogelijk; voorstel voor alternatief: 1x per kwartaal overzicht van in de driehoek besproken onderwerpen)

Collegedebrief - Onderwerpen jaarlijkse HRM-presentatie

Directie MID/P&O/Bezem
Onderwerp Onderwerpen jaarlijkse HRM-presentatie

Drs. Ton Schroor
Wethouder

Personeel en Organisatie
Economische Zaken en
Innovatie
Cultuur
Internationale
handelsbetrekkingen
Grote Markt Oostzijde / Forum
Arbeidsmarktbeleid

De leden van de raadscommissie F&V
te
GRONINGEN

Bezoekadres
Grote Markt 1

Telefoon 050 367 76 88

Bijlage(n)

Ons kenmerk BD 13.3561465

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen
Telefoon (050) 367 76 04
Fax (050) 367 77 57
e-mail: ton.schroor@
groningen.nl

Datum - 1 MRT 2013 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte raadsleden,

Op 17 april a.s. vindt de jaarlijkse HRM-bijeenkomst van de raadscommissie F & V plaats. Net als voorgaande jaren wil ik u dan graag meenemen in de HRM-ontwikkelingen van het afgelopen jaar en vooruitblikken naar de komende tijd. Ik stel voor dat ik in ga op de volgende onderwerpen:

- organisatieontwikkeling: beknopte stand van zaken;
- huidige organisatie in termen van enkele overzichten:
 - ontwikkeling formatie/bezetting;
 - leeftijdsopbouw;
 - doelgroepen;
- uitkomsten medewerkertevredenheidsonderzoek;
- ontwikkeling ziekteverzuim;
- nota Veranderkracht wordt herzien: nieuwe HR-strategie;
 - ontwikkeling medewerkers (inclusief overzicht werkbegeleidingscyclus en opleiding), Groningen Academie;
 - mobiliteit (inclusief overzicht ontwikkeling in-, door- en uitstroom en uitstroom in tijd en naar functie);
 - tabel stagiaires, BBL'ers;
- externe inhuur.

Mocht u onderwerpen toegelicht willen krijgen, die in het bovenstaande niet voorkomen of heeft u specifieke vragen waar u op in wilt gaan, dan verzoek ik u dat tijdens de vergadering van de raadscommissie F&V van 13 maart a.s. aan mij door te geven.

Met vriendelijke groet,

T. Schroor.

Bijlage - besluitenlijst 26 februari

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 6 februari 2013

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 13.00 – 15.30 uur

1. AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD

- Raadsvoorstel Kadernota Internationalisering
 - wordt teruggenomen door het college
 - er zal eerst met de betrokken organisaties worden gesproken
 - er komt een duidelijker motivatie van gemaakte keuzes
 - er wordt bezien of de bezuinigingstaakstelling over meer budgetten binnen internationalisering kan worden verdeeld (ipv alleen ontwikkelingssamenwerking)
 - aan beschikkingen voor 2013 die reeds zijn afgegeven wordt niet getornd
 - nog onduidelijk wanneer de nota terugkomt, voorlopig op PM op LTA
- Burgemeestersbrief Damoclesbeleid
 - ter discussie naar raad van 27 februari a.s.
 - 1^e ronde (alleen vragen, geen meningsvorming) schriftelijk, **vragen binnen een week aanleveren bij commissiegriffier**, worden dan tijdig voor de raad schriftelijk beantwoord, vragen en antwoorden worden openbaar gemaakt via RIS

2. TOEZEGGINGEN VAN DE PORTEFEUILLEHOUDERS

- Burgemeester Rehwinkel
 - Houdt commissie op de hoogte m.b.t. evt. te nemen maatregelen inzake sneeuwproblematiek tippelzone
- Wethouder Schroor
 - In de recessierapportages zal steeds een update m.b.t. de financiële situatie worden opgenomen

3. LTA, MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN

Toezeggingen op besluitenlijst

- Toezeggingen BGM inzake jaarwisseling en veiligheids-/politieregio gehonoreerd, andere toezeggingen naar LTA
- Toezeggingen wethouder Schroor naar LTA

LTA

- PM-onderwerpen:
 - 2012-20 kan op juni
 - 2012-21 kan op 2^e kwartaal
- Januari-onderwerpen:
 - 2013-14 kan afgevoerd
- Februari-onderwerpen:
 - 2013-75 wordt geagendeerd voor volgende vergadering
- Maart-onderwerpen:
 - 2013-101 en -102 naar 2^e kwartaal (zie ingekomen stukken)

Initiatiefvoorstellen / Moties

- 2011-23 naar 'afgehandeld'

Ingekomen stukken

- Geen agenderingen

4. VERSLAG

- Verslag 9 januari 2013 conform vastgesteld.

Bijlage - besluitenlijst 26 februari

5. AFSPRAKEN

- Kwestie Hoog Water wordt besproken in vergadering van april met de burgemeester zelf
- Discussie over Stadtoezicht wordt verschoven naar maart en gevoerd met andere collegeleden

6. VERGADERINGEN, WERKBEZOEKEN E.D.

- Volgende F&V vergadering blijft staan op 13 maart a.s.; zowel de burgemeester als wethouder Schroor zorgen voor vervanging.
- 26 februari 20.00 uur: informeel overleg met burgemeester om concrete afspraken te maken over de democratische controle veiligheids- en politieregio
- Er wordt eind maart / begin april een besloten technische sessie georganiseerd over de financiële situatie van de gemeente, waarbij ook (min of meer politiek-vrij) gebrainstormd kan worden over oplossingsrichtingen. Dit kan een politiek vervolg krijgen in een extra commissievergadering in de aanloop naar de behandeling van rekening en voorjaarsbrief
- Op 17 april wordt er een rondleiding in het vernieuwde gebouw van de DIA aan de Kreupelstraat georganiseerd

Bijlage - LTA F&V mrt. 2013

Lange Termijn Agenda per 01-03-2013.xls

maand / kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	progr	opmerkingen
PM	2013-268	F&V	Aanvullende evaluatie van het Damoclesbeleid, met input van de raad via de commissie F&V			Rehwinkel		na 2 jaar. Toezegging in raad 27-2-13
PM	2013-269	F&V	Waarborging recht op anonimiteit bij persoonlijke aangifte op het politiebureau wordt uitgezocht. (ikv Damoclesbeleid)			Rehwinkel		Toezegging in raad 27-2-13
PM	2012-18	F&V	Discussie over omlaag brengen kosten i.r.t. (o.m.) ontwikkeling SSC / regeldrukvermindering	brief	wensen en bedenkingen	Schroor		Toezegging in collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies
PM	2012-19	F&V	Notitie gebruik en risico's rentederivaten	brief	kennis nemen	Schroor		ligt bij auditcommissie
PM	2012-215	F&V	Uitkomsten expertmeeting auditcommissie over wet HOF etc. worden met commissie gedeeld (incl. gevolgen voor bijv. samenwerking met Provincie)			Schroor		toezegging F&V 12-12-12
PM	2013-16	F&V	Jaarplanning P&C cyclus 2013 (crisisbestendig begrotingsproces geïntegreerd)	brief	kennis nemen	Schroor	alg	ligt bij auditcommissie
13-mrt-13	2012-212	F&V	Brief over evaluatie strategiepiloot Ellebogenbuurt volgt.	brief	kennis nemen	Rehwinkel		toezegging F&V 12-12-12
13-mrt-13	2013-103	F&V	Volgende rapportage publieke dienstverlening (daarin ook aandacht voor mensen die niet digitaal zijn)	brief	kennis nemen	Schroor	12	
13-mrt-13	2013-211	F&V	Signaal GL, inzake achterblijvende praktijk t.a.v. harde afspraak uit evenementenbeleid over tegengaan van plastic afval, wordt aan college afgegeven. Schriftelijke reactie volgt.	brief	kennis nemen	Rehwinkel		toezegging F&V 12-12-12
13-mrt-13	2013-217	F&V	Definitieve nota Groningen Digitaal	voorstel	besluiten	Schroor		
13-mrt-13	2013-236	F&V	Bgm. bespreek mogelijkheden van mobiel cameratoezicht op 11 februari in de driehoek			Rehwinkel		Toezegging raad 30-1-13
1e kw. '13	2013-121	alle	uitwerking LTA 2e kwartaal 2013 per maand			voorzitters en port.h.		
3-apr-13	2013-270	F&V	Nadere kaders aangeven m.b.t. de 'inspanning om vervangende woonruimte te regelen' ikv het Damoclesbeleid.			Rehwinkel		Toezegging in raad 27-2-13
3-apr-13	2013-237	F&V	College levert voorstel tot wijziging Verordening Cameratoezicht	voorstel	besluiten	Rehwinkel		Toezegging raad 30-1-13 F&V 12/12/12: worden besproken tijdens werkbezoek
18-apr-13	2012-21	F&V	Cijfers openbare orde team i.r.t. geweldsdelicten	brief	kennis nemen	Rehwinkel	10	politie 18-4
8-mei-13	2013-219	F&V	12>jaarsverslag ombudsman en jaarverslag klachten	brief	kennis nemen	Rehwinkel		

Legenda:
rode tekst + vet = strategische agenda / raadsbehandelplan
geel acering = belangrijke politieke beslissingen by kadersnota's

Bijlage - LTA F&V mrt. 2013

Lange Termijn Agenda per 01-03-2013.xls

J

maand / kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm document	vraag voor raad	portefeuille	progr	opmerkingen
8-mei-13	2013-76	F&V+ W&I	Nota Internationalisering (incl. stedenband Xi'an)	voorstel	besluiten	Rehwinkel	2	College komt na bespreking in F&Vop 6-2-13 met nieuwe versie Toezegging weth. Visscher cie. O&W 05-10-2011. Wordt betrokken bij Horecabeleid
12-jun-13	2013-101	F&V	Zodra de nieuwe drank- en Horeca wet er is, zal er worden teruggekomen op het benutten van nieuwe bevoegdheden	brief	kennis nemen	Rehwinkel	10	Zie collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies
12-jun-13	2013-102	F&V	Handhavingbeleid Horeca (wijzigingsverordening APV)	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	n.a.v. LTA gesprek februari
12-jun-13	2013-243	F&V	Voorstel i.v.m. Wet revitalisering generiek toezicht	voorstel	besluiten	Rehwinkel		
2e kw '13	2012-17	F&V	Initiatief brandveiligheid PvdA	voorstel	besluiten	Rehwinkel		
2e kw '13	2012-20	F&V	Alternatief voorstel i.p.v. bezuiniging Ombudsman	voorstel	besluiten	Schroor		cie. wil structurele oplossing bij voorjaarsbrief 2013 (F&V 12/12/12)
2e kw '13	2013-137	F&V	Stelsel voor logiesbelasting	voorstel	besluiten	Schroor	14	
2e kw '13	2013-138	F&V	Aparte P&O commissie beleggen (dan ook aandacht voor motie Kansen voor talent)	brief	wensen en bedenkingen	Schroor	12	Toezegging in overleg met vz.
2e kw '13	2013-139	F&V	Onderzoek operationele / financiële haalbaarheid projecten	brief	kennis nemen	Schroor	alg	Toezegging in overleg met vz. november '12
2e kw '13	2013-15	F&V	Overzicht kostentoe rekening (cijfers vorig jaar)	brief	kennis nemen	Schroor	alg	Toezegging in collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies
2e kw '13	2013-216	F&V	Mededeling volgt in P&O over stand van zaken verbetering proces personeel/salaris			Schroor		toezegging F&V 12-12-12
2e kw '13	2013-71	F&V	Nota sociale mediabeleid	brief	kennis nemen	Schroor	11	Toezegging in collegebrief 13-11-12 over begrotingscommissies
2e kw. '13	2013-192	alle	uitwerking LTA 3e kwartaal 2013 per maand			voorzitters en port.h.		
3e kw '13	2013-197	alle	uitwerking LTA 4e kwartaal 2013 per maand			voorzitters en port.h.		
4e kw '13	2013-199	F&V	Ontvlechtingplan brandweer uit gemeente	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	
4e kw '13	2013-200	F&V	Opheffen en overdragen gemeentelijke brandweer	voorstel	besluiten	Rehwinkel	10	
4e kw. '13	2013-202	alle	uitwerking LTA 1e kwartaal 2014 per maand			voorzitters en port.h.		

Legenda:
 rode tekst + vet = strategische agenda / raadsbehandelplan
 gele achtergrond = belangrijke politieke beslissingen
 bv. kadernota's

Bijlage - LTA F&V mrt. 2013

Lange Termijn Agenda per 01-03-2013.xls

]

maand / kwartaal	nummer	cie	onderwerp	vorm	vraag voor document raad	portefeuille progr	opmerkingen
1e kw. '14	2014-3	alle	uitwerking LTA 2e kwartaal 2014 per maand			voorzitters en port.h.	

Legenda:
 rode tekst + vet = strategische agenda /
 raadsbehandelplan
 geel achtergrond = belangrijke politieke beslissingen
 by kadernota's

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Mnd Nr	Mind Indiëners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Gepande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2010-03	11 Alle partijen	Behoud gemeentelijke ombudsman	1. Met een alternatief te komen voor de voorgestelde bezuiniging op de ombudsman	F&V	Motiebrief 11/10/12 wordt overgedragen aan nieuw college	motie	Begroting	Schroor
2011-62	10 CU, PvdA, GL	Stedenband Xi'an: democratie, mensenrechten en arbeidsomstandigheden	1. in het aangaan van de stedenband en in de reeds bestaande banden met China aandacht te besteden aan democratie, mensenrechten en arbeidsomstandigheden (incl. plan voor deze kennisoverdracht)	F&V	Wordt meegenomen met nota internationalisering	motie	Stedenband Xi'an	v. Keulen
2011-81	11 CU, Staatspartij	Wijziging openingstijden DIA, verplaatsen loket Parkeren	1. rapporteren over voor-/ nadelen wijziging openingstijden DIA en verplaatsen loket Parkeren naar DIA	F&V	Zie brief 21/06/2012; van okt - dec 2012 pilot gewijzigde, meer vraaggerichte openingstijden (motiebrief 11/10/12) pilot wordt verlengd tot maart 2013	motie	Begroting	Schroor
2011-82	11 Student & Stad	Gromingen kansen voor talent	1. met de akkoordpartners in gesprek gaan om te kijken naar mogelijkheden om samen traineeshipprogramma te ontwikkelen	F&V	motiebrief 11/10/12 wordt voor verdere uitwerking overgedragen aan nieuw college / kan verder aan de orde komen tijdens aparte F&O commissie in april (toez. weth. tijdens overleg met vz.)	motie	Begroting	Schroor
2012-14	3 PvdA, GL, CDA, VVD, Staatspartij, CU	Een crisishetendig begrotingsproces	1. Een voorstel uit te werken met doel voorspelbaarheid en betrouwbaarheid (meerjarenbegroting op niveau te houden in tijd van crisis en rijksbezuinigingen 2. dit voorstel in mei te agenderen in de raad zodat de uitkomsten kunnen worden gebruikt bij het begrotingsproces 2013 3. de raad periodiek informeren over impact economische recessie en Kabinetsbeslissingen voor div. beleidsvelden en lopende begroting en meerjarenbegroting	F&V	raad is tot nu toe op de hoogte gehouden via recessierapportages, binnenkort brief over sturen dmv voortgangsrapportage.	motie	Begroting	Schroor

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Mnd Nr	Mind Indieners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2012- 22	5 PvdA, VVD	Gebruik van rentederivaten	1. miv nu voor het gebruik van rentederivaten de risico's hiervan helder in beeld te brengen en dit aan de auditcommissie voor te leggen 2. een voorstel te doen voor het aanpassen van het treasurystatuut op grond van het voorgenoemde punt	F&V	motiebrief 11/10/12 hierover is notitie naar auditcommissie gestuurd; afhankelijk van bespreking aldaar kan nieuw college besluiten over evt. aanpassing	motie	Rekening	Schroor
2012- 23	5 PvdA	Onderzoek operationele/financiële haalbaarheid projecten	1. alsnog de toezeggingen gestand te doen en te komen met een onderzoek "second opinion" naar de operationele en financiële uitvoerbaarheid van projecten zodat goede investeringsafwegingen voor de toekomst kunnen worden gemaakt	F&V	Brief 8/11/12: gezien politieke situatie meer tijd nodig, wordt begin 2013 / weth. in gesprek met vz.:	motie	Rekening	Schroor
2012- 25	5 VVD, SP, CDA	Uitvoering moties	1. moties aangenomen door de raad zoveel mogelijk door college uitgevoerd dienen te worden 2. in het geval dat dit niet kan, het beleid in de geest van de motie door het college wordt uitgevoerd en daarbij ook rekening wordt gehouden met de in de motie aangenomen overwegingen en de uitgesproken mening van de raad 3. de raad door het college expliciet geïnformeerd wordt als dat onverhoopt niet lukt, zoals afgesproken	F&V	Motiebrief 13/6/12: als moties niet worden uitgevoerd, wordt dat kenbaar gemaakt; gemeentesecretaris gaat proces behandeling moties verbeteren	motie	Rekening	Rehwinkel
2012- 27	5 D66, GL, SP, VVD, PvdD, CDA, CU, S&S, PvdA, Stads partij	Ontwikkel-strategie voor kantoorsoftware	1. om bij de nieuwe ICT-visie een ontwikkelstrategie voor kantoorsoftware te presenteren om de onafhankelijkheid van Microsoft op de werkplek te vergroten en de kosten voor nieuwe licenties te beperken	F&V		motie	Digitale werkl.	Schroor
2012- 30	5 Stadspartij	Budget Rekenkamer- commissie	verzoekt de RKC in overleg met het presidium uitwerking te geven aan de door de Raad in zijn vergadering van 30 mei 2012 gevoerde discussie over: model en toenuiting	F&V		motie	Evaluatie RKC	Schroor
2012- 51	7 VVD, Cda, D66, S&S, PvdA	Stelsel voor logiesbelasting	1. Te onderzoeken op welke wijze een ander stelsel van toeristenbelasting ervoor kan zorgen dat er een "level playing field" ontstaat in de hotelbranche in Groningen en hiervoor een voorstel te doen; 2. Hierbij te betrekken: - dat het stelsel niet meer administratiekosten met zich meebrengt; - het stelsel een neutraal effect heeft op de gemiddelde kosten van een overnachting.	F&V	weth. in gesprek met vz.: komt 1e helft 2013	motie	Tarieven logies- belasting 2013	v. Keulen

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	Mind Indieners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Gepende afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2012- 58	11 PvdA, CU, Stadspartij, VVD	Gespreide betaling OZB	1. mogelijkheden te onderzoeken voor de gespreide betaling met automatische incasso, ook voor OZB aanslagen hoger dan €4.000,-; 2. de raad hierover in uiterlijk begin januari 2013 te informeren.	F&V	uiterlijk begin januari 2013 / motiebrief 30/11: onderzoek naar financiële consequenties, te bespreken in febr.		<i>motie</i>	Gemeentebegroting 2013	Schroor
2012- 72	11 S&S, D66, CU, CDA, PvdA	Groningen kansen voor talent II	binnen de gemeentelijke organisatie enkele traineeships te ontwikkelen.	F&V	gesprek voorzitter- wethouder: wordt meegenomen voor aparte P&O oie april 2013		<i>motie</i>	Gemeentebegroting 2013	
2012- 76	11 PvdA	Hotspots overlast	1. in kaart te brengen wat de "hotspots" zijn van structurele overlast op straat, zoals drugshandel/-gebruik, geluidsoverlast en afval; 2. aan te geven welk beleid gevoerd wordt om deze vormen van overlast duurzaam te voorkomen, dan wel beheersbaar te maken; 3. aan te geven welke (andere) maatregelen denkbaar zijn om straatoverlast verder terug te dringen; 4. de raad hierover uiterlijk 1 februari 2013 te informeren.	F&V	uiterlijk 1 februari 2013 / motiebrief 30/11: wordt meegenomen in jaarplan Veiligheid 2013 en Handhavingprogr 2013		<i>motie</i>	Gemeentebegroting 2013	
2013- 1	1 PvdA, VVD, Stadspartij, S&S en CDA	Cold Turkey	1. een wijziging van de Verordening Cameratoezicht van de gemeente Groningen voor te bereiden, waardoor het mogelijk wordt cameratoezicht binnen de gemeentegrenzen in te zetten in situaties waar sprake is van verstoringen van de openbare orde, die samenhangen met handel en gebruik van verdovende middelen; 2. het voorstel zodanig tijdig aan te leveren dat het inhoudelijk behandeld kan worden in de commissie F&V van 17 april 2013.	F&V			<i>motie</i>	Actualiteiten- debat over wenselijkheid en de condities waaronder cameratoezicht ingezet kan worden tegen druggerelateerde overlast (geweld) in het bijzonder in het A-kwartier.	Rehwinkel

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 niet afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Mind Nr	Indiëners Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2013- 2	1 GL, PvdA, CU en SP Veiligheid A-kwartier	<ol style="list-style-type: none"> op zeer korte termijn maatregelen te nemen om de veiligheid op straat in het A-kwartier te verbeteren; voor de zomer aan de raad te rapporteren welke maatregelen zijn getroffen en of het effect van die maatregelen al merkbaar is volgens bewoners, prostituees, welzijnswerkers en de politie. 	F&V			<i>motie</i>	Actualiteiten- debat over wenselijkheid en de condities waaronder cameratoezicht ingezet kan worden tegen druggerela- teerde overlast (geweld) in het bijzonder in het A-kwartier.	Rehwinkel
2013- 11	2 SP, PvdA, Stadsparlij, CU, VVD, CDA, S&S Motie evaluatie Damoetsbeleid	verzoekt de burgemeester de raad in maart 2015 een grondige evaluatie van het Damoetsbeleid ter bespreking voor te leggen.	F&V			<i>motie</i>	Damoetsbeleid (=stappenplan drugshandel)	Rehwinkel

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Mnd Nr	Mind Indieners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afrdeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2010-04	11 D66, S&S, Stadspartij, CDA	Naar een papierloze organisatie	1. Het principe van een papierloze organisatie als ambitie mee te nemen bij het streven naar een efficiënte en op samenwerking gerichte organisatie	F&V	betrekken bij ICT nota	Afgehandeld	motie	Begroting	
2011-04	17 CDA / D66	Vrijgeven huwelijkslocaties		F&V		Afgehandeld	Initiatief voorstel		
2011-15	4 S&S	Digitalisering	1. Voor het einde van het jaar de discussie met de raad aan te gaan over de digitalisering van de organisatie	F&V	betrekken bij ICT nota	Afgehandeld	motie	Organisatie-ontw.	Schroor
2011-23	6 CDA, PvdA, VVD, CU, D66	Investeren in risicomanagement	1. bij begroting 2012 plan van aanpak m.b.t. op niveau brengen risicomanagement	F&V	Bij begroting 2012. Indieners motie beraden zich op evt. aanscherping motie (cite 5/10 en 13/6) - uiterlijk febr 2013 (F&V 121212)	Afgehandeld	motie	Rekening	Schroor
2011-76	11 D66, GL	Gemeente Alert		F&V		Afgehandeld	motie	Begroting	Rehwinkel
2011-78	11 CU	Minder glossy's		F&V		Afgehandeld	motie	Begroting	Schroor
2011-92	12 CDA	Verbeteren kenbaarheid gemeentelijke besluiten		F&V		Afgehandeld	motie	Bekend-making	
2012-15	3 CDA, PvdA, PvdD, D66, VVD	Maatschappelijke effecten		F&V		Afgehandeld	motie	Voorber. begroting	
2012-17	3 SP, PvdA	Verantwoord Marktgedrag	1. de Code Verantwoord Marktgedrag z.s.m. te ondertekenen	F&V		Afgehandeld	motie	Vreemd aan de orde	
2012-20	5 PvdA, D66, S&S	Verlaging woonlasten 2013	1. de te veel geïnde afvalstoffenheffing in 2011 volledig terug te geven aan de stadlers middels een verlaging van de afvalstoffenheffing 2013 2. te onderzoeken hoe het kan dat de gemeente elk jaar opnieuw te veel afvalstoffenheffing int dan toegestaan en de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken bij de vaststelling van de tarieven voor afvalstoffenheffing 2013	F&V	motiebrief 11/10/12 in tarievennota worden verschillende varianten ter keuze	Afgehandeld	motie	Rekening	
2012-21	5 PvdA, CDA, VVD, CU, D66	Onderzoek voortgang implementatie Dafinci	1. het auditcomité een extern onderzoek te laten doen naar de voortgang van de implementatie van Dafinci, het in beeld brengen van de knelpunten, de mate waarin het college na het debat in de raad van vorig jaar uitvoering heeft gegeven aan zijn rol mbt Dafinci en of Dafinci het gewenste resultaat kan opleveren	F&V	Motiebrief 13/6/12: college wacht bespreking in auditcie af	Afgehandeld	motie	Rekening	Schroor

Bijlage - IM lijst F&V mrt 2013 afgehandeld

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Mind Nr	Mind Indieners	Titel	Dictum verzoekt het college:	Cie	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt / Thema	Porte- feuille houder
2012- 26	5 PvdA, SP, VVD, CU, PvdD, CDA, Stadspartij	Bezuinigingen WMO	1. te komen met een voorstel tot wijziging van de begroting 2012 met als resultaat dat de eenmalige bezuinigingen 2012 binnen de WMO – als gevolg van de uitvoering van het aangenomen amendement door het college – geen doorgang hoeft te vinden	F&V	Motiebrief 11/10/12 ontwikkeld, nadeel meegenomen in rekeningsresultaat 2011, voor 2012 geen aanvullende taakstelling	Afgehandeld	motie	Rekening	Visser
2012- 50	6 PvdD	Proefdiervrije schoonmaakmiddelen	1. in het bestek van de nieuwe aanbesteding (schoonmaakcontract) het onderdeel proefdiervrij op te nemen; 2. hieraan een significante wijziging toe te kennen; 3. tevens het onderwerp milieuvriendelijkheid in het bestek op te nemen	F&V	Motiebrief 11/10/12 wordt meegegeven aan nieuw college t.b.v. nieuwe aanbesteding	Afgehandeld	motie	Voorjaars-brief	Seton
2012- 55	9 D66, SP, CDA, VVD, Stadspartij, S&S	Opdracht (motie 7a)	1. te komen tot een conceptbegroting 2013 die beleidsarm van karakter is en geen tram bevat; 2. alle fractievoorzitters voorafgaand aan het vaststellen van de conceptbegroting te consulteren.	F&V		Afgehandeld	motie	Interpellatiedebat over de actuele politieke situatie	Schroor
2012- 56	9 PvdA, CU, GL	Openbaarmaking	het voorlopig collegebesluit van 25 september over de begroting 2013 en de onderliggende stukken openbaar te maken.	F&V		Afgehandeld	motie	Interpellatiedebat over de actuele politieke situatie	Schroor
2012- 73	11 S&S, CDA, PvdA	Geen structurele stijging OZB	1. deze verhoging voorsloeg niet structureel maar incidenteel plaats te laten vinden en hier over met de partners van het Fonds Ondernemend Groningen in gesprek te gaan; 2. dit mee te nemen bij de tarievennota.	F&V	afgehandeld d.m.v. motiebrief 30/11	Afgehandeld	motie	Gemeenebegroting 2013	

Collegebrief - Mededelingen voortvloeiend uit LTA ca. t.b.v.commissie F&V van ...

.
. .
Bestuursdienst

Directie BST/BA/Hermans
Mededelingen voortvloeiend uit LTA c.a. t.b.v.
Onderwerp commissie F&V 13 maart 2013

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050 367 76 26 Bijlage(n) Ons kenmerk BD 13.3574041
Datum **12 MRT 2013** Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Graag stel ik u langs deze weg op de hoogte van de voortgang van enkele toezeggingen en LTA-punten.

Cameratoezicht.

Zoals u weet is in 2011 het cameratoezicht in het uitgaansgebied voor de duur van 5 jaren verlengd. De verordening cameratoezicht gemeente Groningen bepaalt dat ik u na afloop van ieder jaar een beknopt verantwoordingsverslag stuur over het gevoerde cameratoezicht.

Ik kan u daarover mededelen dat de inzet van het cameratoezicht in het uitgaansgebied van onze gemeente in 2012 (en in de laatste maanden van 2011) ongewijzigd is voortgezet. Dit betekent dat er geen camera's zijn verwijderd of bijgeplaatst.

Mobiel cameratoezicht in A-kwartier.

In uw vergadering van 30 januari jl. heeft u gesproken over de toegenomen overlast in het A-kwartier. Ik heb u toen toegezegd om in de driehoek te bespreken of kortdurend mobiel cameratoezicht op grond van de Politiewet, momenteel een toegevoegde waarde heeft. De uitkomst is als volgt. Momenteel is er veel extra politie-inzet in de buurt om daarmee de ergste overlast te bedwingen. Een camera op één of twee plaatsen heeft daarbij niet heel veel toegevoegde waarde. Dit kan anders zijn op het moment dat de extra politie-inzet weer wordt afgebouwd. Op dat moment kan het zinvol zijn om wel een camera op te hangen, eventueel ter overbrugging naar permanente camera's op grond van de te wijzigen verordening. Deze wijziging is in voorbereiding en kunt u tijdig verwachten voor de vergadering van uw commissie Financiën en Veiligheid van april.

Volgnummer 1 van 2
Onderwerp Mededelingen voortvloeiend uit LTA c.a.
t.b.v. commissie F&V 13 maart 2013

Polycarbonaat.

U heeft in 2012 meerdere malen aandacht gehad voor incidenten met glas in de horeca. In het najaar van 2012 heb ik u reeds gerapporteerd over het aantal glasincidenten in de horeca en tijdens evenementen. De cijfers bleken een forse daling te laten zien ten opzichte van het aantal incidenten met glas in 2010.

Wij hebben in dezelfde brief aangegeven bezig te zijn met een wijziging van het handhavingprotocol horeca, om zo bij herhaling van incidenten met glas, polycarbonaat te verplichten. Deze mogelijkheid is inmiddels opgenomen in het handhavingprotocol. Dit betekent dat ik, indien er sprake is van herhaling van glasincidenten in de horeca, over kan gaan tot het verplichten van polycarbonaat/gehard plastic.

Ik heb deze nieuwe mogelijkheid nog niet aangewend. Hier is namelijk nog geen aanleiding toe geweest.

Damoclesbeleid.

Tijdens de behandeling van het zogenoemde Damoclesbeleid in uw vergadering van 27 februari jl. heb ik u toegezegd dat u van mij nadere en meer concrete informatie zult ontvangen vóór de volgende commissievergadering. Het gaat om informatie ten aanzien van de inspanningen die ik zal plegen als bij een sluiting van een woning wegens drugsoverlast, burgers hun woning moeten verlaten terwijl ze geen aandeel hebben in de drugshandel of -overlast. De eerstvolgende vergadering van uw commissie F&V is op 13 maart a.s. De stukken daarvoor zijn u al toegezonden.

Ik stel u daarom voor dat u de nadere informatie zult ontvangen bij de stukken voor uw commissievergadering van 3 april 2013. We kunnen op 3 april a.s. dan tevens verder van gedachten wisselen over uw wensen ten aanzien van de evaluatie die u graag in maart 2015 tegemoet ziet.

Tenslotte heb ik toegezegd dat ik nader onderzoek zal doen hoe het recht op anonimiteit wordt gewaarborgd bij persoonlijke aangifte op het politiebureau. Ik kom daar zo spoedig mogelijk op terug.

Met vriendelijke groet,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel,
burgemeester van Groningen.

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering _____
Raadscommissie F&V
Datum raadscommissie _____
Bijlagen 3

Registratienr. RO 12.3424446
Datum B&W besluit 22 januari 2013
Portefeuillehouder Rehwinkel apvg/ Van Keulen ez.
Steller Pieter van de Sande
Telefoon 367 81 05
E-mail pieter.van.de.sande@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging artikel 2:27 en 2:33 APVG

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 vast te stellen.
- II. dit besluit inwerking te laten treden op de dag na bekendmaking;
- III. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad.

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

2

(Publieks-)samenvatting

Afdeling 8 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG) heeft betrekking op vergunningverlening en handhaving van horecabedrijven.

In artikel 2:27 is een vergunningplicht opgenomen met de bijbehorende eisen.

Aan dit artikel wordt een weigeringsgrond toegevoegd en een weigeringsgrond uitgebreid:

- Er wordt nu expliciet opgenomen dat voor het vergunnen van een terras er een afweging moet worden gemaakt tussen andere publieke belangen in de openbare ruimte inclusief het uiterlijk voorkomen.
- Daarnaast wordt de weigeringsgrond en intrekingsgrond "slecht zedelijk gedrag" aangevuld met "slecht levensgedrag". Met deze laatste wijziging zijn de APVG weigeringsgronden (en Intrekingsgronden) dezelfde als die in de Drank- en Horecawet.

Inleiding

In het voorstel om terrassen aan het water toe te staan is expliciet opgenomen dat er eisen mogen worden gesteld aan de inrichting van de terrassen voordat deze in de publieke ruimte in gebruik mogen worden genomen. Naar aanleiding van dit voorstel is de discussie opgelaaide of de huidige tekst van de APVG wel voldoende dekking geeft voor het stellen van stedenbouwkundige eisen aan horecaterrassen. Om geen juridisch risico's te lopen is het voorstel om deze weigeringsgrond expliciet toe te voegen.

Daarnaast is gebleken in een handhavingszaak dat de APVG in vergelijking met de Drank- en Horecawet alleen de weigeringsgrond "slecht zedelijk gedrag" kent. De Drank- en Horecawet kent ook het algemenere begrip "slecht levensgedrag". Dit betekent dat in sommige gevallen wel de Drank- en Horecaverunning kan worden geweigerd maar niet de exploitatievergunning. Een exploitant mag dan op grond van slecht levensgedrag geen alcohol schenken maar het café wel alcoholvrij openen. Het voorstel is om de weigeringsgronden gelijk te trekken.

Deze grond is ook als intrekingsgrond toegevoegd. Dit betekent dat in het geval iemand na het verkrijgen van de vergunning daden begaat die aanleiding geven tot de kwalificatie "slecht levensgedrag", de exploitatievergunning kan worden ingetrokken.

Beoogd resultaat

Het resultaat is dat er geen twijfels meer zijn aan de juridische basis voor het stellen van welstandelijke of stedenbouwkundige eisen aan het gebruik van de openbare ruimte voor horecaterrassen.

Ook is er geen verschil meer in de weigerings- en intrekingsgronden uit de Drank- en Horecawet en de APVG. Zodat een exploitant die geen Drank- en Horecaverunning krijgt, omdat hij naar het oordeel van de burgemeester van slecht levensgedrag is, ook niet op dezelfde plek zonder alcohol kan gaan exploiteren.

Kader

Afdeling 8 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009. Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet bent u bevoegd tot het vaststellen van deze verordening. Tevens is gekeken naar de Drank- en Horecawet.

Argumenten/afwegingen

Al enige tijd liep er een discussie of de APVG wel voldoende basis biedt voor het stellen van welstandelijke of stedenbouwkundige eisen aan terrassen in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld over de eisen die worden gesteld aan het meubilair op de terrassen. Bij terrassen aan het water willen we ook inrichtingseisen stellen. Dit om zeker te stellen dat de terrassen op een zorgvuldige manier in de openbare ruimte worden ingepast. De gemeente stelt nu in de praktijk ook eisen aan de inrichting van terrassen. Bij afwijkende gevallen is er de mogelijkheid om het voor te leggen aan een speciale terrascommissie (niet te verwarren met de welstandscommissie). Deze commissie bestaat uit een

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

3

stedenbouwkundig deskundige, een economische deskundige en een vertegenwoordiger van Koninklijke Horeca Nederland.

Voor het terrassenbeleid wordt ook gewerkt aan een nieuwe versie van de beleidsregels. Hierover ontvangt u binnenkort of mogelijk al in deze collegevergadering een voorstel.

Er zijn juridisch vraagtekens te stellen bij de vraag of de huidige tekst van de APVG deze eisen wel voldoende dekt. Er is ook gekeken naar APV's van andere gemeenten en er zijn voorbeelden gevonden dat andere gemeenten het wel expliciet hadden opgenomen. Door in onze APVG ook een dergelijke formulering op te nemen lopen we op dit punt geen juridisch risico meer.

Wij stellen u voor om de weigeringsgrond en intrekingsgrond voor slecht levensgedrag net als in de Drank- en Horecawet ook in de APVG op te nemen. Hiermee wordt voorkomen dat de burgemeester aan een potentiële exploitant ondanks de weigering van de Drank- en Horecaverunning, toch een exploitatievergunning moet verlenen. De aanvrager kan dan toch alcoholvrij gaan exploiteren.

In het verleden was de verwachting dat deze situatie zich niet voor zou doen. De praktijk heeft nu anders geleerd.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De wijziging is besproken met de vertegenwoordiger van Koninklijke Horeca Nederland. Hij kan de ratio van de voorstellen goed volgen. Wel maakt hij een aantekening in verband met de beloofde deregulering. Dit geldt vooral voor het voorstel voor de toevoeging van de toetsingsgrond "slecht levensgedrag".

Het toevoegen van een toetsingsgrond is echter iets anders dan het eventueel niet meer opleggen van een vergunningplicht. Hier richt het verzoek om deregulering van KHN zich vooral op. Over deze kwestie volgt later nog een separaat voorstel. Wij achten het daarom toch raadzaam de voorgestelde wijziging aan uw raad voor te leggen.

Financiële consequenties

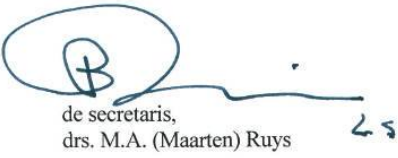
N.v.t.

Realisering en evaluatie

N.v.t.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

- ontwerp

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG 2009).

Artikel I Wijziging verordening

De Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 wordt als volgt gewijzigd:

- A. Aan artikel 2:27, tiende lid, wordt na de woorden "Drank- en Horecawet" toegevoegd:
"of in enig opzicht van slecht levensgedrag is".
- B. Aan artikel 2:27, achtste lid, wordt een nieuw onderdeel c toegevoegd, dat komt te luiden:
c. het beoogde gebruik afbreuk doet aan andere publieke functies van de weg, inclusief de bescherming van het uiterlijk aanzien daarvan en van de omgeving.
- C. Aan artikel 2:33 wordt een nieuw onderdeel e toegevoegd, dat komt te luiden:
e. de vergunninghouder respectievelijk de natuurlijke persoon die optreedt als uitvoerend directeur van de rechtspersoon, niet (meer) voldoet aan de eisen van zedelijk gedrag als bedoeld in het Besluit eisen zedelijk gedrag Drank- en Horecawet of in enig opzicht van slecht levensgedrag is.

Artikel II Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

BIJLAGE

Geconsolideerde tekst van Afdeling 8 Toezicht op horecabedrijven van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG 2009)

(De rode cursieve en onderstreepte teksten zijn de voorgestelde aanvullingen. Zie artikel 2:27 en 2:30)

Artikel 2:26 Begripsomschrijvingen

1. In deze paragraaf wordt verstaan onder:
 - a) wet : de Drank- en Horecawet;
 - b) besluit : het Besluit inrichtingseisen Drank- en Horecawet;
 - c) inrichting : hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid van de wet;
 - d) horecabedrijf :
 1. een inrichting waaronder in ieder geval wordt verstaan:
een hotel, motel, restaurant, pension, café, croissanterie, crêperie, bistro, cafetaria, snackbar, bar, automatiek, afhaal- en bezorgcentra, coffeeshop, ijssalon, sociëteit, discotheek, alsmede aanverwante inrichtingen waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie worden bereid en/of verstrekt;
 2. een bij een horecabedrijf behorend terras en de andere aanhorigheden;
 - e) lokaliteit :
 1. hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit inrichtingseisen Drank- en Horecawet;
 2. elke lokaliteit waarin uitsluitend of in hoofdzaak spijzen en/ of alcoholvrije drank voor gebruik ter plaatse worden bereid of verstrekt;
 - f) alcoholvrije drank : drank die bij een temperatuur van 20 graden Celsius voor minder dan 0,5 volumeprocent uit alcohol bestaat;
 - g) terras : een buiten de besloten ruimte van de inrichting liggend deel van het horecabedrijf waar zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie worden bereid en/of verstrekt;
 - h) vergunninghouder : degene of de rechtspersoon aan wie de vergunning als bedoeld in artikel 2:27 is verleend;
 - i) veiligheidsplan : een plan inhoudende de organisatie van beveiligingstaken binnen de inrichting alsmede de interne instructies ter voorkoming en bestrijding van geweldsincidenten, ordeverstoringen en/ of strafbare feiten binnen of buiten de inrichting;
 - j. Semihoreca(bedrijf) : een winkel waarin als ondergeschikte nevenactiviteit alcoholvrije consumpties (etenswaren en alcoholvrije drank e.d.) voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en waarbij in het bedrijfspand sta- of zitgelegenheid wordt geboden om de consumpties te nuttigen;
 - k. winkel : zoals bedoeld in artikel 1 Winkeltijdenwet.
2. In deze paragraaf wordt onder bezoekers niet verstaan:
 - a. de gezinsleden van de leidinggevende, alsmede diens elders wonende bloed- en aanverwanten, in de rechte lijn onbeperkt, in de zijlijn tot en met de derde graad;
 - b. de personen die voorkomen in het register als bedoeld in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht, alsmede personen bedoeld in artikel 438, derde lid van het Wetboek van Strafrecht;
 - c. de personen wier aanwezigheid in de inrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is.
3. In deze paragraaf wordt onder horecabedrijven niet verstaan:
 - a. Bedrijven waarbij de verstrekking van alcoholvrije dranken voor gebruik ter plaatse gezien kan worden als dienstverlening van bijkomende aard, voorbeelden zijn bedrijfs- en schoolkantines c.a.
 - b. middelen van vervoer tijdens hun gebruik als zodanig.
4. De natuurlijke persoon die optreedt als vergunninghouder van een horecabedrijf dat niet Drank- en horecavergunningplichtig is dient ten minste 21 of ouder te zijn. Indien een rechtspersoon optreedt als vergunninghouder dient/ dienen de uitvoerend directeur(en) de leeftijd van 21 jaar of ouder te hebben bereikt.
5. De burgemeester kan ontheffing verlenen van de leeftijdseis in het vorige lid met dien verstande dat de leeftijd van betrokkene niet lager mag zijn dan 18 jaar.

Artikel 2:27 Exploitatie horecabedrijf

1. Het is verboden een horecabedrijf te exploiteren zonder vergunning van de burgemeester.
2. De burgemeester weigert de vergunning, indien de vestiging of de exploitatie van het horecabedrijf in strijd is met het geldende bestemmingsplan.

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

3. De burgemeester kan de vergunning geheel of gedeeltelijk weigeren,
 - a. indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat de woon- en leefsituatie in de omgeving van het horecabedrijf en/of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed door de aanwezigheid van het horecabedrijf;
 - b. de inrichting niet voldoet aan de eisen van de Woningwet i.c. het Bouwbesluit.
4. Bij toepassing van de in het vorige lid genoemde weigeringsgrond onder a houdt de burgemeester voor inrichtingen buiten de diepenring rekening met het karakter van de straat en de wijk, waarin het horecabedrijf is gelegen of zal zijn gelegen, de aard van het horecabedrijf en de spanning waaraan het woonmilieu ter plaatse reeds blootstaat of bloot zal komen te staan door de exploitatie van het horecabedrijf.
5. De burgemeester houdt de beslissing op een aanvraag voor een vergunning aan indien voor het horecabedrijf een veiligheidsplan ingevolge artikel 2:30 is vereist en een dergelijk plan nog niet is goedgekeurd.
6. In een vergunning worden vermeld:
 - a. straat en huisnummer van het horecabedrijf;
 - b. de personalia van de vergunninghouder;
 - c. indien de inrichting zich bevindt binnen de diepenring, de horecazone waarbinnen de inrichting gelegen is;
 - d. de categorie waarvoor vergunning is verleend;
 - e. één of meerdere bij het horecabedrijf behorende terrassen en de omvang daarvan.
7. In afwijking van het bepaalde in artikel 2:6 beslist de burgemeester in geval van een vergunningaanvraag die ook betrekking heeft op één of meer bij het horecabedrijf behorende terrassen voorzover deze zich op de weg bevinden tevens over de ingebruikneming van de weg ten behoeve het terras.
8. Onverminderd het gestelde in het tweede en derde lid kan de burgemeester de in het zevende lid bedoelde ingebruikneming van de weg ten behoeve van één of meerdere bij een horecabedrijf behorende terrassen weigeren:
 - a. indien het beoogde gebruik schade toebrengt aan de weg dan wel gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van de weg of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan;
 - b. indien dat gebruik een belemmering kan vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg.
 - c. *het beoogde gebruik afbreuk doet aan andere publieke functies van de weg, inclusief de bescherming van het uiterlijk aanzien daarvan en van de omgeving.*
9. Het bepaalde in het zevende en achtste lid geldt niet, voorzover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer rijkswaterstaatwerken of het Provinciaal wegenreglement.
10. De burgemeester weigert de vergunning als bedoeld in het eerste lid indien de aanvrager, respectievelijk de natuurlijke persoon die optreedt als uitvoerend directeur van de rechtspersoon, niet voldoet aan de eisen van zedelijk gedrag als bedoeld in het Besluit eisen zedelijk gedrag Drink- en Horecawet *of in enig opzicht van slecht levensgedrag is.*
11. De vergunninghouder is te allen tijde verantwoordelijk voor de exploitatie van het bedrijf.
12. Exploitatie van een semihoreca(bedrijf) is toegestaan indien wordt voldaan aan door het college op te stellen nadere regels.

Artikel 2:28 Beperking verstrekking sterke drank

1. Het is verboden anders dan om niet sterke drank voor gebruik ter plaatse te verstrekken in een inrichting:
 - a. waarin of in een onderdeel waarvan uitsluitend of in hoofdzaak geringe eetwaren, zoals bijvoorbeeld belegde broodjes, patates frites en kroketten, worden verkocht;
 - b. die uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebruikt voor het geven van onderwijs;
 - c. die of waarvan een onderdeel uitsluitend of in hoofdzaak in gebruik is bij jeugdorganisaties of -instellingen;
 - d. die of waarvan een onderdeel uitsluitend of in hoofdzaak in gebruik is bij sportorganisaties of -instellingen;
 - e. die of waarvan een onderdeel uitsluitend of in hoofdzaak in gebruik is als wachtruimte voor passagiers van een openbaar vervoerbedrijf;
 - f. die gelegen is op een kampeer- of caravanterrein;
 - g. die kan worden aangemerkt als buurthuis.
2. Het is verboden bedrijfsmatig sterke drank voor gebruik elders dan ter plaatse te verstrekken in een inrichting als bedoeld in het vorige lid.
3. De burgemeester kan ontheffing verlenen van de verboden, gesteld in de vorige leden.

Artikel 2:29 Nadere regels

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

Het college kan in het belang van de openbare orde, het woon- en leefklimaat, de veiligheid, zedelijkheid en gezondheid nadere regels stellen omtrent de exploitatie van horecabedrijven.

Artikel 2:30 Veiligheidsplan

1. Het is verboden een inrichting, die valt onder de door het college aangewezen categorie van inrichtingen, in bedrijf te hebben en te houden zonder dat de houder van de inrichting beschikt over een door burgemeester goedgekeurd veiligheidsplan.
2. Voor de opzet van een veiligheidsplan kan de burgemeester een model vaststellen.
3. De burgemeester kan van het bepaalde in lid 2 geheel of ten dele ontheffing verlenen.

Artikel 2:31 Het college als bevoegd bestuursorgaan

Indien een horecabedrijf als bedoeld in artikel 2:26 geen inrichting is in de zin van artikel 174 van de Gemeentewet, treedt niet de burgemeester, maar het college op als bevoegd bestuursorgaan ten behoeve van artikel 2:27.

Artikel 2:32 Tijdelijke sluiting

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, veiligheid, zedelijkheid of gezondheid, of in geval van bijzondere omstandigheden, te zijner beoordeling, voor één of meer horecabedrijven tijdelijk een sluitingsuur vaststellen of tijdelijke sluiting bevelen.
2. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voorzover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 13b Opiumwet.

Artikel 2:33 Intrekingsgronden

De burgemeester kan de vergunning geheel of gedeeltelijk intrekken indien:

- a. het horecabedrijf niet (meer) voldoet aan de eisen van de Woningwet i.c het Bouwbesluit;
- b. het horecabedrijf niet (meer) voldoet aan de eisen van de gebruiksvergunning;
- c. er bij herhaling incidenten in of vanuit het horecabedrijf hebben plaatsgevonden waarbij de openbare orde, veiligheid, zedelijkheids of gezondheid in het geding zijn;
- d. de feitelijke exploitatie van het vergunningplichtig bedrijf afwijkt van de aan de vergunning gekoppelde horecacategorie.
- e. de vergunninghouder respectievelijk de natuurlijke persoon die optreedt als uitvoerend directeur van de rechtspersoon, niet (meer) voldoet aan de eisen van zedelijk gedrag als bedoeld in het Besluit eisen zedelijk gedrag Drank- en Horecawet of in enig opzicht van slecht levensgedrag is.

Artikel 2:34 Aanwezigheid in gesloten horecabedrijf

Het is verboden gedurende de tijd dat een horecabedrijf krachtens een op grond van artikel 2:32 door de burgemeester genomen besluit voor bezoekers gesloten dient te zijn, zich als bezoeker daarin of aldaar te bevinden.

Artikel 2:35 Handel in horecabedrijven

1. In dit artikel wordt onder handelaar verstaan: de handelaar als bedoeld in artikel 1 van de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.
2. De exploitant van een horecabedrijf laat niet toe dat een handelaar of een voor hem handelend persoon in dat bedrijf enig voorwerp verwerft, verkoopt of op enig andere wijze overdraagt.

Raadsvoorstel - Wijziging artikel 2.27 en 2.33 APVG

2

BIJLAGE

Gemeentebladnummer: -

Datum bekendmaking:

Datum bekendmaking-

Projectomschrijving:

Wijziging artikel 2:27 en 2:33
APVG

Registratienummer:

Registratienummer

Besluit

De raad van de gemeente Groningen maakt bekend:
dat hij in zijn vergadering van , besluitnummer , besloten heeft artikel 2:27 en 2:33 van
de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 te wijzigen.

Toelichting

Door deze wijzigingen wordt het expliciet mogelijk om bij het ingebruikgeven van gronden voor terrassen te toetsen of het beoogde gebruik afbreuk doet aan andere publieke functies van de weg, inclusief de bescherming van het uiterlijk aanzien daarvan en van de omgeving. Daarnaast wordt 'slecht levensgedrag' toegevoegd als criterium voor het verstrekken of intrekken van een exploitatievergunning horeca.

Inwerkingtreding en inzage

Dit besluit treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking.

Dit besluit ligt vanaf vandaag voor iedereen ter inzage en is kosteloos verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC), Kreupelstraat 1 (De Prefectenhof) te Groningen: open op maandag van 13.00-16.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag van 9.00-16.00 uur, op donderdag ook van 18.00- 20.00 uur.

Collegedebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel Waterbedrijf . . .

.
. .
. .
Bestuursdienst

Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel
Waterbedrijf Groningen

Steller T. Polak

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 34 Bijlage(n) - Ons kenmerk BD 13.3224628
Datum **14 FEB 2013** Uw brief van - U kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

De gemeente Groningen is de grootste aandeelhouder van de N.V. Waterbedrijf Groningen. Dit bedrijf is verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de provincie Groningen. Andere aandeelhouders van de vennootschap zijn de provincie en de andere gemeenten die gelegen zijn binnen het verzorgingsgebied van het Waterbedrijf.

Elk jaar bekijkt het bestuur van het Waterbedrijf aan de hand van de inwoneraantallen of gemeenten een evenredig belang hebben in het Waterbedrijf en of zij zo voldoende zeggenschap hebben. Op basis van het inwoneraantal van de gemeente Groningen op 1 januari 2012 heeft de Raad van Commissarissen besloten de gemeente Groningen een extra aandeel aan te bieden.

Het aanbod houdt in dat wij één aandeel kopen voor de nominale waarde van € 500,-. Inclusief dit aandeel zal ons aandelenpakket 78 aandelen bedragen van de totaal 500 aandelen. Aankoop van dit extra aandeel levert echter geen extra zeggenschap op, maar wordt vanuit strategisch oogpunt wel voorgesteld.

Ons college is daarom voornemens evenals in voorgaande jaren in te gaan op de aanbieding van de Raad van Commissarissen van het Waterbedrijf om het aandeel voor de nominale waarde van € 500,- aan te schaffen en het aandelenpakket hiermee uit te breiden.

Collegebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel Waterbedrijf ...

Bladzijde 2
Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel
Waterbedrijf Groningen

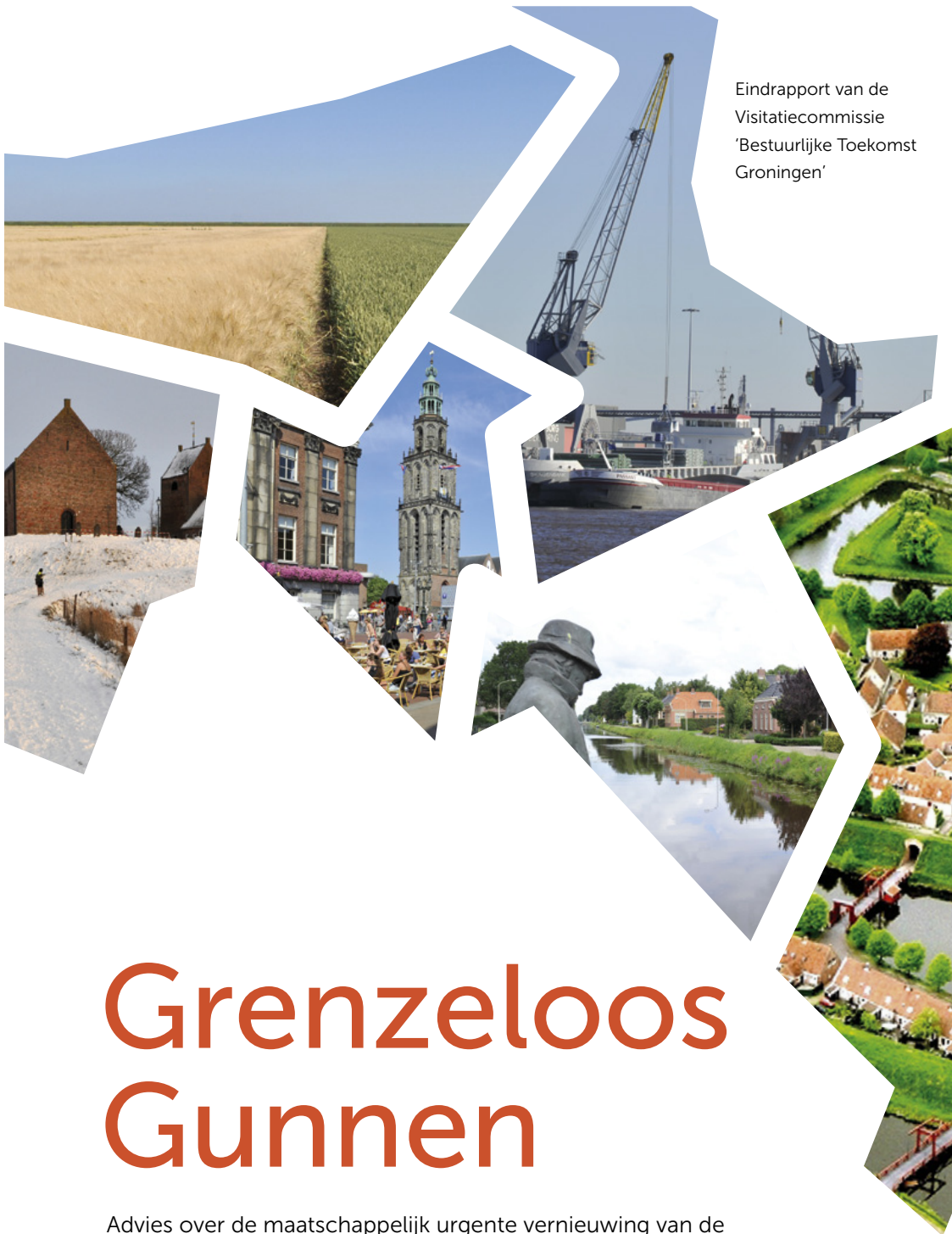
We gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er nog wensen en bedenkingen zijn of vragen bestaan, zouden wij dit graag binnen een termijn van 3 weken van u vernemen. Daarna zullen wij er vanuit gaan dat u instemt met dit voorstel.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M. A. (Maarten) Ruys

Eindrapport van de
Visitatiecommissie
'Bestuurlijke Toekomst
Groningen'

Grenzeloos Gunnen

Advies over de maatschappelijk urgente vernieuwing van de
bestuurlijke organisatie en de bestuurscultuur in Groningen

Grenzeloos Gunnen

Advies over de maatschappelijk urgente vernieuwing van de bestuurlijke organisatie en de bestuurscultuur in Groningen

Eindrapport van de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' werkte in opdracht van de Vereniging van Groninger Gemeenten en de Provincie Groningen.

De leden van de Visitatiecommissie zijn:

Mr. G.J. Jansen (voorzitter)

Mevrouw mr. S.E. Korthuis

Prof. dr. A.F.A. Korsten

De commissie werd ondersteund door een onafhankelijk secretariaat bestaande uit mevrouw dr. H. te Grotenhuis van Prachttrajecten en mevrouw C.J. de Rie van Lysias Consulting Group.

28 februari 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Samenvatting	7
1 Opdracht en werkwijze van de commissie	13
2 Context en speelveld	19
3 Een versnipperd bestuurlijk landschap	27
3.1 De urgentieagenda	27
3.2 Samen werken in clusters	31
3.3 Multischaligheid	33
3.4 Ontoereikende bestuurlijke organisatie	38
4 De bestuurlijke toekomst in Groningen	41
4.1 Conclusies	41
4.2 Structuur- en cultuurverandering	44
4.3 Andere belangrijke aspecten in het veranderproces	51
4.4 Een Groninger aanpak	55
BIJLAGEN	65
1 Opdracht en werkwijze Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'	66
2 Analyse samen werken in clusters	70
3 Kaartbeelden huidige samenwerkingsverbanden	89
4 Overzicht gesprekspartners	90
5 Overzicht geraadpleegde documenten	92

Voorwoord

In de periode van september 2012 tot en met februari 2013 heeft de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' zich verdiept in de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven waar gemeentebestuurders en ambtenaren in Groningen dagelijks mee te maken hebben. Dit om een beeld te krijgen van wat de bestuurlijke toekomst van Groninger gemeenten zou kunnen of moeten zijn. De commissie is alle betrokkenen zeer erkentelijk voor de openhartige en eerlijke wijze waarop zij de commissie informatie verstrekten over de vele en uiteenlopende vraagstukken, dilemma's en kansrijke ontwikkelingen. Ook wil zij haar opdrachtgevers, de Vereniging van Groninger Gemeenten - in het bijzonder voorzitter mevrouw H.K. Pot - en het provinciebestuur van Groningen - in het bijzonder gedeputeerde P.G. de Vey Mestdagh - van harte bedanken voor het in haar gestelde vertrouwen en de constructieve samenwerking.

De commissie heeft geboeid en betrokken haar opdracht vervuld. Die was overigens verre van eenvoudig. De commissie werd opgedragen met een heldere en eenduidige 'stip' aan de horizon, een klip en klaar advies, te komen. Ook werd van de commissie verwacht de weg naar deze 'stip' toe zodanig te beschrijven dat deze voor slechts één uitleg vatbaar zou zijn. Deze opdracht strookte prachtig met de eigen ambitie van de commissie. Tegelijkertijd werd het de commissie gaandeweg duidelijk dat deze opdracht op gespannen voet zou kunnen staan met de Groninger mentaliteit van 'zelf doen' en 'zelf bepalen'. Of zoals een raadslid zei: "Groningers hebben een bloedhekel aan moeten". De commissie heeft geprobeerd dit dilemma op te lossen door heel goed te luisteren naar de vele meningen. En door de sociaal-economische en maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen in Groningen zorgvuldig te analyseren, om vervolgens op grond daarvan, met volle overtuiging en op basis van haar onafhankelijke positie, een eigen - goed onderbouwd - advies te formuleren.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De commissie hoopt van harte dat voorliggend advies bestuurders, ambtenaren, inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven inspireert en richting biedt om gezamenlijk en voortvarend te werken aan het toekomstig welzijn en de toekomstige welvaart van Groningen. Want daar draait het per slot van rekening om.

Rest ons nu niets anders dan u veel succes toe te wensen bij het vervolg. De commissie zal het met belangstelling volgen!

Geert Jansen, voorzitter
Sandra Korthuis
Arno Korsten

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Samenvatting

In opdracht van de Vereniging van Groninger Gemeenten en de provincie Groningen heeft de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' de huidige en toekomstige sociaal-economische en maatschappelijke ontwikkelingen geanalyseerd en de huidige bestuurlijke en ambtelijke kwaliteit en samenwerking in het Groninger landschap bestudeerd en met velen besproken. In voorliggend rapport adviseert de Visitatiecommissie over de bestuurlijke toekomst van gemeenten in Groningen.

De commissie constateert dat Groningen in allerlei opzichten een prachtige provincie is. Maar ook constateert de commissie dat Groningen van doen heeft met forse sociaal-economische en maatschappelijke opgaven. De werkgelegenheid daalt, er is een hardnekkige mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het gemiddeld besteedbare inkomen ligt in vrijwel alle Groninger gemeenten een flink stuk onder het landelijk gemiddelde. Het percentage (jonge) werklozen, wajong'ers, mensen in sociale werkvoorzieningen en de bijstand is opvallend hoog en dat al jarenlang. Het aantal inwoners dat de voorzieningen 'draagt' neemt af, en de gemiddelde leeftijd van de inwoners is vergeleken met landelijke cijfers hoog. Dat duidt op urgentie en vraagt om aanpakken.

De financiële positie van de meeste Groninger gemeenten is ronduit zwak en zorgwekkend. De inkomsten lopen terug, er zijn grote tegenvallers vanwege minder inkomsten uit grondverkoop en vanwege (forse) afboekingen op grondposities. Gemeenten moeten vanwege verschillende decentralisaties meer taken uitvoeren met minder geld, er moet nu en in de toekomst fors bezuinigd worden. En dat terwijl de opgaven bovengemiddeld groot zijn.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Natuurlijk, er doen zich in Groningen gelukkig ook positieve kansen en ontwikkelingen voor. Enkele voorbeelden illustreren dit. In de stad Groningen weten dienstverlenende organisaties, bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen elkaar steeds beter te vinden in kansrijke, innovatieve clusters. De economische ontwikkelingen in het Eemsdeltagebied gaan voorspoedig en er is steeds meer aansluiting tussen de regio Groningen-Assen en de Eemsdelta. De landbouwsector heeft, samen met de biobased economy, veel potentie. Op het terrein van recreatie en toerisme gebeurt van alles en is nog verdere winst te behalen. Maar om de urgenties echt aan te pakken, kan het hier niet bij blijven.

Wie moet dat doen? Geen enkele partij is in staat de opgaven van deze aard alleen op te lossen of de aanwezige kansen eigenstandig te verzilveren. Om deze opgaven en kansen in goede banen te leiden, is samenwerking tussen gemeenten, tussen gemeenten en provincie, maar ook tussen overheden, inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstellingen heel hard nodig.

De Groninger gemeenten zien de noodzaak van samenwerking zelf ook in. Daarom hebben zij zich onder meer in clusters van samenwerkende gemeenten verbonden. De belangrijkste drijfveer voor samenwerking is de beperkte ambtelijke capaciteit van gemeenten, zowel kwantitatief als kwalitatief. Sommige opgaven kan men eenvoudigweg niet alleen aan. Een andere sterke drijfveer is kostenbeheersing. Gemeenten werken samen omdat ze verwachten dat dit tot meer efficiency leidt en daarmee tot lagere kosten in de bedrijfsvoering. Kostenbeheersing is voor gemeenten cruciaal gezien de kwetsbare financiële positie van de meeste Groninger gemeenten.

De samenwerking in clusterverband vormde voor de commissie het vertrekpunt voor haar werkzaamheden. De commissie constateert dat op enkele uitzonderingen na de clusters niet als hechte samenwerkingsverbanden opereren. Verschillende clusters zijn uiteengevallen en naast de clusters zijn andere samenwerkingsverbanden ontstaan die de focus bij het cluster weghalen. De beelden van een 'woud aan gemeenschappelijke regelingen' en 'een kluwen van samenwerkingsvormen' is in de gesprekken met de commissie veelvuldig aan de orde geweest. Daarbij constateert de commissie dat het schaalniveau van de verschillende samenwerkingsvormen onvoldoende aansluit bij het schaalniveau van de vraagstukken.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Daarnaast constateert de commissie dat de huidige samenwerking in Groningen niet is gestoeld op een samenhangende strategische visie; er is geen gedeelde 'stip aan de horizon'. De huidige samenwerking richt zich slechts beperkt op (strategische) beleidsontwikkeling, sociale en economische innovatie of gemeenschappelijke gebiedsontwikkeling. De samenwerking tussen gemeenten betreft vooral interne bedrijfsvoeringstaken en pure uitvoeringstaken. Bovendien kost de huidige vorm van samenwerking veel tijd, menskracht en geld, terwijl die - mede door de vrijblijvendheid - onvoldoende leidt tot de zo noodzakelijke maatschappelijke en financiële verbeteringen en rendementen.

De commissie heeft daarbij ook opgemerkt dat gemeenten elkaar doorgaans niet veel gunnen en elkaar onderling beconcurreren, zelfs als dat in het nadeel is van het geheel. Bovendien zet de kluwen van samenwerking de kaderstellende en toezichhoudende rol van gemeenteraden onder druk.

Ten slotte concludeert de commissie dat in de samenwerking en de onderlinge verhoudingen ook het provinciebestuur haar complementaire rol nog onvoldoende gevonden heeft. Van de provincie verwacht de commissie zowel 'meer' als 'minder'. Minder op de stoel van gemeenten gaan zitten, en meer de strategische koers bepalen en vasthouden ten behoeve van het geheel. De provincie kan meer betekenis en positieve invloed hebben wanneer zij vanuit haar kerntaken strategisch positie kiest en daaraan vasthoudt ten gunste van de bestuurlijke kwaliteit, natuur en landschap, ruimtelijke ontwikkeling, de regionale economie, het watersysteem, en mobiliteit en bereikbaarheid in Groningen. Strategisch positie kiezen en daaraan vasthouden wil zeggen: vanuit een overkoepelende analyse en langere termijnvisie nieuwe wegen zoeken waar oude (op den duur) niet meer volstaan, en samen met gemeenten deze nieuwe wegen uitproberen en verankeren. Deze strategische, bovenlokale, de betrokken partijen overstijgende en niet-vrijblijvende rol van de provincie krijgt, volgens de commissie, te weinig invulling.

Groningen is een eigenzinnig, trots en uniek deel van Nederland. Door zijn ligging en geschiedenis is het tevens een gebied met hardnekkige sociaal-economische en maatschappelijke vraagstukken alsmede een gebied met ingewikkelde bestuurlijke verhoudingen. De huidige bestuurlijke organisatie en de onderlinge samenwerkingsverbanden beoordeelt de commissie als ontoereikend om zowel de eigenzinnige uniciteit en bijbehorende mogelijk-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

heden als de complexe en urgente opgaven van adequate antwoorden te voorzien. Ook de schaal waarop nu bestuurlijk oplossingen worden geformuleerd, past niet bij de schaal van de opgaven. De huidige verhouding tussen het Groningse stadsbestuur en omliggende gemeenten in termen van invloed, bestuurskracht en doorzettingsmacht is ook zeer onevenwichtig, wat door zowel de stad zelf als omliggende gemeenten als een nadeel voor gezamenlijk denken en handelen wordt ervaren. De stad wil meer tegenwicht en ook sneller een gezamenlijke koers.

Op basis van een inhoudelijke analyse adviseert de commissie dan ook aan alle Groninger gemeenten, de Vereniging van Groninger Gemeenten, en de provincie Groningen om binnen nu en uiterlijk eind 2017 te komen tot zes nieuwe gemeenten in plaats van de huidige 23.

Dit proces van herindeling moet echter meer zijn dan een structuringreep en reorganisatie. Het gaat tegelijkertijd om een cultuurverandering die gericht is op het vinden van een mentaliteit van vertrouwen en gunnen en op het realiseren van nieuwe onderlinge omgangsvormen.

Een dergelijk veelzijdig en complex proces kan niet zonder een overtuigende en wijze procesregisseur. De provincie heeft - getuige ook het beleid van het huidige Kabinet - als enige de positie om deze rol te kunnen vervullen. De opstelling van de provincie is daarbij niet die van een bovenliggende partij die de aanwijzingen uitdeelt, maar van een partner die zichtbaar, betrokken en met vertrouwen tussen de Groninger gemeenten staat en als procesregisseur gunt, verduidelijkt, versnelt, verbindt, verbeeldt, voorbeelden laat zien en verankert.

Met dit proces van herindeling en cultuurverandering zal, als gemeenten en provincie dat willen, een bestuurlijke constellatie ontstaan van volwassen (ver)houdingen, robuuste en toekomstbestendige gemeenten, en een op toegevoegde waarde gericht provinciebestuur die als verantwoordelijke overheden gezamenlijk in staat en toegerust zijn om samen met burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstellingen krachtig te werken aan het toekomstige welzijn en de toekomstige welvaart van Groningen.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De commissie beseft zeer goed dat herindeling nooit op alle vragen (en urgenties) antwoord geeft en ook niet voor alle problemen een oplossing is. Maar toch is het een stap die gezet moet worden, naast andere. Herindeling van twee of drie arme gemeenten maakt niet één rijke gemeente; zwakke bestuurders, raden of ambtenaren worden door herindeling niet opeens sterke bestuurders, raden of ambtenaren; bepaalde beleidsvraagstukken zullen ook bij zes gemeenten nog bovenlokale samenwerking nodig hebben. De commissie adviseert om deze en andere vragen in het proces van herindeling te expliciteren en gaandeweg op te lossen. De commissie doet in haar advies daarvoor ook aanbevelingen.

Daarbij gaat de commissie er vanuit dat de burgers volledig in beeld blijven en mee kunnen denken en praten over de identiteit van het gebied en de toekomst van de eigen gemeente. Burgers zijn de 'raison d'être' van het openbaar bestuur; om hen gaat het. De provincie en nieuwe gemeenten zullen met de aangetroffen vitale gemeenschappen en netwerkpartners samen op weg kunnen en moeten gaan naar een toekomst vol blijvende welvaart en gedeeld welzijn, waarin de aanwezige urgente vraagstukken in aantal en last afnemen.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

1 Opdracht en werkwijze van de commissie

OPDRACHT

Hoe dient de bestuurlijke toekomst in Groningen vorm te krijgen, zodanig dat complexe maatschappelijke opgaven ook in de toekomst adequaat kunnen worden opgepakt?

Om deze vraag van een antwoord te voorzien, hebben de provincie Groningen en de Vereniging van Groninger Gemeenten de Visitatiecommissie Bestuurlijke Toekomst Groningen ingesteld. De Visitatiecommissie kreeg als opdracht te adviseren over een toekomstbestendige bestuurlijke inrichting in Groningen die ook op termijn de gewenste en noodzakelijke kwaliteit levert.

De precieze formulering van de opdracht aan de commissie kreeg invulling nadat de commissie zich op 7 september 2012 heeft verstaan met de bestuurlijke representanten van haar opdrachtgevers: mevrouw H.K. Pot, voorzitter van de Vereniging van Groninger gemeenten en de heer P.G. de Vey Mestdagh, gedeputeerde van de provincie Groningen, en de commissie zich presenteerde aan de Groninger gemeenten, eveneens op 7 september 2012.

Het instellen van deze commissie was een logische vervolgstap op de zelf-evaluaties die door clusters van samenwerkende gemeenten in Groningen in de loop van 2012 zijn uitgevoerd. De clusterevaluaties zijn vastgesteld door de colleges van B&W en deels ook door de raden, en doen verslag van de aanwezige opgaven en de beleefde urgenties. Daarnaast bevatten de verschillende clusterrapporten een evaluatie van de omvang en de kwaliteit van de intergemeentelijke samenwerking op tal van gebieden.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

In enkele evaluatierapporten is daarnaast ingegaan op wat in bestuurlijk strategisch opzicht wenselijk wordt geacht qua samenwerking tussen gemeenten. De gemeente Oldambt stelde een notitie op getiteld "*Oldambt in de regio: Visie op bestuurskracht en bestuurlijke schaalvergroting in de provincie Groningen*". De lessen van de herindeling tot Oldambt per 1 januari 2010 komen daarin onder andere aan de orde.

De gemeente Menterwolde nam niet deel aan een clusterevaluatie, maar stelde een eigen notitie op "*Menterwolde in perspectief; Perspectiefvol Menterwolde*" (oktober 2012). Het samenwerkingscluster BSV (Bellingwedde, Stadskanaal, Vlagtwedde) leverde twee afzonderlijke rapportages op, één vanuit het perspectief van de gemeente Stadskanaal en één vanuit het perspectief van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde.

De clusterrapporten en de rapportages van enkele afzonderlijke gemeenten vormden een belangrijk vertrekpunt voor de commissie. Daarnaast boden de "Ontwerpvisie op de kwaliteit van het lokaal bestuur in de provincie Groningen" (22 mei 2012) en de "Vlekkenkaarten Provincie Groningen" (21 mei 2012) relevante input voor de opdracht aan de commissie.

Bij de opdracht aan de commissie is benadrukt dat de commissie onafhankelijk is en de ruimte en opdracht heeft om op basis van de eigen bevindingen en deskundigheid de beste oplossingsrichting te formuleren.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

WERKWIJZE

Documentenanalyse en eerste gespreksronde

De commissie analyseerde de zelfevaluaties van de clusters van samenwerkende gemeenten en nam kennis van relevante visie- en beleidsdocumenten van de provincie, van de relevante samenwerkingsverbanden (anders dan de clusters) en van afzonderlijke gemeenten. Ze bekeek ook de bestuurskrachtmetingen die enkele jaren geleden zijn uitgevoerd. En de commissie bestudeerde de positie van Groningen en Groningse gemeenten in breder verband, zoals onder meer in benchmarks. Het overzicht van geraadpleegde documenten is opgenomen als bijlage 5.

De uitkomsten van deze documentenanalyse vormden de vertrekpunten voor de gespreksronde van de commissie langs de colleges van burgemeester en wethouders van de Groninger gemeenten in de maanden september en oktober 2012. Deze gesprekken stonden in het teken van het verkrijgen van een goed beeld van de sociaal-economische, maatschappelijke en bestuurlijke opgaven en ontwikkelingen in Groningen en de huidige werkwijze en organisatie van het openbaar bestuur in Groningen. Behalve met delegaties van colleges van B&W, sprak de commissie met het college van GS van de provincie en met het bestuur van de VGG.

Op basis van de documentenanalyse en de eerste gespreksronde bracht de commissie de specifieke maatschappelijke en bestuurlijke opgaven in Groningen in beeld en vormde de commissie zich een beeld van de rol en van huidige en toekomstige taken van provincie en gemeenten. De commissie beoordeelde het functioneren van huidige samenwerkingsverbanden op intergemeentelijk en provinciaal niveau en besteedde daarbij aandacht aan de huidige en verwachte toekomstige bestuurlijke kwaliteit die daarbij geleverd wordt.

Gesprekken met raadsleden

Na afloop van de eerste gespreksronde en voorafgaand aan de visitatiegesprekken sprak de commissie met raadsleden. Het ging er in deze gesprekken niet om de formele standpunten van gemeenteraden te inventariseren. Deze gesprekken waren bedoeld om input van raadsleden te verkrijgen voor het werk van de commissie. Tijdens deze gesprekken gaf de commissie een korte toelichting op de opdracht om vervolgens een impressie te geven van de eerste voorlopige bevindingen. Aan de hand van enkele vragen ging

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

de commissie vervolgens het gesprek aan met raadsleden. De commissie benutte de uitkomsten van de gesprekken met raadsleden als bouwstenen voor de daadwerkelijke visitatiegesprekken met de clusters van samenwerkende gemeenten.

Visitatiegesprekken

De formele visitatiegesprekken in de maanden november en december 2012 stonden vervolgens in het teken van het toetsen van het oordeel dat de commissie zich had gevormd op basis van de analyse van beschikbare documenten en informatie, de eerste gespreksronde en de gesprekken met raadsleden. De visitatiegesprekken, die per cluster van samenwerkende gemeenten zijn gevoerd, zijn daarnaast benut om mogelijke perspectieven voor de toekomst op hoofdlijnen te verkennen.

De gemeente Menterwolde gaf voorafgaand aan de visitatiegesprekken aan geen onderdeel uit te maken van een cluster en heeft niet deelgenomen aan het visitatiegesprek. De commissie heeft het gemeentebestuur van Menterwolde uitgenodigd om, aanvullend op het gesprek tussen gemeentebestuur en commissie tijdens de eerste gespreksronde, suggesties voor het vervolg aan te reiken. Het gemeentebestuur van Menterwolde heeft na haar notitie van oktober 2012 en het gesprek tijdens de eerste ronde geen aanvullende input aangeleverd bij de commissie.

Achtergrondgesprekken en gesprekken met stakeholders

Tijdens de fase van visitatiegesprekken voerde de commissie ook enkele achtergrondgesprekken en sprak de commissie met een selectie van relevante externe stakeholders (zie bijlage 4 voor het overzicht van gesprekspartners).

Tussentijds overleg met de bestuurlijk opdrachtgevers

De commissie hield de bestuurlijk opdrachtgevers tussentijds op de hoogte van de procesmatige voortgang van haar werk.

Presentatie eindadvies (28 februari 2013)

Bij de start van de opdracht is afgesproken dat de commissie uiterlijk eind februari haar eindadvies zal uitbrengen. De commissie presenteert haar eindrapport tijdens een brede oploop aan alle betrokkenen en belanghebbers op donderdag 28 februari.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Bijlage 1 bevat de beschrijving van de opdracht en werkwijze zoals bij de start van de werkzaamheden van de commissie geformuleerd.

2 Context en speelveld

In dit hoofdstuk beschrijft de commissie de bestuurlijke en juridische context en het actuele speelveld waarbinnen het advies gelezen en begrepen dient te worden. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan bod:

- » Bestuurlijke agenda Kabinet-Rutte II
- » Overeengekomen rol en taken provincies en gemeenten
- » Decentralisaties
- » Robuuste gemeenten en landsdelen
- » Wet Arhi
- » Nieuw Beleidskader Herindeling
- » Visie van het provinciebestuur en de VGG
- » Recente adviezen over de verhouding overheid en samenleving
- » Europees beleid

Bestuurlijke agenda Kabinet-Rutte II

Al vele jaren wordt gediscussieerd over de kwaliteit van het lokaal bestuur, de schaal van gemeenten en provincies, de verhoudingen tussen de verschillende overheden, bestuurlijke vernieuwing en aanverwante thema's. Het Kabinet-Rutte II geeft die discussie met het recente regeerakkoord nieuwe lading. Decentralisaties, robuuste gemeenten, krachtige regievoerende provincies en nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving bepalen de 'bestuurlijke' agenda van het huidige Kabinet.

Overeengekomen rol en taken provincies en gemeenten

Het Kabinet-Rutte II hecht groot belang aan overheveling van taken naar gemeenten en provincies, vanuit de in het Bestuursakkoord Rijk, VNG en IPO overeengekomen afspraken over de onderlinge verhoudingen en taakverdeling:

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

"Gemeenten zijn de eerste overheid; de bestuurslaag die meestal het dichtst bij de burger staat. De gemeente draagt zorg voor een veilige en leefbare woon- en werkomgeving en is het eerste loket als het gaat om voorzieningen voor de burger. Gemeenten hebben taken in het sociale, economische en ruimtelijke domein. (...) Bovengenoemde taken van gemeenten hebben betrekking op onderwerpen die burgers en bedrijven rechtstreeks raken. Juist omdat gemeenten dichtbij de samenleving staan, passen deze taken bij hen.

Door de kennis van de lokale samenleving weten zij wat er in hun gemeenschap speelt en aan welk overheidsingrijpen behoefte bestaat. Daardoor kunnen zij samenhang aanbrengen tussen de verschillende beleidsterreinen uitgaande van de burger in de lokale situatie.

(...) Het eigentijdse bestuurlijke profiel van de provincie draait om ruimte, economie en de wisselwerking tussen beide. Daar liggen haar kerntaken en is ze wettelijk bevoegd. Cultuur hoort ook tot de kerntaken van de provincies waar dit de lokale belangen overstijgt. De provincies spelen op het gebied van hun kerntaken, met inachtneming van de taken van (samenwerkende) gemeenten, op het (inter)regionale niveau een sectoroverstijgende en verbindende rol. De provincie fungeert als gebiedsregisseur door het ontwikkelen van integrale ontwikkelingsvisies, het uitruilen van belangen en het bewaken en bevorderen van complementariteit tussen steden en tussen regio's binnen de provincie. Ook het houden van toezicht op gemeenten is een provinciale taak, tenzij het een wet betreft die met de Wet Revitalisering generiek toezicht in de bijlage bij de Gemeentewet wordt gevoegd. De provincie heeft tevens een actieve rol bij de oplossing van bestuurlijke en financiële knelpunten van gemeenten.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Decentralisaties

Voor het advies van de commissie zijn met name de drie grote decentralisaties in het sociale domein van belang: de nieuwe participatiewet, decentralisatie van delen van de AWBZ naar de Wmo en de decentralisatie van de jeugdzorg. Deze decentralisaties gaan gepaard met een bezuiniging; gemeenten worden geacht deze nieuwe taken even goed of zelfs beter uit te voeren, terwijl hier tegelijkertijd minder geld voor beschikbaar is. Dat stelt extra eisen aan de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

Robuuste gemeenten en landsdelen

Voorwaarde voor de decentralisaties die het Kabinet stelt, is dat gemeenten voldoende toegerust zijn voor hun nieuwe taken. In principe dient elke gemeente in staat te zijn de toebedeelde taken op eigen kracht uit te voeren. Daarom bepleit het Kabinet schaalvergroting en wordt gesproken over robuuste gemeenten met een omvang van ten minste 100.000 inwoners (in dunbevolkte gebieden kan dit aantal lager liggen). Wanneer er zulke grote gemeenten komen, zullen ook de provincies een grotere bestuurlijke schaal moeten krijgen om nog van betekenis te blijven. In het Regeerakkoord wordt van vijf landsdelen gesproken.

De Minister erkent dat samenwerking tussen gemeenten, ook na opschaaling, nodig zal blijven. Er zullen altijd onderwerpen zijn die een grotere schaal van denken en handelen vragen. Gedacht kan worden aan onderwerpen als veiligheid (veiligheidsregio) en het functioneren van de arbeidsmarkt (arbeidsmarktregio). Maar dan is samenwerking ingegeven door de geografische schaal waarop oplossingen voor het vraagstuk gevonden moeten worden en niet door gebrek aan middelen, capaciteit of kwaliteit van betrokken overheden.

Wettelijke context

Een wijziging van de gemeentelijke herindeling vindt plaats bij wet. In de wet Arhi (algemene regels herindeling) zijn de procesvoorwaarden, procedures en bevoegdheden van gemeenten, provincies en Rijk in geval van een bestuurlijke herindeling of grenscorrectie vastgelegd. In geval van grenscorrecties (10% of minder afname of toename van het inwonertal) geldt overigens een eenvoudiger regime. Dat laten we hier buiten beschouwing.

De wet Arhi verplicht gemeentebesturen die willen herindelen tot een gezamenlijk herindelingsvoorstel te komen dat van te voren gedurende acht

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

weken ter inzage moet worden gelegd. Het door de gezamenlijke raden vastgestelde herindelingsvoorstel wordt vervolgens naar Gedeputeerde Staten gestuurd, omdat het de goedkeuring van het provinciebestuur nodig heeft.

Dit besluitvormingsproces gaat gepaard met een periode waarin het college van Gedeputeerde Staten over de voorgenomen herindeling met de betrokken colleges van Burgemeester en Wethouders in overleg treedt. Uiterlijk drie maanden na afloop van het overleg stellen Provinciale Staten een herindelingsadvies vast dat naar de Minister van Binnenlandse Zaken wordt gestuurd. Het Kabinet beoordeelt het advies op inhoudelijke criteria; het is uiteindelijk de wetgever die op basis van een wetsvoorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken over de herindeling beslist.

Gemeenten ontvangen een financiële Rijksbijdrage voor de kosten die zij maken bij een herindeling. Soms heeft herindeling echter ook structureel nadelige financiële gevolgen voor bijvoorbeeld de bijdrage uit het gemeentefonds. Op dit moment bekijkt de Minister van Binnenlandse Zaken of iets dergelijks geldt voor de vaste voet in het gemeentefonds en of hiervoor dan kan worden gecompenseerd. Mogelijke financiële nadelen kunnen te zijner tijd ook optreden in de verdeling van gelden voor participatie of de Wmo. Het is belangrijk dat met name de VNG hiervoor voldoende aandacht heeft en zo nodig, samen met BZK en de vakdepartementen een oplossing zoekt.

Nieuw Beleidskader Herindeling

Het juridisch bindende kader van de wet Arhi wordt op dit moment door het Ministerie van BZK in een nieuw Beleidskader uitgewerkt overeenkomstig de actualiteit van het nieuwe Regeerakkoord. Hierin worden ook de inhoudelijke criteria beschreven waarop de Minister herindelingsvoorstellen zal beoordelen. Uit een achtergrondgesprek met het Ministerie van BZK is de commissie gebleken dat het Kabinet voornemens is met name te letten op robuustheid, uitvoeringskracht en duurzaamheid van de nieuwe gemeente, op lokaal en regionaal draagvlak voor het herindelingsvoorstel, bestuurlijk evenwicht in de regio, en interne samenhang ofwel dorpen- en kernenbeleid. De commissie houdt op voorhand met deze criteria rekening in haar advisering.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Provincies zullen door de Minister van Binnenlandse Zaken worden gevraagd hun visie op de bestuurlijke inrichting van hun eigen gebied, samen met gemeenten, te ontwikkelen en die aan het ministerie bekend te maken.

Wat betreft de provincies lijkt het Kabinet zich in deze periode vooral te willen concentreren op één provincie voor de Noordvleugel. Dat heeft uiteraard grote gevolgen voor de andere provincies, maar die krijgen - zoals het er nu naar uitziet - langer de tijd voor planvorming.

Visie van provinciebestuur en VGG

In Groningen lopen provincie en Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) in zekere zin voorop. De VGG onderscheidt drie niveaus waarop gemeenten hun taken organiseren: binnen de eigen gemeente, in clusters van samenwerkende gemeenten en op provinciale schaal. De provincie heeft in mei 2012 de 'Vlekkenkaarten' gepubliceerd, waarin gemeentelijke samenwerkingsverbanden en oriëntaties/bewegingsstromen van bewoners in beeld zijn gebracht. Voor de zomer van 2012 heeft de provincie daarnaast een 'Ontwerpvisie op de kwaliteit van het lokaal bestuur in de provincie Groningen' vastgesteld. In deze Ontwerpvisie constateert de provincie dat 'niets doen geen optie is'. Vanuit een analyse van ontwikkelingen en trends concludeert de provincie:

"De huidige (omvang van de) gemeenten in de provincie Groningen in beschouwing nemend, denken wij dat het voor veel gemeenten moeilijk wordt hun (toekomstige) taken op een goede manier uit te voeren. (...) Opschaling kan op verschillende manieren gestalte worden gegeven, door (verdere) ambtelijke samenwerking, door bestuurlijke samenwerking of door fusie (herindeling). Uiteraard kan er ook sprake zijn van zowel ambtelijke en bestuurlijke samenwerking of alleen bestuurlijke samenwerking. Zowel samenwerking tussen gemeenten (in clusterverband) als een fusie moet in onze ogen aan een aantal kwaliteitseisen voldoen, onder andere op het gebied van bestuurlijke en ambtelijke capaciteit, (gemeente)financiën, interne samenhang en toekomstbestendigheid."

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Recente adviezen over de verhouding overheid en samenleving

Zowel de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) als de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) hebben onlangs adviezen uitgebracht die ingaan op de verhouding tussen overheid en samenleving. De titels van de adviezen spreken boekdelen: 'Loslaten in vertrouwen' en 'Vertrouwen in burgers'. Beide adviezen zijn gericht op een grotere betrokkenheid en inzet van burgers bij de samenleving en een andere opstelling van de overheid richting haar burgers: meer overlaten, meer zelforganisatie van burgers. Dit eigentijdse denken over burgerbetrokkenheid vinden we ook terug in de filosofie die ten grondslag ligt aan de nieuwe participatiewet en de Wmo. Daar vinden we dit denken terug in begrippen als 'zelfregie' en 'overheids-participatie'.

Wanneer gedacht wordt over bestuurlijke schaalvergroting, is de verhouding tussen bestuur en burgers meteen een relevant thema. Immers, een grotere schaal van de gemeente betekent een fysieke en letterlijk grotere afstand tussen bestuur en burgers. Tegelijkertijd betekent opschaling ook nieuwe mogelijkheden voor kleinschaligheid. De commissie zal hier in hoofdstuk 4 nader op ingaan.

In onze netwerksamenleving is ook de verhouding tussen overheid en private en maatschappelijke ondernemingen flink gewijzigd. Geen enkele partij heeft het helemaal alleen voor het zeggen. Geen enkele partij heeft alle bevoegdheden, taken en middelen in handen. Daarom zijn verbindingen en goede verhoudingen nodig. Maatschappelijk draagvlak en burgerbetrokkenheid is bovendien niet alleen voor overheidsbeleid en maatschappelijke organisaties van belang. Private en maatschappelijke ondernemingen hebben er evenzeer belang bij. De netwerksamenleving vereist dat organisaties zichzelf kennen, zich op hun kerntaken focussen en daarin excelleren. Alleen zo kan een samenspel met anderen ontstaan waarin de optelsom veel meer is dan het totaal van de afzonderlijke delen.

De visitatiecommissie trekt bovenstaande waardevolle gedachten door naar haar advies: gemeenten en provincie moeten zich geconcentreerd met hun kerntaken bezighouden, die uitstekend uitvoeren en op basis van dat vakmanschap zich verstaan en samenwerken met anderen en met elkaar.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Europa

Een ander bestuurlijk thema dat in dit hoofdstuk thuishoort, betreft de landgrensoverschrijdende samenwerking en Europa. Het Europees perspectief is er een van ruim denken over wat nagestreefd wordt, en van ruimhartigheid in samenwerken en het elkaar gunnen; die mentaliteit zal Europa in de regio weerspiegeld willen zien. Een proactieve, zelfbewuste en op samenwerking gerichte rol van het Groninger provinciebestuur is hierin onmisbaar.

Vanaf 2014 komen er nieuwe Europese programma's, fondsen en subsidies. Duurzaamheid en innovatie zullen daarbinnen belangrijke thema's zijn, thema's die heel direct en concreet invulling kunnen krijgen in Groningen. Maar ook onderwerpen als plattelandsontwikkeling en grensoverschrijdende samenwerking zullen waarschijnlijk net als in de huidige subsidieperiode relevant zijn. Ook daar liggen kansen voor Groningen.

Overigens zal Europa in de komende periode minder met subsidie-instrumenten werken en meer met revolverende fondsen. Dat vraagt een heel andere benadering van ontvangende partijen: denken in investeringen, in plaats van in subsidiëren, samenwerken met bedrijven en organisaties aan resultaten die de investering terug moeten verdienen.

De Europese Unie verwacht bij de participatie aan programma's en toekenning vaak samenwerking van overheden op (boven)regionale en in specifieke gevallen landgrensoverschrijdende schaal. Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) is in dit verband dus cruciaal, evenals samenwerking met Nedersaksen. Voor samenwerking met Nedersaksen zullen verschillende schaalniveaus lenig bespeeld moeten worden; van grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten tot samenwerking op (tenminste) het niveau van landsdelen en Landesregierung. Op dat laatstbedoelde schaalniveau zal Groningen moeten bewijzen een interessante partner te zijn. Daarvoor zal de provincie, samen met buurprovincies, steden, kennisinstellingen en maatschappelijke en private ondernemingen, veel 'uit de kast moeten halen'.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

3 Een versnipperd bestuurlijk landschap

In dit hoofdstuk beschrijft de commissie haar bevindingen. Dit hoofdstuk kent de volgende opbouw:

- » De urgentieagenda.
- » Samen werken in clusters.
- » Multischaligheid.
- » Ontoereikende bestuurlijke organisatie.

3.1 DE URGENTIEAGENDA

Maatschappelijke opgaven en kansrijke ontwikkelingen

De Groninger gemeenten en de provincie staan voor forse economische, maatschappelijke en bestuurlijke opgaven, die een sterke, gezamenlijke urgentieagenda noodzakelijk maken.

De commissie constateert dat in Groningen sprake is van een stagnerende werkgelegenheid en haperende economische ontwikkeling. De werkloosheid ligt in Groningen fors boven het landelijk gemiddelde. Voor 2013 wordt een gemiddelde werkloosheid verwacht van 9,3%¹. Terwijl de werkloosheid net over de grens met Duitsland in Nedersaksen 3% bedraagt. In bepaalde delen van Groningen zijn de sociale werkvoorzieningsschappen de grootste werkgevers.

Het gemiddeld besteedbare inkomen ligt in vrijwel alle Groninger gemeenten een flink stuk onder het landelijk gemiddelde. Een groot deel van Groningen kent bovendien een ernstige sociale problematiek, dat wil zeggen: een groot aantal wsw'ers (vier keer zoveel als het gemiddelde in Nederland), wajong'ers en mensen met een bijstands- of werkloosheidsuitkering, een laag gemiddeld inkomen en opleidingsniveau, met mogelijk

1 Bron: 'Regio's in economisch perspectief 2013', ING, december 2012.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

ingrijpende gevolgen voor de kinderen die in deze omstandigheden opgroeien. De arbeidsmarkt kenmerkt zich door een hardnekkige mismatch van vraag en arbeidsaanbod. Deze mismatch biedt weinig perspectief voor de opgave om mensen vanuit een uitkeringssituatie toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Daarnaast daalt in delen van de provincie Groningen het aantal inwoners en het aantal huishoudens. Een dalende bevolking heeft gevolgen voor de leefbaarheid en de economische vitaliteit van gebieden. De potentiële beroepsbevolking neemt af, woningen komen leeg te staan, waardoor verpaupering dreigt, het draagvlak voor voorzieningen en diensten neemt af en de financiën van overheden en maatschappelijke organisaties komen onder druk te staan. De vergrijzing van de bevolking leidt tot specifieke huisvestingsbehoeften en tot een toenemende en veranderende zorgvraag. In bepaalde delen van Groningen brengen de demografische ontwikkelingen ook forse financiële opgaven met zich mee. De transitie van de woningmarkt vergt stevige investeringen, terwijl in een krimpregio sprake is van een sterke afname van het verdienvermogen.

Tegelijkertijd zijn er in Groningen ruimschoots mogelijkheden voor kansrijke ontwikkelingen. Als voorbeelden benoemen we de Energy Valley in de Eemsdelta en de verdere havenontwikkeling in de beide havens in de Eemsdelta, de agribusiness en de biobased economy in de Veenkoloniën, Healthy Ageing rondom het UMCG en de RUG, en de mogelijkheden van recreatie en toerisme in het Lauwersmeergebied.

Duidelijk is verder ook dat de opgaven en ontwikkelingen waar de stad Groningen voor staat, ervaren worden als van andere orde dan die van de omliggende gemeenten. De (internationale) scope van de stad naast de kleinschaligheid van de ommelanden bevordert niet de eensgezindheid van optreden. De commissie constateert dat hier sprake is van een 'urgentiekloof', in plaats van een gezamenlijke urgentieagenda.

Zowel voor de complexe maatschappelijke opgaven als voor het adequaat oppakken van kansrijke ontwikkelingen geldt dat geen enkele partij deze opgaven of ontwikkelingen alleen verder kan brengen (we spraken in het voorgaande hoofdstuk al over de netwerkmaatschappij). De overheden hebben elkaar ongelooflijk hard nodig. Samenwerking met burgers, maatschappelijke organisaties, publieke ondernemingen, bedrijfsleven en kennis-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

instellingen is op vele terreinen een must.

In de clusterevaluaties komen de maatschappelijke opgaven als één van de eerste onderwerpen aan de orde. Echter, in de gesprekken constateerde de commissie veelal dat de vorm van samenwerking voorop staat in de discussie tussen gemeenten. Het gesprek binnen de clusters gaat veel minder over 'inhoud' en over de vraag hoe gemeenten gezamenlijk en met ambitie aan maatschappelijke opgaven en uitdagingen kunnen werken.

De commissie is van mening dat gemeenten en provincie de urgentie-agenda weliswaar met de mond belijden, maar in de praktijk valt de inzet tegen. De commissie heeft weinig gemerkt van het vuur van ongeduld en dadendrang dat onmisbaar is in de situatie en de omstandigheden waarin (delen van) Groningen verkeert. Hoe kan het dat gemeenten en provincie, de Groninger vraagstukken erkennend, toch de neiging houden om de financiële, sociaal-maatschappelijke en economische situatie in Groningen te relativiseren en om soms zelfs tevreden te zijn over de resultaten van de huidige samenwerking? De commissie kan niet anders dan hieruit concluderen, hoewel zij ook de grenzen van maakbaarheid erkent, dat het urgentiebesef niet realistisch is en een daaraan gekoppelde ambitie te weinig ontwikkeld is.

Financiën staan onder druk

De financiële positie van de meeste gemeenten in Groningen is ronduit zwak en zorgwekkend. Hoewel de meeste gemeenten hun meerjarenbegroting, zij het met grote moeite, nog wel sluitend krijgen, zorgen de drie decentralisaties in het sociale domein nu al voor veel hoofdbrekens. Deze decentralisaties betekenen extra taken voor de gemeenten. Uit de Financiële-verhoudingswet vloeit voort dat de overdracht van taken gepaard gaat met de overdracht van de daarvoor benodigde middelen. Bij de decentralisaties in het sociaal domein gaat het Rijk er echter vanuit dat gemeenten door ontschotting efficiënter kunnen werken. In de praktijk komt het er dan op neer dat gemeenten geacht worden de extra taken even goed of zelfs beter uit te voeren, terwijl daar minder geld voor beschikbaar is. De voorgenomen kortingen op de sociale werkvoorziening hebben ingrijpende consequenties voor verschillende gemeenten in Oost-Groningen². Vooralsnog hebben de gemeenten de decentralisaties budgettair neutraal

² De oorspronkelijke landelijke plannen om een korting door te voeren van € 5.000 per wsw'er zou betekend hebben dat gemeenten in Oost-Groningen een bedrag moeten bijleggen van € 16 à 17 miljoen. Op dit moment is nog onduidelijk hoe dit voornemen uiteindelijk invulling zal krijgen en wat daarvan de financiële consequenties zijn voor de betrokken gemeenten.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

in hun begrotingen verwerkt, omdat de financiële gevolgen op dit moment nog onduidelijk zijn. De verwachting is dat de juni-circulaire van het Rijk hier meer duidelijkheid over zal bieden.

Grondexploitatiekosten, afnemende inkomsten en publiek gefinancierde voorzieningen zetten de financiële positie van gemeenten verder onder druk. De demografische veranderingen van bevolkings- en huishoudens- krimp brengen in bepaalde delen van Groningen grote financiële opgaven met zich mee.

De financiële kwetsbaarheid van gemeenten wordt des te zorgelijker wanneer we beseffen dat ook de Rijksoverheid en de provincie, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven financiële krapte ervaren en (nog verder) zullen gaan bezuinigen op geplande investeringen, activiteiten en projecten.

In 2013 staan drie gemeenten in Groningen onder preventief toezicht. In 2012 gold dit regime voor één gemeente in Groningen. Uit een analyse van de afdeling Financieel Toezicht van de provincie Groningen ('Eerste fase onderzoek 2013') blijkt dat tien gemeenten een materieel sluitende meerjarenbegroting hebben opgeleverd. Op dit punt scoren acht gemeenten 'redelijk' en vijf gemeenten krijgen de kwalificatie 'zwak' als het gaat om de meerjarenbegroting. Het beeld van de materieel en reëel sluitende begrotingen 2013 is nog wat zorgwekkender. Vijf gemeenten scoren 'zwak', dertien scoren 'redelijk' en vijf scoren 'goed'.

Belangrijke reden voor het verder verzwakken van de financiële positie van verschillende gemeenten betreft de noodzakelijke afwaarderingen op gemeentelijke grondexploitaties. De meeste Groninger gemeenten hebben hier inmiddels voorzieningen voor getroffen. Voor een viertal gemeenten geldt dat zij grondposities nog (flink) moeten afwaarderen.

Ook andere Rijksbezuinigingen zullen gemeenten nog behoorlijk gaan treffen. De afschaffing van het BTW compensatiefonds gaat weliswaar niet door, maar dit wordt verrekend met extra kortingen op het gemeentefonds.

3.2 SAMEN WERKEN IN CLUSTERS

De Groninger gemeenten werken onderling met elkaar samen in clusterverband. De samenstelling van deze clusters zag er bij aanvang als volgt uit:

1. Het Westerkwartier (Zuidhorn, Grootegast, Leek en Marum)
2. Groningen, Haren, Ten Boer
3. DEAL (Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum)
4. Cluster BMW (Bedum, De Marne en Winsum)
5. Hoogezand-Sappemeer en Slochteren
6. Cluster BSV (Bellingwedde, Vlagtwedde en Stadskanaal)
7. Cluster Veendam, Pekela en Menterwolde
8. 'Cluster Oldambt'

De afgelopen jaren zijn er binnen enkele clusters de nodige ontwikkelingen geweest en is hier en daar de samenstelling van het cluster veranderd.

Elk cluster heeft voorafgaand aan de gesprekken met de visitatiecommissie de samenwerking in het clusterverband geëvalueerd³. In de clusterevaluaties is openhartig gerapporteerd over de samenwerking tot nu toe. De commissie heeft dan ook veel waardering voor de clusterevaluaties die de gemeenten hebben uitgevoerd.

Uit de clusterevaluaties en de gesprekken met de commissie blijkt dat gemeenten al sinds enkele jaren samenwerking als een noodzaak ervaren. De commissie is aangenaam getroffen door sommige oplossingen die gemeenten hebben gevonden. Zo heeft Ten Boer een voor dit moment goed werkende oplossing gevonden om ambtelijke kwaliteit te kunnen blijven leveren door vrijwel alle ambtelijke advisering, beleidsontwikkeling en uitvoering in te huren bij de gemeente Groningen ('Seta'-concept). De gemeenten Veendam en Pekela hebben de beide ambtelijke organisaties samengevoegd in De Kompanjie. Ook hier is sprake van een contractaanpak waarbij besturen hun individuele of gemeenschappelijke vragen bij de gemeenschappelijke organisatie neerleggen. De vier gemeenten in het Westerkwartier hebben door het samenvoegen van taakvelden kwetsbaarheden verminderd. De gebiedsontwikkeling Eemsdelta heeft een impuls

³ Zie ook onze opmerkingen in hoofdstuk 1 over de separate notities van de gemeenten Oldambt (lessen van de herindel- ing) en Menterwolde ('Menterwolde in perspectief') en over de afzonderlijke rapportages van enerzijds Bellingwedde en Vlagtwedde en anderzijds Stadskanaal, vanuit het cluster BSV (Bellingwedde, Stadskanaal, Vlagtwedde).

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

gekregen met een externe voorzitter en de ontwikkeling van de "Ontwikkelingsvisie Eemsdelta 2030 Samen denken, samen doen" onder leiding van de provincie. De DAL-gemeenten (Delfzijl, Appingedam en Loppersum) bereiden zich voor op het samenvoegen van de ambtelijke organisaties.

In de clusterevaluaties en de gesprekken met de commissie wordt als belangrijkste reden voor samenwerking de ambtelijke capaciteit genoemd om taken en opgaven in het belang van burgers uit te voeren, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Diverse taken kan men alleen niet goed (meer) vervullen. Daarnaast zijn efficiencyoverwegingen een belangrijke motivatie voor samenwerking.

Gemeenten zoeken elkaar vervolgens ook op om de extra taken in het kader van de drie decentralisatiedossiers uit te voeren. Deze decentralisaties zullen de noodzaak tot samenwerking tussen gemeenten in de toekomst verder vergroten. Gemeenten werken daarnaast samen in gemeenschappelijke sociale werkvoorzieningschappen en sociale diensten, of om taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit te voeren.

Het lukt gemeenten niet meer goed om complexe gebiedsontwikkelingsprojecten of ingewikkelde milieuvergunningen zonder hulp van buitenaf tot een goed einde te brengen. Zo geven buurgemeenten van de stad Groningen in de gesprekken met de commissie aan dat zij de stad en de provincie nodig hebben voor het realiseren van gebiedsopgaven binnen de eigen gemeentegrenzen. Voor de gemeenten in het havengebied en het omliggende industriegebied geldt dat het verlenen van complexe vergunningen aan bedrijven die zich daar willen vestigen, de kracht van de betrokken gemeenten te boven gaat en dat hulp (van de stad, de provincie of externen) vereist is.

Bijlage 2 bevat een schets op hoofdlijnen van het karakter van elk cluster en we geven in deze bijlage een beknopte beschrijving van het beeld van de commissie van sterke en zwakke punten van elk cluster. De schets in bijlage 2 is gebaseerd op onze analyse van de clusterevaluaties en de analyse van overige relevante documenten. Daarnaast leverden de gevoerde gesprekken met de individuele gemeenten en de visitatiegesprekken in clusterverband input voor deze analyse.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Uit de analyse van de samenwerking in clusterverband zijn enkele rode draden te distilleren:

- » Groningen kent enkele bijzondere samenwerkingen die landelijk de aandacht trokken: het model Ten Boer-Groningen en De Kompanjie. De commissie heeft veel waardering voor de durf en het elan waarmee deze experimenten zijn gestart, verdedigd en uitgewerkt.
- » Binnen de clusters ontbreekt het veelal aan een gedeelde 'stip aan de horizon' (welke samenwerking is over 5 tot 10 jaar beoogd en hoe?), de samenwerking komt 'organisch' tot stand. De samenwerking binnen de clusters heeft vooral betrekking op bedrijfsvoering en uitvoeringstaken. De samenwerking op het niveau van beleidsontwikkeling is zeer beperkt, waardoor fundamentele en zo noodzakelijke sociale en economische innovaties niet van de grond kunnen komen.
- » De resultaten van de huidige clustersamenwerking staan niet in verhouding tot de grote inspanningen in tijd, energie en geld die daarvoor geleverd worden. De samenwerking komt moeizaam tot stand, is dikwijls persoonsgebonden en soms gepolitiseerd. Bovendien zijn er naast de samenwerking in clusters nog vele andere samenwerkingsverbanden, waardoor de focus en de energie sterk verdeeld raken.
- » Het schaalniveau van de samenwerking sluit niet aan bij het schaalniveau van vraagstukken bijvoorbeeld op het terrein van de mismatch op de arbeidsmarkt, het regionaal-economisch beleid en de demografische ontwikkelingen van vergrijzing, ontgroening, bevolkings- en huishoudensrimp.

3.3 MULTISCHALIGHEID

Ter voorbereiding op de evaluaties van de clustersamenwerking en het werk van de Visitatiecommissie stelde de VGG het plan van aanpak 'Toekomst Bestuurlijke Organisatie in de provincie Groningen' op (december 2011). Daarin onderscheidde de VGG drie niveaus van organisatie van gemeentelijke taken: 1) binnen de eigen gemeente, 2) op het niveau van het cluster van samenwerkende gemeenten en 3) op provinciale schaal.

De praktijk leert echter dat er op meer schaalniveaus sprake is van samenwerking. Zo zijn er binnen clusters voorbeelden van samenwerking waar niet alle gemeenten van dat cluster aan deelnemen en er zijn voorbeelden

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

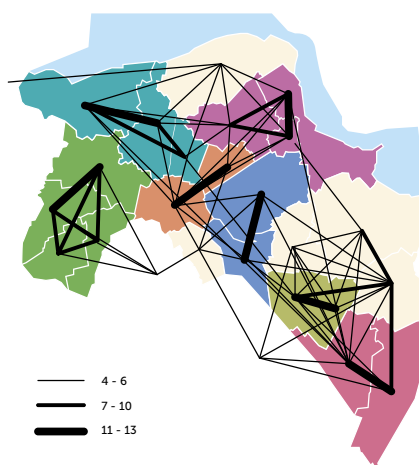
van clusteroverstijgende samenwerking en van samenwerkingsverbanden tussen een deel van het ene cluster met een deel van een ander cluster.

Daarnaast participeren verschillende gemeenten in provinciegrensoverschrijdende samenwerkingsverbanden, zoals de samenwerking op enkele terreinen tussen Haren en Tynaarlo (inkoop Wmo), de Intergemeentelijke Structuurvisie Leek Noordenveld, de Regiovisie Groningen Assen, de Agenda voor de Veenkoloniën en het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN). Er is dus sprake van een breed palet aan samenwerkingsverbanden op wisselende schaalniveaus.

In het voorjaar van 2012 heeft de provincie Groningen de 'Vlekkenkaarten' laten ontwikkelen. Daarvoor zijn de samenwerkingsrelaties van de Groninger gemeenten geïnventariseerd. Het eerste kaartbeeld in bijlage 3 illustreert de uitkomsten van deze inventarisatie. De eerste figuur in deze bijlage laat het aantal terreinen zien waarop gemeenten binnen de provincie Groningen samenwerken. In de eerste figuur is uitsluitend een samenwerkingslijn weergegeven wanneer sprake is van minimaal 4 (en maximaal 13) terreinen van samenwerking. Dat schetst een gevarieerd beeld van samenwerking binnen de clusters. Wanneer we deze figuur aanvullen met samenwerkingslijnen tussen gemeenten waarbij sprake is van samenwerking op minder dan vier terreinen, dan ontstaat een beeld van een kluwen aan samenwerkingsverbanden (zie de figuur hieronder en figuur 2 in bijlage 3).

Aantal terreinen waarop Groninger gemeenten met elkaar samenwerken.

(bronnen: "Vlekkenkaart provincie Groningen" en aangeleverde informatie van gemeenten)

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Het beeld van een kluwen aan samenwerkingsverbanden komt ook naar voren uit een overzicht, opgesteld in juli 2012 op verzoek van Provinciale Staten⁴. Dit overzicht beschrijft de 86 overlegstructuren waarin de provincie participeert variërend van portefeuillehoudersoverleggen, stuurgroepen en bestuurlijke overleggen tot regiegroepen, bestuurlijke regioteams en (gebieds)commissies.

De vraag komt op hoe erg of hoe disfunctioneel zo'n kluwen is. Een reactie kan immers zijn dat steeds voor een bepaalde opgave of een bepaald thema een passende vorm van samenwerking wordt ingericht op het daarvoor geschikte schaalniveau. De commissie is echter van mening dat dit geen adequate reactie is voor de situatie in Groningen. Zo constateert de commissie dat er wisselende samenwerkingsverbanden bestaan voor enerzijds de decentralisaties binnen het sociaal domein en anderzijds voor de sociale werkvoorziening. Voor de samenwerking op de terreinen van economisch beleid en arbeidsmarktbeleid gelden weer andere samenwerkingsvormen. Dit maakt dat de huidige samenwerkingsvormen van de Groninger gemeenten naar het oordeel van de commissie ontoereikend zijn voor het succesvol vervullen van taken vanuit de decentralisaties binnen het sociaal domein. De gedachte achter deze decentralisaties is immers dat bij gemeenten alles samen komt als het gaat om opgaven vanuit 'de onderkant van de arbeidsmarkt'; de gemeente staat het dichtstbij de samenleving, kent de doelgroepen en daar liggen de mogelijkheden om een integrale benadering te hanteren, ontschotting en daarmee efficiencyvoordelen te realiseren. Wisselende samenwerkingsverbanden voor sociaal beleid, de werkvoorzieningschappen en het economisch en arbeidsmarktbeleid maken het dan wel erg ingewikkeld deze decentralisaties efficiënt en succesvol te realiseren.

Gemeenten staan in de frontlinie van onze democratie; de vitaliteit ervan komt met name op lokaal niveau tot uitdrukking. De veelheid aan samenwerkingsverbanden zet de democratische legitimatie echter onder druk. Raadsleden kunnen de vele vormen van samenwerking en wat daarover wordt afgesproken nauwelijks bijbenen, en hebben moeite hun kaderstellende en toezichhoudende rol hier naar behoren in te vullen.

⁴ Overzicht op hoofdlijnen van gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden en overlegstructuren van het college van GS Groningen, 25 juli 2012.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Samenwerking op provinciale schaal

In de vorige paragraaf is de samenwerking op het niveau van de clusters aan de orde geweest. De commissie heeft geen eigenstandig onderzoek gedaan naar of evaluaties uitgevoerd van de samenwerkingsverbanden op andere schaalniveaus dan die van de clusters. Wel heeft de commissie in de bestudeerde documenten en de gevoerde gesprekken aandacht besteed aan samenwerking op provinciale schaal. De commissie benoemt hierna enkele observaties hierover.

De gemeenschappelijke regeling Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg (H&OG-regeling), de Veiligheidsregio Groningen en de komende samenwerking op het gebied van de RUD en de Jeugdzorg zijn voorbeelden van samenwerkingsverbanden op het schaalniveau van de provincie.

De ontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) is in de gesprekken met de commissie veelvuldig aan de orde geweest. Net als in veel andere provincies blijkt de realisatie van de RUD een weerbarstige opgave. De oprichting van de RUD (een of twee uitvoeringsdiensten) is veelvuldig als voorbeeld genoemd van elkaar onvoldoende willen gunnen. Op basis van 'verdeel en heers' worden bijvoorbeeld vestigingskeuzes gemaakt of keuzes over welke taken wel en welke niet worden overgedragen aan de RUD. Dit leidt tot keuzes die suboptimaal zijn en tot duurdere uitkomsten dan nodig. Gesprekspartners van de commissie geven aan dat het bij een dergelijke opgave lijkt te ontbreken aan een regisseur die de rol pakt en gegund wordt om doorzettingsmacht te tonen.

De samenwerking op het terrein van de Jeugdzorg is in verschillende gesprekken van de commissie aan de orde geweest als voorbeeld van hoe moeizaam het gaat om met 23 gemeenten tot besluitvorming te komen. Het ontbreekt aan vertrouwen om enkele gemeenten te mandateren om besluitvorming te bespoedigen. Over de rol van de provincie vernam de commissie overigens positieve geluiden als het gaat om de wijze waarop de provincie de decentralisatie van taken naar de gemeenten voorbereidt.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Observaties en opvattingen van externe stakeholders

De commissie voerde enkele achtergrondgesprekken en consulteerde verschillende stakeholders (zie bijlage 4 voor het overzicht van gesprekspartners van de commissie). Ook in deze gesprekken kwamen de urgentieagenda, de samenwerking in Groningen en het toekomstperspectief aan bod.

De geraadpleegde stakeholders menen dat de Groninger gemeenten gemiddeld genomen onvoldoende een gevoel van urgentie tonen en de neiging hebben opgaven eigenstandig (ieder voor zich) op te pakken. Voor de gesprekspartners is de omvang van de gemeenten hiervoor een verklarende factor. De gesprekspartners nemen een lokale scope en kleinschaligheid in denken waar, terwijl de opgaven van veel gemeenten en bedrijven een regionaal tot (inter)nationaal karakter hebben. Als een van de positieve uitzonderingen wordt de samenwerking vanuit de Stuurgroep Eemsdelta genoemd, mede dankzij de inzet van een externe onafhankelijke voorzitter. Hierover wordt aangegeven dat er grote bestuurlijke bereidheid is tot samenwerking en dat de ambtelijke ondersteuning op orde is. Echter, de praktijk zal nog moeten uitwijzen wat dat waard is.

De gesprekspartners benoemen de volgende redenen voor het moeizaam verlopen van de samenwerking in Groningen:

- » De politiek-bestuurlijke cultuurverschillen in Groningen.
- » Procedures voor bestemmingsplanwijzigingen of vergunningverleningen duren veel te lang.
- » Er wordt veel over structuren gepraat in plaats van over de inhoud.
- » Er zijn teveel partijen en niet één partij laat doorzettingsmacht zien of krijgt die gegund. Daardoor verloopt de besluitvorming traag.

Als het gaat om de bestuurlijke toekomst van Groningen, brengen de gesprekspartners de volgende opvattingen naar voren:

- » Meer cohesie en constructieve verbinding is nodig tussen gemeenten en provincie en tussen gemeenten onderling.
 - » Professionaliseren door opschalen.
 - » Opschalen leidt niet per definitie tot een grotere afstand tussen bestuur en burger en verlies van identiteit. Juist dorpskernen in grotere gemeenten zijn vaak actiever en sterk in het uitdragen van hun identiteit.
 - » Herindeling zal leiden tot een grotere span of control van bestuurders ten opzichte van inwoners. Daardoor worden bestuurders minder gevoelig voor directe beïnvloeding door mensen uit hun directe omgeving.
 - » De provincie zal meer regie moeten voeren en zich beraden op haar toegevoegde waarde ten opzichte van grotere gemeenten.
-

3.4 ONTOEREIKENDE BESTUURLIJKE ORGANISATIE

Gemeenten werken veel samen en de noodzaak tot samenwerking zal in de toekomst alleen nog maar toenemen. De commissie moet echter constateren dat de huidige samenwerking tussen de gemeenten in Groningen te weinig perspectiefvol is en vooral leidt tot grote bestuurlijke versnippering en fragmentering van aandacht, energie en slagkracht. Dat heeft verschillende oorzaken; de commissie vat de belangrijkste hier samen.

De meeste vormen van samenwerking zijn, zoals eerder aangegeven, ingegeven door efficiencyoverwegingen en knelpunten in de ambtelijke advisering en uitvoering. De samenwerking is nauwelijks gestoeld op een goede analyse van maatschappelijke vraagstukken, sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen. Laat staan dat een onderbouwde visie op de langere termijn, een gezamenlijke urgentieagenda en een daaruit voortvloeiende strategie en focus aan de samenwerking ten grondslag liggen. Daardoor is onduidelijk waar met de samenwerking naar toe gewerkt moet worden. Het perspectief, de 'stip', ontbreekt.

De commissie constateert dat de samenwerking vooral betrekking heeft op bedrijfsvoering (zoals personeelszaken, informatievoorziening, automatisering, inkoop) en uitvoeringstaken (zoals de sociale dienst, leerlingenvervoer en taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving; de VTH-taken). De op uitvoering gerichte samenwerking is vervolgens vaak gepolitiseerd. Resultaat daarvan is dat besluitvorming traag verloopt en geïnvesteerde tijd, geld en menskracht niet in verhouding staan tot de uiteindelijke opbrengsten.

Verder blijkt de onderlinge gunfactor gering te zijn. Veel gemeenten kijken vooral naar 'wat zit er in voor ons; komen wij er wel goed uit?' Gemeenten aarzelen ook niet om elkaar te beconcurreren.

Een laatste oorzaak voor de geringe positieve resultaten van de overvloedige samenwerking ligt in de verhouding stad en ommeland en in de verhouding tussen gemeenten en de provincie. De stad is politiek-bestuurlijk, financieel en economisch zo veel machtiger dan de rest. Van oudsher bestaat er wantrouwen in het ommeland over de bedoelingen en intenties van de stad. Samenwerking strandt dan ook vaak op deze disbalans en de psychologische gevolgen daarvan voor de kleinere gemeenten. De manier waarop

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

stad en provincie met elkaar omgaan, versterkt dit nog eens. Doordat beide partijen elkaar nog wel eens in de haren vliegen, worden gevoelens van discomfort onder de omliggende gemeenten versterkt. Kracht en tegenkracht dienen meer in balans te komen. Dit wenst de stad zelf ook. De stad heeft behoefte aan een gezamenlijke koers met de omliggende gemeenten en aan partnerschap van medeoverheden die gezond tegenwicht bieden.

Als we naar de verhouding tussen de provincie en de gemeenten kijken, dan zien we dat te weinig sprake is van een samenspel waarbij de optelsom groter is dan het totaal van de afzonderlijke delen. Op het terrein van ruimtelijke ordening bijvoorbeeld zit de provincie te veel op de stoel van gemeenten en bemoeit de provincie zich met details die aan de gemeenten overgelaten kunnen worden. Gemeenten zijn op hun beurt onvoldoende in staat om de provincie tegenspel te bieden. De onderlinge verdeeldheid tussen gemeenten biedt de provincie ruimte tot verdeel- en heerstactieken.

Juist op onderwerpen waar de provincie veel zou kunnen toevoegen, laat de provincie het nog te vaak afweten. Bijvoorbeeld bij grensoverschrijdende samenwerking; gemeenten aan de grens met Duitsland, Friesland of Drenthe zien mogelijkheden voor dergelijke samenwerking en missen daar de stimulerende, faciliterende en lobbyende rol van de provincie. De provincie zou vanuit haar provinciale kennis en helikopterview met een langere termijnstrategie voor het hele gebied moeten reageren op actuele ontwikkelingen zoals de verplaatsing van een ziekenhuis of de komst van een outlet center. Nu gedraagt de provincie zich te veel als een overheid die externe partijen kan reguleren overeenkomstig het eigen ruimtelijk-juridisch kader. Zo maakbaar is de wereld niet meer. En de provincie doet zichzelf ermee tekort, omdat haar rol van gebiedsregisseur nu niet uit de verf komt.

Ook wordt de provincie node gemist waar het een eenduidige bestuurlijke visie en consequent handelen betreft in relatie tot de bestuurlijke organisatie en inrichting van Groningen. De ontwerpvisie die de provincie onlangs heeft gepubliceerd is tweeslachtig. Enerzijds wordt gesuggereerd dat herindeling onvermijdelijk is, anderzijds wordt de bal bij de gemeenten gelegd. Provinciebestuurders spreken niet met één mond en bijvoorbeeld het beleid bij de benoeming van burgemeesters lijkt eerder te wijzen op een wens om de status quo te behouden dan op de wens deze te veranderen.

4 De bestuurlijke toekomst in Groningen

In het vorige hoofdstuk heeft de commissie uitvoerig haar visitatiebevindingen gerapporteerd. Deze bevindingen, mede geanalyseerd in het licht van de context en het speelveld zoals beschreven in hoofdstuk twee, leiden tot een aantal conclusies en vervolgens tot het advies van de commissie.

4.1 CONCLUSIES

Groningen heeft te maken met complexe en hardnekkige maatschappelijke opgaven die de schaal en capaciteiten van de meeste gemeenten overstijgen. Datzelfde kan gezegd worden voor de sociale en economische kansen die Groningen rijk is.

Om deze reden hebben gemeenten en provincie elkaar in de afgelopen jaren nadrukkelijk opgezocht en zijn uiteenlopende vormen van samenwerking ontstaan tussen gemeenten, binnen gevormde clusters van gemeenten, of tussen gemeenten en provincie. Deze samenwerking is, zo concludeert de commissie, echter niet toereikend voor de oplossing van de huidige en toekomstige opgaven en de verzilvering van kansen.

Nog los van de drie decentralisatiedossiers is een samenwerking nodig waarin krachten worden gebundeld en vervolgens uitbundig benut, waarin vernieuwende zienswijzen en werkwijzen zich kunnen ontploegen, waarin inspirerende en renderende resultaten worden bereikt samen met burgers, maatschappelijke organisaties en publieke en private ondernemingen, waar de innovatiekracht in Groningen ten volle wordt ontdekt en aangewend, en waarin de lokale democratie een vitale en betekenisvolle functie vervult. Deze vorm van samenwerking heeft de commissie nauwelijks aangetroffen.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Bovendien zag de commissie uitingen van matig onderling vertrouwen tussen bestuurders, onderlinge concurrentie tussen gemeenten, en een strijd om de macht tussen de stad Groningen en het ommeland en tussen de stad en de provincie die op geen enkele wijze de langere termijn belangen van burgers en organisaties dienen.

Ook is in Groningen inmiddels zo'n kluwen aan samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen ontstaan, dat de democratische controle niet meer zodanig kan zijn dat nog overal en altijd sprake is van voldoende democratische legitimatie. De vele samenwerkingsverbanden kosten bovendien een hoeveelheid energie, tijd en geld die niet in verhouding staan tot de resultaten.

De drie decentralisatieopgaven komen er nu nog bij. Die zijn inhoudelijk ingewikkeld en vragen een integrale benadering van doelgroepen en budgetten, sociale innovatie, samenwerking, organisatieverandering, en modern bestuurlijk management. Financieel brengen de drie decentralisaties grote risico's met zich mee, die alleen met behulp van intelligente inhoudelijke oplossingen het hoofd geboden kunnen worden. De huidige samenwerkingsverbanden bewegen zich, naar het oordeel van de commissie, onvoldoende in deze richting en de commissie ziet hier ook onvoldoende krachtige verbeterpotentie.

De provincie kan in agendasetting en het zo gewenste samenspel van grote betekenis zijn. Ten eerste inhoudelijk en vanuit haar kerntaken op het terrein van interbestuurlijk toezicht, ruimtelijke ontwikkeling, regionale economie, mobiliteit en infrastructuur (wegen, water, spoor). Met dit pakket is de provincie bij uitstek de partij die initiatief kan nemen voor niet-vrijblijvende visie- en strategieontwikkeling op de langere termijn, bovenlokale gebiedsontwikkeling, provincie- en landsgrensoverstijgende samenwerking, het vinden en houden van bestuurlijke kwaliteit, democratische legitimatie en bestuurlijk evenwicht tussen gemeenten.

Ten tweede als procesregisseur en met behulp van overzicht, domein- en gebiedskennis, bestuurlijke positie, bevoegdheden en netwerk. Juist de provincie is in staat om op verschillende schaalniveaus medeoverheden, publieke en private partijen te mobiliseren en in een gezamenlijke agenda te verbinden. Deze tweevoudige rol wordt nu suboptimaal door de provincie Groningen ingevuld en dat kan en moet, in de ogen van de commissie, veel beter.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De schaal van de verschillende gemeenten is zeer zeker een verklarende factor voor de gebrekkige samenwerkingsresultaten, tezamen met de grote bestuurlijke versnippering die 23 gemeenten nu eenmaal met zich meebrengen.

Eerst wat betreft de schaal. Kleine gemeenten houden zich toch eerder met 'kleine' vraagstukken bezig dan grote gemeenten, en doen dat doorgaans ook met een meer beperkte scope en reikwijdte. Dat is terug te zien in de wijze waarop gemeenten zich daadwerkelijk druk maken om urgente kwesties als het aandeel wsw'ers en wajongers in de potentiële beroepsbevolking, de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, de economische stagnatie en het relatief lage inkomens- en opleidingsniveau in de regio. Dit zijn onderwerpen die de bestuurlijke en ambtelijke vermogens ver te boven gaan.

Maar ook op zichzelf kansrijke uitdagingen zoals de vrijetijdseconomie of de agribusiness en daarbij gewenste lands- of provinciegrensoverschrijdende samenwerking gaan de schaal van de huidige gemeenten en hun bestuurlijke en ambtelijke capaciteit te boven, waardoor uiteindelijk kansen worden gemist.

De omgeving van de gemeenten is in de afgelopen periode enorm veranderd. Waterschappen, onderwijs- en kennisinstellingen, zorgorganisaties en het bedrijfsleven hebben te maken gehad met bestuurlijke fusies en (inter)nationale samenwerking waardoor hun denken en handelen op een ander schaalniveau plaatsvindt dan dat van de kleine gemeenten. De kleine gemeenten zijn daardoor nauwelijks gesprekspartner voor grotere publieke of private ondernemingen, waardoor sociale en (ruimtelijk-)economische innovatie alleen maar op beperkte deelgebieden en met een select aantal partijen zoals de gemeente Groningen, de provincie, waterschappen en enkele grote instellingen (UMC, RUG, Hanzehogeschool, waterschappen) en bedrijven van de grond komt. Dit betekent dat de potentie aan innovatiekracht in Groningen nooit volop tot ontwikkeling gebracht kan worden.

Stad en ommeland verschillen door hun uiteenlopende schaal bestuurlijk en inhoudelijk zo veel, dat dialoog en samenwerking niet vanzelfsprekend voor de hand liggen. Terwijl de stad en de ommelanden elkaar nodig hebben en elkaar kunnen en moeten versterken.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Dan de bestuurlijke versnippering. Vanwege de bestuurlijke versnippering is het lastig, zo niet onmogelijk, om met 23 gemeenten tot niet-vrijblijvende afspraken en gelijkgerichte inspanningen te komen. Er zijn er altijd wel weer een paar die een andere kant op willen en die kunnen profiteren van de ontsnapings- of 'duik'-ruimte die zo'n groot aantal deelnemers automatisch biedt. Er zijn altijd wel enkele deelnemers die een uitzondering op de regel (willen) vormen en zo de kracht van het verband ondermijnen. Bovendien wordt met zoveel deelnemers verantwoordelijkheid diffuus; wat maakt het uit of jij als één van de velen net wat minder hard eraan trekt of net wat meer je eigen gang gaat?

Verder ondermijnt de bestuurlijke versnippering de lobbykracht van de Groninger gemeenten, zowel richting provincie als richting de Rijksoverheid en Brussel.

Groningen kan zich de bestuurlijke versnippering niet langer permitteren.

4.2 STRUCTUUR- EN CULTUURVERANDERING

De bovenstaande conclusies brengen de commissie tot het advies aan gemeenten en provincie om de huidige organisatie van 23 gemeenten en talloze samenwerkingsverbanden ingrijpend te vereenvoudigen en in zijn doorwerking te versterken. De commissie stelt een proces van herindeling voor dat niet alleen de structuur wijzigt, maar ook is gericht op een andere, bij de nieuwe doelen passende cultuur of mentaliteit. Structuur en cultuur zijn niet twee los van elkaar staande entiteiten. Een eenduidige en efficiënte structuur schept de voorwaarde voor een cultuur van vertrouwen en samenwerking. Een cultuur van vertrouwen en samenwerking maakt de daadkracht en doorzettingsmacht vrij die met de eenduidige en efficiënte structuur waren bedoeld.

De commissie beseft goed dat herindeling niet op alle vragen een antwoord is. Twee of drie arme gemeenten maken niet één rijke. Herindeling kost in aanvang veel tijd, energie en geld die ook zo nodig zijn voor het primaire werk. Een aantal bestaande gemeenschappelijke regelingen moet ontbonden worden, en dat kan geld kosten. De huidige schaal van gemeenten heeft bovendien voordelen zoals directe toegang van burgers tot college en

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

gemeenteraad, korte lijntjes tussen beleid en uitvoering die het behouden waard zijn. Die voordelen kunnen ook in grotere gemeenten aanwezig zijn, mits daarmee in het veranderingsproces rekening wordt gehouden.

De commissie meent evenwel dat de voordelen van schaalvergroting uiteindelijk ruimschoots opwegen tegen mogelijke nadelen of gebreken, mits gemeenten en provincie van harte bereid zijn in zowel de structuur- als de cultuurverandering te investeren en qua ambities voor goede maatvoering kiezen. Bovendien kost de huidige samenwerking ook heel veel tijd, energie en geld.

De commissie ziet als belangrijkste voordelen van bestuurlijke schaalvergroting:

- » Meer focus op urgente strategische opgaven in gemeente en regio en inzet van organiserend vermogen daarvoor ('van ambitie naar daden').
- » Een sterke vermindering van de onoverzichtelijke en nog nauwelijks democratisch te legitimeren kluwen aan samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen.
- » Minder gemeenten en daardoor in potentie meer gezamenlijke slagkracht (ook ten aanzien van de urgente vraagstukken).
- » Minder bestuurlijke drukte en meer eenvoud in overleg ('minder partners aan tafel') en samenwerking met externe partijen (gericht op de urgente vraagstukken).
- » Versterking van de bestuurlijke en ambtelijke kwaliteit van gemeentelijke organisaties.
- » Meer bestuurlijk en inhoudelijk evenwicht tussen de stad Groningen en de omliggende gemeenten en het vermogen om dit evenwicht constructief en productief te maken in gezamenlijke initiatieven.

Hiermee ontstaat een geheel aan gemeenten en provinciale overheid in Groningen dat het in zich heeft om inhoudelijk en financieel steeds opnieuw oplossingen te vinden voor actuele en toekomstige vraagstukken en opgaven.

4.2.1 *Een cultuur van grenzeloos gunnen*

Wat voor cultuur of mentaliteit kan de nieuwe structuur gaan schragen om deze tot een succes te maken? De commissie noemt deze een 'cultuur van grenzeloos gunnen'. De commissie ziet dan bestuurders en ambtenaren van

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

gemeenten en een provincie voor zich die in bestuurlijk volwassen (ver-)houdingen:

- » eenzelfde sense of urgency ervaren rond de genoemde opgaven en veel waarde toekennen aan een gemeenschappelijke, inspirerende 'stip aan de horizon';
- » hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheid kennen en deze voluit inzetten ten gunste van het grotere geheel onder het motto 'wat goed is voor het geheel is doorgaans ook goed voor de delen';
- » bereid zijn persoonlijke agenda's en belangen terzijde te schuiven in het belang van goed bestuur voor de inwoners van Groningen (dienstbaarheid aan hoger gelegen doelen);
- » elkaar vertrouwen, aan elkaar gewaagd zijn, gemaakte afspraken nakomen en elkaar succes en voorspoed gunnen;
- » tijd, energie en middelen (kunnen) vrijmaken om zich slagvaardig en verenigd aan de problemen en kansen van Groningen te wijden;
- » gericht zijn op mogelijk maken en bevorderen, en zodoende op samenwerking met burgers, organisaties, private en publieke ondernemingen die evenzeer een bijdrage aan het welzijn en de welvaart van Groningen willen leveren.

4.2.2 *Nieuwe structuur*

In de gesprekken met de gemeenten en provincie hebben betrokkenen laten weten dat bestaande gemeente- en provinciegrenzen bij herindeling niet heilig zijn. De commissie stelt voor dat Groningen in de periode 2013 - eind 2017 bestuurlijk opnieuw wordt ingedeeld naar zes gemeenten:

- » **Hogeland** - De Marne, Winsum, Bedum, een deel van Eemsmond (exclusief het industrie- en havengebied), en een stukje van Zuidhorn (grenscorrectie noordelijk deel; onvolkomenheid vorige herindeling);
- » **Westerkwartier** - Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn (exclusief grenscorrectie noordelijk deel);
- » **Stad Groningen** - Groningen, Ten Boer, Haren en deel van Slochteren (grenscorrectie voor Meerstad);
- » **Eemsdelta (of Groninger Havens)** - Haven- en industriegebied Eemsmond, Delfzijl, Appingedam, Loppersum, deel van Slochteren (grenscorrectie voor onvolkomenheid vorige herindeling) en deel van Oldambt (grenscorrectie voor onvolkomenheid vorige herindeling);

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » **De Compagnie** - Hoogezand-Sappemeer, Slochteren (exclusief grenscorrectie Meerstad en grenscorrectie voor onvolkomenheid vorige herindeling), Menterwolde, Veendam en Pekela;
- » **Oost-Groningen** - Oldambt (exclusief grenscorrectie naar Eemsdelta), Stadskanaal, Vlagtwedde en Bellingwedde.

Kaartbeeld 1:
Groninger gemeenten in 1960

Kaartbeeld 2:
Huidige gemeentegrenzen

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Kaartbeeld 3:
Schetsmatige weergave Groninger gemeenten in 2018

De genoemde namen voor de nieuwe gemeenten zijn uiteraard niet meer dan 'werk-titels'; de definitieve naamgeving is aan de gemeenten zelf. Voor de snelheid van de besluitvorming is het beste dat de nieuwe naam reeds deel uitmaakt van het herindelingsvoorstel van de gemeente.

Bij de nieuwe indeling heeft de commissie behalve de eerdere genoemde argumenten nog enkele andere overwegingen laten gelden, waarvan de meest doorslaggevende zijn:

- » Het nodale principe: De oriëntatie van inwoners op voorzieningen of stedelijke kernen en de nog levende cultuurhistorische verbanden in het gebied.
- » Een schaalniveau van samenwerking dat optimaal aansluit bij het schaalniveau van vraagstukken.
- » De aanwezigheid van inhoudelijk samenhangende gebiedsopgaven en/of van kansen die geboden worden door transport- en logistieke assen.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Ruimte creëren voor verdere ruimtelijk-economische ontwikkelingen rondom de kernzones van Groningen (met name de stad Groningen en Eemsdelta/de Groninger Havens). In dat verband geldt ook: eenheid van aansturing in het haven- en omringende industriegebied.
- » Bestaande en goed functionerende samenwerkingsrelaties.
- » Met de herindeling zijn robuuste en toekomstbestendige gemeenten ontstaan, dus gemeenten die in principe en voor langere tijd in staat zijn om in hun kerntaken te excelleren.
- » Tot slot heeft de commissie rekening gehouden met de wens van een aantal gemeenten om te corrigeren voor onvolkomenheden van vorige herindelingen en zodoende 'natuurlijke' grenzen te herstellen en synergie in gebieden aan te brengen.

Waar de precieze gemeentegrenzen met ingang van 2018 liggen, zal de uitkomst zijn van het proces dat de gemeentebesturen en de provincie de komende periode doorlopen.

De commissie beseft dat de voorgestelde herindeling met name voor de gemeente Eemsmond moeilijk te accepteren kan zijn. Eemsmond richt zich op dit moment wat betreft het haven- en industriegebied en economische ontwikkeling op het DEAL-cluster en wat betreft sociale en plattelandsopgaven op de BMW-gemeenten. De oriëntatie van bewoners is een belangrijke succesfactor bij herindeling en wordt door de commissie dan ook zeer serieus genomen. Vandaar dat de commissie voorstelt om het plattelandsgebied van het huidige Eemsmond samen te voegen met De Marne, Winsum en Bedum. Tegelijkertijd is de commissie van mening dat de twee havens in één bestuurlijke hand moeten komen. Daarom stelt de commissie voor om het haven- en industriegebied van Eemsmond samen te voegen in een nieuwe gemeente Eemsdelta (of Groninger Havens). Daarvoor heeft de commissie verschillende redenen.

De havens en het industriegebied daaromheen ontwikkelen zich in onderlinge samenhang en bestuurlijk dient dat optimaal te worden begeleid en gefaciliteerd. Met één gemeentebestuur is dat in de regel veel gemakkelijker dan met twee. In geval van calamiteiten en crisisbeheersing mag bestuurlijke verantwoordelijkheid nooit onduidelijk of diffuus zijn; ook dat risico wordt met één gemeentebestuur beter voorkomen dan met twee. Het is voor het havenschap gemakkelijker om voor de 'dagelijkse' zaken met één bestuur van doen te hebben dan met twee. Bovendien wordt op die manier

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

bestuurlijke en ambtelijke kennis en ervaring op één plek geconcentreerd in plaats van versplinterd over twee plekken; het havenschap heeft professionele ambtenaren en capabele bestuurders tegenover zich nodig.

Tevens brengt de voorgestelde herindeling met zich mee dat twee gemeenten ontstaan die wat betreft inwonersaantallen (en dus draagvlak voor voorzieningen), en financiële en maatschappelijke opgaven enigszins ongunstig afsteken tegen de overige nieuw te vormen gemeenten. Deze twee, Hogeland en Eemsdelta, zouden daarom in het begin extra ondersteuning vanuit de provincie moeten krijgen om zo in elk geval een min of meer gelijke start als de andere gemeenten te kunnen maken. Zo ontstaat voor alle gemeenten een gelijk speelveld.

De Rijksoverheid overweegt gemeenten die voortvarend een herindelingsproces aanpakken extra te faciliteren, zodat er op afzienbare termijn robuuste gemeenten ontstaan die toegerust zijn voor hun taken. Daarnaast overweegt het Ministerie van BZK op dit moment het gemeentefonds zodanig aan te passen dat dat gunstig uitwerkt voor herin te delen gemeenten (zie ook hoofdstuk 2). De commissie adviseert het provinciebestuur de lijn van het Rijk, om een stimulans te koppelen aan voortvarende herindelingen, door te trekken naar haar provinciaal beleid en instrumentarium. Dat biedt een aantrekkelijke startkwalificatie voor gemeenten die het herindelingsproces voortvarend willen oppakken. Gemeenten die niet bereid zijn het herindelingsproces voortvarend op te pakken, dienen zich te realiseren dat zij de verantwoordelijkheid dragen voor het inhouden van of het korten op deze startkwalificatie.

Herindeling zal er ook toe leiden dat een groot deel van de bestaande gemeenschappelijke regelingen wordt ontbonden. Over eventuele desintegratiekosten en wie voor deze kosten verantwoordelijk is, zouden vooraf door provincie en betreffende gemeenten afspraken gemaakt moeten worden.

De commissie doet in haar advies geen uitspraak over de wenselijkheid van een provinciale herindeling; laat de provincie nu eerst maar de rol van procesregisseur goed vervullen. Het is echter evident dat de toekomstige zes gemeenten een andere bestuurlijke verhouding met de provincie zullen krijgen dan de huidige 23. Dat heeft consequenties voor de rolinvulling van de provincie en haar - grensoverschrijdende - schaal van denken en opereren. Ook is evident dat samenwerking op de schaal van tenminste Noord-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Nederland ongelooflijk belangrijk blijft teneinde zich als regio te kunnen blijven meten met andere regio's in Nederland en daarbuiten, en voor deze regio's een interessante partij te zijn. Ook zal de Noord-Nederlandse samenwerking meer invulling moeten krijgen als elders in het land provinciebesturen meer in landsdelen gaan samenwerken of gaan fuseren.

4.3 ANDERE BELANGRIJKE ASPECTEN IN HET VERANDERPROCES

4.3.1 *Naast grootschaligheid, kleinschaligheid*

De commissie kiest niet voor herindeling om de grootschaligheid als zodanig. Een grote(re) schaal dient publieke doelen en moet beheersbaar blijven; nooit mag in een gemeente het zicht verloren gaan op de inwoners, vitaliteit van gemeenschappen en lokale omstandigheden en behoeften. Behalve grootschaligheid zullen de nieuwe gemeenten daarom tegelijkertijd ook kleinschaligheid moeten stimuleren, faciliteren of organiseren op het niveau van dorpen en kernen. Paradoxaal punt hierbij is dat juist een schaalvergroting op onderdelen nodig is om de uitvoering lokaal en klein te houden. De nieuwe Wmo en het nieuwe jeugdstelsel bijvoorbeeld moeten dichtbij de inwoners van dorpen, kernen en wijken worden uitgevoerd om effectief te zijn. Om dat te kunnen effectueren, zijn echter grotere verbanden nodig. Een grotere schaal van gemeenten dient dus gepaard te gaan met kleinschaligheid, om zo tot een optimale verhouding tussen bestuur en samenleving te komen.

Dit sluit aan bij de wens van vele gemeentebesturen om de afstand tot burgers en organisaties goed te houden en dit streven past ook in de lijn van recente adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Voor colleges, raadsleden en burgers is de nabijheid tussen bestuur en bewoners van grote waarde. Sommigen menen dat herindeling naar een grotere gemeente hiervoor nadelig zal zijn; anderen denken dat een dergelijk nadeel te voorkomen is.

Ervaringen in de nieuwe gemeente Oldambt, maar ook ervaringen elders in het land, tonen aan dat een grotere bestuurlijke schaal inderdaad geen nadelen hoeft te hebben voor de betrokkenheid van het bestuur bij bewoners en de toegang van burgers tot het bestuur. Integendeel zelfs. Voorwaarde is wel dat de dialoog tussen gemeente en bewoners en de samenwerking goed worden georganiseerd en verankerd in de werkwijze van de nieuwe gemeente.

De commissie wil zelfs nog wel een stap verder gaan en de gemeenten adviseren de herindeling te benutten voor een andere, nieuwe verhouding tussen overheid en samenleving. In navolging van de Raad voor het Openbaar Bestuur met zijn recente advies 'Loslaten in vertrouwen' pleit ook de commissie voor een vermaatschappelijking van publieke taken. Veel mensen willen actief zijn voor hun buurt, dorpskern of vereniging en hebben daarvoor goede ideeën en plannen. Geef ruimte, stimuleer!

Zij zitten niet te wachten op een overheid die hen daarbij als opdrachtgevende instantie met tal van voorwaarden of eigen visies tegemoet treedt, of die in al zijn doenersmentaliteit het initiatief overneemt. Zij wensen een overheid die loslaat wanneer zij zichzelf prima redden, die faciliteert wanneer dat (even) helpt, die stimuleert of regisseert als dat oplossingen biedt en die reguleert als het echt niet anders kan.

Het is zonneklaar dat deze vorm van 'overheidsparticipatie' een andere werkwijze en opstelling vraagt van bestuurders en ambtenaren. Een iets grotere afstand tussen bestuur en bewoners kan hierbij juist behulpzaam zijn, mits dit maar niet leidt tot tanende belangstelling. Ambtenaren moeten leren meer procesbegeleider te zijn in plaats van bedenker, regelaar en organisator van lokale initiatieven en sociale innovaties.

Van burgers en hun organisaties vraagt het ook iets anders dan men doorgaans gewoon is. Eerst zelf proberen, alvorens voor middelen en voorwaarden naar de overheid te kijken. Zelf op onderzoek en verkenning uitgaan en gebruik maken van ervaringen elders. Zelf voor draagvlak en betrokkenheid van anderen zorgen. De overheid respecteren en waarderen in haar functie van bewaker van het algemeen belang.

Door bewoners en hun organisaties van meet af aan bij de inhoudelijke gedachtebepaling over de nieuwe gemeente, de ontwikkelopgaven en (urgentie)agenda te betrekken, door hen hun eigen rol in de nieuwe gemeente te laten formuleren, en door een werkwijze te verankeren waarmee dialoog en samenwerking tussen bestuur en bewoners vanzelfsprekend zijn, kunnen grootschaligheid en kleinschaligheid tegelijkertijd ontwikkeld worden en invulling krijgen.

Deze werkwijze kan ook de raden helpen om besluiten te kunnen nemen waarvan zij nu nog het gevoel hebben dat die hun kiezersmandaat ontstijgen. Zij ontdekken immers, gaandeweg dit proces, hoe bewoners over herindeling en de nieuwe gemeente denken en wat de wensen van bewoners zijn.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

4.3.2 *Multischaligheid blijft*

Ook al kunnen veel van de huidige samenwerkingsverbanden worden beëindigd, er zal ook altijd noodzaak blijven om juist op andere thema's een hoger schaalniveau van samenwerking te zoeken. De veiligheidsregio is er één; de jeugdzorg en de regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) zijn andere voorbeelden. Ook de regionale arbeidsmarkt kan zo'n thema zijn waar op grotere schaal tussen de nieuwe gemeenten en andere partijen wordt samengewerkt. Daarnaast zullen wellicht hele andere samenwerkingsarrangementen ontstaan die met economische innovatie te maken hebben en zich weinig aantrekken van grenzen, zoals de biobased economy of de havenontwikkeling in relatie tot het landelijke en Europese havensysteem. Een grotere schaal van de gemeenten is dus niet op alle vragen het antwoord, en bovenlokale, (boven)regionale, landelijke en zelfs grensoverschrijdende of internationale samenwerking blijft hoe dan ook wenselijk en nodig. Multischaligheid hoort eenvoudigweg bij deze tijd.

4.3.3 *Bestuurlijke en ambtelijke competenties*

De schaalsprong van gemeenten is behoorlijk groot en het maakt voor bestuurders en ambtenaren nogal wat uit of zij werkzaam zijn in een gemeente van 12.000 inwoners of in één van 50.000 tot 90.000 inwoners. Het gaat er nu om, om in dit opzicht een goede balans te vinden tussen realiteit en idealiteit.

Ambtelijke kwaliteit

Wat betreft de ambtelijke organisatie, wil de commissie drie suggesties doen:

- » Benoem, zodra dat kan, wat aan de top en op andere plekken in de organisatie de sleutelfuncties worden voor de nieuwe gemeente. Stel die functies open voor een gedegen werving- en selectieprocedure en investeer op die plekken in sterke kwaliteit en met mensen die al op grotere schaal gewend zijn te denken en te acteren.
- » Kijk daarnaast reeds in de aanloop naar de herindeling en bij herplaatsing van mensen waar nieuwe ruimte kan ontstaan via vertrekregelingen en nabije uitstroom; maak daar strategisch gebruik van.
- » In huidige organisaties zit ook talent dat nu mogelijk niet uit de verf komt. In kleinere gemeenten moeten mensen zich verdelen over veel kleine taken en dossiers en dat knelt. Als ze zich meer kunnen toeleggen op onderwerpen waar ze veel mee hebben en samen kunnen werken

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

met even gedreven collega's, kan er nog heel wat gebeuren als het gaat om persoonlijke groei en ontwikkeling van deze medewerkers. Zorg dat deze talentontwikkeling al in het proces van voorbereiding in gang wordt gezet.

Bestuurlijke kwaliteit

De kwaliteit van de ambtelijke organisatie wordt uiteindelijk begrensd door de kwaliteit van het bestuur; het bestuurlijk-ambtelijk samenspel intern en de interactie met de samenleving zal ook moeten veranderen. Dat vraagt andere kwaliteiten van bestuurders.

De politieke verbanden hebben nog enige tijd om zich te oriënteren op wethouderskandidaten; de commissie verwacht dat het ambt van gemeentebestuurders in grotere gemeenten voor meer mensen aantrekkelijk wordt, ook voor hen die nu nog mooie banen of functies buiten het openbaar bestuur hebben. Overigens is de relatie tussen schaal en kwaliteit helemaal niet eenduidig; de commissie is in haar ronde bestuurders van kleine gemeenten tegengekomen die van visie, wils- en daadkracht getuigen.

Dit gezegd hebbende, wil de commissie enkele suggesties doen wat betreft bestuurders:

- » Bestuurders moeten de 'drager' willen en kunnen zijn van een cultuur van samenwerking en gunnen, en van een persoonlijke instelling die wordt gekleurd door dienstbaarheid aan gemeenschappelijke doelen en de bereidheid om compromissen te sluiten ten gunste van een ander.
- » Start al snel als gezamenlijke fracties en in nauwe samenwerking met de regionale partijbesturen met het opstellen van groslijsten van mogelijke kandidaat-raadsleden en kandidaat-wethouders. Begin aansluitend met actieve werving en selectie. Maak daarbij ruim gebruik van referenties.
- » Laat inhoudelijke visie, ervaring met besturen en leidinggeven aan complexe processen, en sociale en communicatieve vaardigheden belangrijke criteria zijn bij de werving en selectie van kandidaat-wethouders.

4.4 EEN GRONINGER AANPAK

Op welke manier kunnen gemeenten en provincie dit proces van structuur- en cultuurverandering beginnen en doorzetten? De commissie schetst hieronder in globale termen een mogelijk proces. Het zou de 'Groninger aanpak' kunnen heten.

In de Groninger aanpak neemt de provincie de rol van procesregisseur in. De provincie is als enige in de positie om deze rol te vervullen. De commissie gaat later in dit hoofdstuk uitvoerig in op de provinciale rol van procesregisseur. Uiterlijk op 1 januari 2018 zijn de zes nieuwe gemeenten een feit. Gemeenten kunnen natuurlijk voor een sneller proces van herindeling kiezen, als zij dat willen. Voor elke nieuwe gemeente afzonderlijk wordt een wetswijziging voorbereid, zodat de gemeenten die snel willen niet hoeven te wachten op een traject waarvoor provincie en gemeenten meer tijd nemen.

Tijdpad

Grof geschetst zou het tijdpad met bijbehorende stappen er dan als volgt uit kunnen zien:

2013	debat en standpuntbepaling bij provincie en in gemeenten
2014	integrale gebiedsvisies (of: gemeentelijke toekomstvisies) en een samenwerkingsagenda opstellen (zie nadere toelichting hierna)
2015	start uitvoering samenwerkingsagenda's
2016	vastgesteld herindelingsvoorstel van de gemeenten naar de provincie; overleg en besluitvorming provincie; herindelingsadvies naar de Minister
2017	besluit Wetgever en lokale verkiezingen
1 januari 2018	zes nieuwe gemeenten; vanaf 2022 gaan de gemeenten weer mee in het landelijke verkiezingsstramien

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Mijlpalen of tussenresultaten

1 januari 2018 lijkt ver weg, tegelijkertijd betekent deze datum dat alle betrokkenen per direct met het proces van herindeling van start moeten gaan. Vanaf de verkiezingen in 2022 gaan de gemeenten weer mee in het landelijke stramien van gemeenteraadverkiezingen.

Gedurende de komende vijf jaren is een aantal mijlpalen of tussenresultaten te verwachten, waarop de procesregie zich kan richten. Deze zijn:

- » Provinciale visie (nog voor de zomer 2013) op:
 - De inhoudelijke uitgangspunten voor intergemeentelijke samenwerking en de gebiedsvisies (zie nadere toelichting hierna). Deze inhoudelijke uitgangspunten zijn gebaseerd op de provinciale omgevingsvisie en andere documenten waarin de provincie haar strategische doelstellingen voor Groningen heeft vastgelegd.
 - De toekomstige bestuurlijke inrichting en organisatie in Groningen.
 - De bestuurlijke cultuur van Groninger gemeenten en provincie. Hier gaat het om de cultuur van gunnen en samenwerking alsmede de onderlinge rolverdeling, het gedrag en de houding die daarbij komen kijken.
- » Standpuntbepaling over het advies van de commissie en de visie van de provincie op gemeenten, uiterlijk eind 2013.
- » Procesafspraken over de periode 2014 - 2017, begin 2014 (mede gelet op de Wet Arhi).
- » Gebiedsvisies of toekomstvisies op de nieuwe gemeente (2014).
- » Start uitvoering samenwerkingsagenda's (2015).
- » Herindelingsvoorstellen van de verschillende gemeenten (2016).
- » Overleg tussen provincie en gemeenten, provinciale besluitvorming en herindelingsvoorstellen naar de Minister (2016).
- » Besluit Wetgever (eerste helft 2017).
- » Verkiezingen (tweede helft 2017).
- » Zes nieuwe gemeenten (per 1 januari 2018).

Integrale gebieds- of toekomstvisies

De gemeenten die straks samen één nieuwe gemeente gaan vormen, stellen een integrale visie op voor hun nieuwe gemeente. De term 'gebiedsvisie' roept wellicht een associatie op met ruimtelijke ordening en fysieke opgaven. De commissie heeft hier echter een gebieds- of toekomstvisie voor ogen waarin de sociaal-maatschappelijke opgaven het vertrekpunt vormen. Ruimtelijke en ruimtelijk-economische ontwikkelingen moeten ondersteu-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

nend zijn aan het aanpakken van de sociaal-maatschappelijke opgaven. Een dominante opstelling vanuit het RO-domein beschouwt de commissie als een risico omdat dat ertoe kan leiden dat het sociale domein in de verdrinking raakt.

In de ogen van de commissie gaat het om integrale gebieds- of toekomstvisie waarbij:

- a. De inhoud voorop staat en de sociale, ruimtelijke en economische opgaven in het licht van sterken, zwakten, kansen en bedreigingen als ontwikkelopgaven worden geformuleerd. Het gaat onder meer om 'de aanval' op de werkloosheid en re-integratie, kanscreatie voor startende ondernemers en innovatie. Uiteraard wordt hierbij waar mogelijk voortgebouwd op reeds beschikbare visies of bouwstenen zoals de Ontwikkelingsvisie Eemsdelta en het woon- en leefbaarheidsplan Oost-Groningen. Ook krijgen de drie decentralisaties - waartoe, wat en hoe - een voorname plaats in de visie. Op die manier vormen herindeling en de invoering van de decentralisaties waar mogelijk één geheel.
- b. De sterkten en zwakten, kansen en bedreigingen in de nieuwe gemeente worden beschreven en op hun betekenis voor de toekomst geanalyseerd. Ze monden bij voorkeur uit in samenhangende en kansrijke strategische opties.
- c. De positie en betekenis van alle inliggende steden, dorpen en kernen worden geëxpliciteerd. Zo krijgt grootschaligheid ook kleinschaligheid en daarmee bestuurlijke interactie met burgers en gemeenschappen invulling (zie paragraaf 4.3.1.).
- d. Het proces van het ontwikkelen van de gebieds- of toekomstvisie wordt benut om vanuit de gemeenschappelijke inhoudelijke opgaven naar herindeling toe te werken.

De gebieds- of toekomstvisies vormen daarmee in de ogen van de commissie een ambitieus en urgent antwoord op de sociaal-maatschappelijke opgaven en de noodzaak van een vitale economie.

De 'lead' voor het ontwikkelen van de gebieds- of toekomstvisies ligt bij de herin te delen gemeenten. Het is evenwel belangrijk dat de provincie vooraf de kaders meegeeft, zoals die zijn vastgelegd in strategische documenten als het Provinciale Omgevingsplan (POP). Zodoende verzekert de provincie zich ervan dat de gemeenten deze bovenlokale en strategische doelstellingen, belangen en ontwikkelopgaven inbedden in hun gebieds- of toekomstvisie.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De commissie stelt voor als uitgangspunten te hanteren dat elke huidige gemeente deelneemt aan de ontwikkeling van één gebieds- of toekomstvisie, en dat inwoners en andere externe belanghebbenden van meet af aan bij het visieproces worden betrokken. In enkele gemeenten zullen meerdere grenscorrecties aan de orde zijn. De commissie acht de betrokken partijen uitstekend in staat nader te bepalen welke gemeenten participeren in welk visieproces. De samenwerkende gemeenten stellen de gebieds- of toekomstvisie vast.

De commissie gaat ervan uit dat het provinciebestuur zo mogelijk stimuleren geeft voor dit proces en actief in haar nieuwe rol groeit en dus participeert. De provincie gaat geen plan opleggen, maar ziet ook niet lijdzzaam toe als gemeentebesturen, ambtenaren en netwerkpartners niet 'in de benen komen'.

Samenwerkingsagenda

Op basis van de gebieds- of toekomstvisie komen de participanten van de nieuwe gemeente tot een gezamenlijke agenda. In deze agenda staat: Welke stappen men gaat zetten om van samenwerking tot samenvoeging te komen (processtappen inclusief een tijdpad). Wat men in de tussentijd gaat ondernemen om alvast aan de geconstateerde ontwikkelopgaven en de verdere invoering van de decentralisaties te werken.

Gemeenten kiezen hun eigen tempo wat betreft de herindeling, als op 1 januari 2018 de zes nieuwe gemeenten maar een feit zijn. In het ene gebied wil men wellicht zo snel mogelijk fuseren, in het andere gebied kiezen gemeenten er wellicht voor het spoor van samenwerking eerst verder te verdiepen, bijvoorbeeld door samenvoeging van de ambtelijke organisaties, door de organisatie van 'overheidsparticipatie' als reactie op burgerinitiatieven en dorpsverenigingen; door harmonisatie van beleid of door een eerste gezamenlijke begroting.

Van A naar B volgens de regels van B

"Het water staat gemeenten nu al aan de lippen als het gaat om de uitvoering van huidige taken en het voorbereiden op de uitvoering van extra taken in de toekomst." Eerder in dit rapport hebben we een opmerking gemaakt over de beperkte ambtelijke capaciteit van gemeenten, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hoe kan dan worden gewaarborgd dat gemeenten het ont-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

wikkelen van een integrale gebieds- of toekomstvisie, als inhoudelijke opmaat naar herindeling, adequaat kunnen oppakken?

De commissie stelt hiervoor het principe voor dat veranderen 'van A naar B' gaat volgens de regels van B. Dit principe is toe te passen op zowel de structuurverandering als op de cultuurverandering.

Voor de structuurverandering houdt dit in dat het proces van ontwikkelen van een gebieds- of toekomstvisie en het opstellen van een samenwerkingsagenda zodanig invulling krijgt als waren de gemeenten al heringedeeld. Vraagstukken worden dan benaderd vanuit de vraag: 'Hoe zouden we dit doen als we één gemeente zijn?' De commissie is van mening dat dit veel tijd en energie kan besparen. Bovendien dwingen de decentralisaties binnen het sociaal domein hier ook toe. Deze moeten immers al eerder dan eind 2017 hun vruchten afwerpen.

Met de cultuur van elkaar vinden op de inhoud en elkaar op basis daarvan een toekomst gunnen, kan en moet vandaag al worden begonnen.

Betrekken samenleving

De samenleving wordt actief en van begin tot einde bij de visieontwikkeling en de opstelling van de agenda betrokken. Daarbij komt ook de opdracht van 'kleinschaligheid' en het benutten van de vitaliteit en veerkracht van de samenleving in combinatie met toegang van burgers tot het bestuur uitvoerig aan de orde.

Drentse gemeenten

In gesprekken met de gemeenten is verschillende malen opgemerkt dat ook provinciegrenzen niet heilig zijn bij herindeling. De commissie is het daar mee eens, maar had natuurlijk geen opdracht van Drentse 'partijen' (gemeenten, provincie) en moet zich daarom wat Drenthe betreft zeer bescheiden opstellen. De enige suggestie die de commissie hier wel wil doen, is de volgende: laat Drentse gemeenten, waar dat zinvol of gewenst lijkt, of waar dat past bij huidige samenwerkingsverbanden, meedoen bij het opstellen van de gebieds- of toekomstvisie en de samenwerkingsagenda. Dat kan vervolgens een impuls zijn voor verlangde grensoverstijgende samenwerking van de nieuw te vormen gemeenten of misschien zelfs voor een gesprek over een grensoverstijgende fusie.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Procesregie

Zoals gezegd, is alleen de provincie in de positie om de rol van procesregisseur te vervullen. Dit is ook geheel in lijn met de visie van het Rijk. Hiermee heeft de provincie een sleutelrol in het proces van structuur- en cultuurverandering. Of zij die rol met succes vervult, is uiteraard afhankelijk van haar vaardigheden en competenties, maar zal ook sterk worden bepaald door de mate waarin gemeenten de provincie deze rol gunnen en de mate waarin zij hun eigen verantwoordelijkheid in het proces oppakken. Immers, een procesregisseur kan niets afdwingen, zeker geen verandering van mentaliteit!

De opstelling van de provincie moet die van een partner zijn die initiatiefrijk, zichtbaar, betrokken en met vertrouwen tussen de Groninger gemeenten staat en als procesregisseur gunt, verduidelijkt, versnelt, verbindt, verbeeldt, voorbeelden laat zien en verankert. Daarbij maakt de provincie goed gebruik van het tijdspad en de beoogde mijlpalen of tussenresultaten.

De commissie wil de provincie in haar rol van procesregisseur een aantal adviezen geven:

Neem de lead.

- » Neem van meet af aan de lead in het voorgestelde proces. Als de provincie dat niet doet, komt er geen provinciebrede herindeling. De lead nemen wil zeggen: in het proces de gemeenten steeds een stap voor zijn. Niet door over te nemen, niet door voor te schrijven, niet door te doen wat gemeenten zelf veel beter kunnen, maar door op bezoek en in gesprek te gaan, uit te nodigen om in actie te komen, uit te dagen om echte resultaten te boeken en zo nodig in te grijpen wanneer één speler binnen een breder verband de voortgang frustreert. De lead nemen vanuit het vertrekpunt van complementair bestuur houdt in de processen van gemeenten te faciliteren en op te treden als arbiter wanneer processen stagneren.

Geef als procesregisseur 'rugdekking'.

- » Geen gemeente zal z'n nek uitsteken als het provinciebestuur niet één heldere en eenduidige visie uitdraagt en met één mond spreekt. Erken daarom dat gemeentelijke samenwerking alle (GS-)portefeuilles raakt en opereer als provincie consistent en eensgezind richting gemeenten. Waarborg die consistentie ook bij de collegewisseling in 2015. Gemeenten die graag willen veranderen, mogen niet de dupe worden van ge-

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

meenten die niet willen. Daarbij hoort dat de provincie zelf consequent is in het eigen handelen: bij burgemeestersbenoemingen (meer waarnemingen), in het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking, in het bevorderen van gebiedsdenken, enzovoort. Al het gedrag en alle uitingen van de provincie dienen in overeenstemming te zijn met en ondersteunend aan het proces van herindeling. Dat vraagt een zekere omslag naar een in beginsel reeds wettelijk bestaand collegiaal bestuur. GS zullen nog meer verbindend leiderschap moeten tonen.

Wees een competente procesregisseur.

- » Vorm als provincie een goed beeld van de beoogde opschaling en van de benodigde verandering van mentaliteit; ken de kritische factoren van het veranderproces. (Dit is overigens geen eenmalig gebeuren, maar herhaalt zich door middel van voortschrijdend inzicht.)
- » Zorg voor een helder proces waarin betrokkenen zich herkennen en zich kunnen vinden; formuleer een duidelijk tijdpad met daarin ondermeer overeengekomen tussenresultaten en deadlines.
- » Een goede procesregisseur houdt steeds het afgesproken (tussen)resultaat goed voor ogen, en is tegelijkertijd in staat in te spelen op wat zich in het hier en nu voordoet. Daarom is het essentieel dat de regisseur gedurende het gehele proces weet hoe partijen er in zitten, wat hun wensen, zorgen en eventuele weerstanden zijn. De regisseur reageert daar flexibel en wijs op, zonder het uiteindelijke resultaat uit het oog te verliezen.
- » Neem niet over wat gemeenten zelf kunnen doen. Wees daarentegen gericht op interventies die de vermogens en mogelijkheden versterken die nodig zijn voor een cruciale stap of een doorslaggevend besluit. Hanteer daarbij een maatwerkaanpak per nieuw te vormen gemeente. Werk vraaggericht, dat wil zeggen: bied de toegevoegde waarde waar behoefte aan is. En help zo nodig de samenhang te bewaken tussen verschillende inhoudelijke opgaven.
- » Een effectieve overall interventie kan zijn om tweemaal per jaar een conferentie te organiseren onder leiding van de provincie. Elk gebied presenteert dan wat het (met de provincie) heeft ondernomen, waar het staat en wat de ervaringen waren. Zowel de structuur- als de cultuuraspecten van de verandering komen hier op tafel. De conferentie levert suggesties en dringende aanbevelingen op aan (bepaalde) gemeenten en de procesregisseur.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Wees ruimhartig.

- » Bespreek regelmatig met gemeenten wat de belemmeringen of hefbo-
men voor herindeling en cultuurverandering zijn en kijk hoe je die met
provinciaal geld, denk- of menskracht kunt wegnemen of bevorderen.
Luister dus goed naar wat gemeenten nodig hebben en schenk dat, in
alle redelijkheid, met vertrouwen. Wees in deze zin dus echt een partner
van gemeenten, ga naast hen staan en niet boven hen. Zoek de dialoog
en niet de strijd.

Organiseer je eigen omgeving.

- » Primair neemt de provincie verantwoordelijkheid voor haar eigen regio
en gemeenten. Maar vervolgens is het ook nodig de omgeving te 'or-
ganiseren' naar de beweging die je wilt maken. Voorliggend advies voor
herindeling en cultuurverandering verdient de steun van de Minister van
Binnenlandse Zaken. Maak als provinciebestuur waar mogelijk afspraken
over gezamenlijk optrekken. Neem daarnaast de buurprovincies goed
mee in het proces van herindeling en cultuurverandering, en verken of
en waar je elkaar van dienst en nut kunt zijn.

Rol van de VGG

De VGG heeft een goede functie vervuld in het gezamenlijke proces van
gemeenten en provincie, waar onder meer de clustervorming en de visita-
tatiecommissie resultaten van waren. Als belangenbehartiger van gemeenten
en platform voor uitwisseling en gedachtevorming ziet de commissie voor
de VGG de komende jaren met name drie functies weggelegd in het proces
van structuur- en cultuurverandering.

Ten eerste: Respecteer en steun de provincie ten volle in de rol van
procesregisseur. Begeef je niet in de discussie tussen de provincie en
gemeenten die niet willen of heel anders willen. Laat dat aan de betreffende
gemeente(n) en de provincie.

Ten tweede: Richt je op inhoudelijke vraagstukken en kijk hoe je door uit-
wisseling van kennis en ervaringen elkaar als gemeenten kunt helpen. Bij-
voorbeeld: Hoe organiseren we de invoering van de decentralisaties terwijl
we ook met de herindelingsdiscussie bezig zijn? Hoe gaan we om met de
werkvoorzieningschappen? Wat zijn goede methoden om inwoners te be-
trekken bij het debat en de besluitvorming?

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Ten derde: Behartig de belangen van gemeenten, via de VNG en bij BZK. Wees scherp op eventuele herindelingsnadelen. Kijk hoe je samen met de provincie de Groninger voorlopersrol bij het Rijk kunt benutten.

Tot slot: de Rijksoverheid

De commissie wil haar rapport besluiten met twee opmerkingen die aan de Rijksoverheid zijn gericht.

De eerste betreft de doorzettingsmacht van de provincie. De commissie en ook het Rijk zien in dat provincies soms moeten kunnen ingrijpen of doorzetten in herindelingsprocessen. Maar als de provincies daar geen wettelijk instrumentarium voor krijgen, dan is dit een tamelijk vrijblijvende opvatting. De commissie wil er, middels dit advies, bij het Rijk op aandringen om de provincies van bevoegdheden te voorzien waarmee zij de hen toebedachte doorzettingsmacht daadwerkelijk kunnen uitoefenen.

De tweede opmerking in de richting van de Rijksoverheid hangt samen met de drie decentralisaties. Gemeenten krijgen verantwoordelijkheid voor taken die voorheen bij het Rijk lagen, en zij worden geacht deze taken met een korting even goed of zelfs beter uit te voeren. Indien straks zou blijken dat gemeenten dat helemaal niet kunnen en hierdoor fors in de financiële problemen komen, dan ligt er een verantwoordelijkheid bij het Rijk om dit knelpunt samen met gemeenten op te lossen. De commissie wil hiermee onderstrepen dat de verantwoordelijkheid voor de financiële randvoorwaarden waaronder gemeenten hun taken kunnen vervullen, bij het Rijk ligt en nergens anders.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Opdracht en werkwijze Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'

Voor u ligt de opdracht en werkwijze zoals de Visitatiecommissie die voor zich ziet nadat zij zich op 7 september 2012 heeft verstaan met haar bestuurlijk opdrachtgevers: mevrouw H.K. Pot, voorzitter van de Vereniging van Groninger gemeenten en de heer P.G. de Vey Mestdagh, lid van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en zich gepresenteerd heeft aan de Groninger gemeenten, eveneens op 7 september 2012.

Opdracht

De commissie heeft als opdracht te adviseren over de bestuurlijke toekomst in Groningen die ook op termijn, in relatie tot komende maatschappelijke en publieke opgaven, de gewenste en noodzakelijke kwaliteit levert. Daarvoor doet de commissie onderzoek naar het functioneren van huidige samenwerkingsverbanden op intergemeentelijk en provinciaal niveau en naar de bestuurlijke kwaliteit die daarbij geleverd wordt. De commissie zal zich hierbij concentreren op de volgende aspecten: 1) bestuurlijk en organiserend vermogen van de colleges van B&W, 2) tempo en transparantie van politieke besluitvorming, 3) kwaliteit ambtelijke advisering en uitvoering, 4) de staat van de gemeentefinanciën en 5) samenspel met medeoverheden, bewoners, organisaties en bedrijfsleven.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

In haar advies zal de commissie beginnen met een compacte schets van de rol en taken van provincie en gemeenten alsmede de specifieke maatschappelijke opgaven in Groningen. Tevens geeft zij een startbeschrijving van de ervaringen met en resultaten van de clustersamenwerking en andere vormen van intergemeentelijke en provinciale samenwerking in Groningen. Op basis van schriftelijke bronnen, gesprekken met gemeenten, provincie, externe stakeholders en deskundigen zal de commissie zich een oordeel vormen over de bestuurlijke kwaliteit die op deze manier in Groningen aanwezig is en in de toekomst geleverd zal kunnen worden.

De commissie stelt zich vervolgens de vraag of de aanwezige kwaliteit op termijn voldoende is om de maatschappelijke en publieke opgaven op te pakken waarmee gebieden te maken hebben of te maken krijgen. Mocht haar antwoord ontkennend zijn, dan zal de commissie een eenduidig beeld schetsen van een bestuurlijke toekomst die wel toekomstbestendig is.

De commissie gaat daarbij uit van een actuele rolopvatting van de overheid in de moderne netwerksamenleving waar samenwerking en partnerschappen tussen overheden en tussen overheden en samenleving vanzelfsprekend zijn, maar zal tegelijkertijd scherp letten op en uitgaan van wettelijke taken en formele rollen die respectievelijk gemeenten en provincie hebben.

De commissie stelt zich een advies ten doel dat maar voor één uitleg vatbaar is en dat tevens de weg wijst hoe het geschetste toekomstbeeld door betrokkenen kan worden bereikt.

Werkwijze

Gespreksronde (eind september - oktober 2012)

Om een goed beeld te krijgen van de huidige werkwijze en organisatie van het openbaar bestuur in Groningen, hield de commissie een gespreksronde langs de 23 gemeenten (delegatie van het college van B&W (tenminste de portefeuillehouder) en de gemeentesecretaris), de VGG (portefeuillehouders 'bestuur') en het college van Stadskanaal van de provincie. De clusterevaluaties en andere relevante gemeentelijke of clusterspecifieke informatie vormen de vertrekpunten voor deze gesprekken.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

De commissie kondigt de gesprekken aan met een brief aan de afzonderlijke colleges van B&W en GS, waarbij zij ook de gespreksthema's noemt waarover zij graag van gedachten wil wisselen. De colleges stellen zelf de delegatie samen die met de commissie zal spreken.

Visitatiegesprekken (november en december 2012)

De daadwerkelijke visitatiegesprekken staan vervolgens in het teken van het toetsen van het oordeel dat de commissie zich heeft gevormd op basis van de eerste gespreksronde en de analyse van beschikbare documenten en informatie. De visitatiegesprekken, die per cluster van samenwerkende gemeenten worden gevoerd, worden daarnaast benut om mogelijke perspectieven voor de toekomst alvast te verkennen.

Tijdens de fase van visitatiegesprekken voert de commissie ook gesprekken met een selectie van relevante externe stakeholders van de gemeenten en provincie. De commissie overweegt om tevens enkele deskundigen op het gebied van bestuurlijke organisatie te horen. De commissie denkt nog na over de wijze waarop het burgerperspectief goed in de visitatie aan de orde kan komen; dit zal gaandeweg de eerste gespreksronde met gemeenten en provincie en de analyse van de clusterevaluaties duidelijk worden. In ieder geval zal de commissie in de tweede fase van het visitatietraject spreken met de Vereniging Groninger Dorpen.

Van de gesprekken tijdens de eerste ronde en van de visitatiegesprekken worden verslagen gemaakt, die uitsluitend bedoeld zijn voor gebruik binnen de commissie. Daarmee wordt een vertrouwelijke en openhartige setting van de gesprekken bevorderd.

De commissie is onafhankelijk en heeft de ruimte en opdracht om op basis van de eigen bevindingen en deskundigheid de beste oplossingsrichting te formuleren.

Schets hoofdlijnen van het advies (januari 2013)

In januari legt de commissie de hoofdlijnen van haar advies in een gezamenlijke bijeenkomst voor aan de gevisiteerde gemeente- en provinciebestuurders. Eventuele reacties op de geschetste hoofdlijn worden vervolgens waar mogelijk en nuttig nog door de commissie in de eindversie verwerkt.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Presentatie eindadvies (eind februari 2013)

De commissie zal uiterlijk eind februari haar eindadvies uitbrengen.

Tussentijds overleg met de bestuurlijk opdrachtgevers

De commissie zal de bestuurlijk opdrachtgevers tussentijds op de hoogte houden van de voortgang van haar werk. Daarvoor lijken in elk geval twee momenten zeer logisch: na de fase van individuele gesprekken met de 23 gemeenten en de provincie en na de visitatiegesprekken met de clusters van gemeenten en externe stakeholders.

14 september 2012,

G.J. Jansen

S.E. Korthuis

A.F.A. Korsten

BIJLAGE 2

Analyse samen werken in clusters

Deze bijlage bevat een schets op hoofdlijnen van het karakter van elk cluster en we geven - op basis van een analyse van de clusterevaluaties en de gevoerde gesprekken met de individuele gemeenten en in clusterverband - een beknopte beschrijving van het beeld van de commissie van sterke en zwakke punten van elk cluster.

De samenstelling van de clusters zag er bij aanvang als volgt uit:

1. Het Westerkwartier (Zuidhorn, Grootegast, Leek en Marum)
2. Groningen, Haren, Ten Boer
3. DEAL (Delfzijl, Eemsmond, Appingedam en Loppersum)
4. Cluster BMW (Bedum, De Marne en Winsum)
5. Hoogezand-Sappemeer en Slochteren
6. Cluster BSV (Bellingwedde, Vlagtwedde en Stadskanaal)
7. Cluster Veendam, Pekela en Menterwolde
8. 'Cluster Oldambt'

De samenwerking tussen gemeenten beperkt zich overigens niet tot deze clusters (zie ook paragraaf 3.3 en de kaartbeelden in bijlage 3).

1 Het Westerkwartier

Het Westerkwartier bestaat uit de gemeenten Zuidhorn, Grootegast, Leek en Marum. In 2009 is het 'Visiedocument verdergaande samenwerking Grootegast-Leek-Marum-Zuidhorn 2009-2013' opgesteld om de samenwerking te intensiveren. Volgens het clusteronderzoek dat in 2012 is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Leek (met toestemming van de andere gemeenten) is de voornaamste reden om samen te werken het opheffen van kwetsbaarheden en het vergroten van de efficiëntie.

Sterke punten

Uit het clusteronderzoek komen de volgende sterke punten naar voren.

- » Door het samenvoegen van taakvelden worden kwetsbaarheden vermindert, voornamelijk in de kleine gemeenten Grootegast en Marum.
- » Gezamenlijk uitvoeren van taken leidt tot efficiëntiewinsten.
- » Kwaliteit wordt vergroot doordat er meer expertise in huis kan worden gehaald. Leek geeft daarbij aan dat dit voordeel verder kan worden uitgebreid en verbeterd.

Zwakke punten

Op basis van het clusteronderzoek en de gesprekken met de individuele gemeenten en het cluster constateert de commissie de volgende zwakke punten.

- » Het is nog onvoldoende duidelijk of efficiëntie ook tot kostenvermindering leidt. Grootegast geeft aan dat er in het algemeen qua efficiëntie meer winst kan worden geboekt.
- » Ambtelijk en bestuurlijk overleg en interne aansturing van samenwerkingsverbanden brengen veel extra kosten met zich mee (voornamelijk in de opstartfase). Deze kosten worden door sommige gemeenten als een knelpunt ervaren.
- » Voor raadsleden is het lastig het overzicht en de grip te bewaren, vanwege de vele samenwerkingsverbanden.
- » De overgang van een (shared services) netwerkmodel (medewerkers vanuit eigen gemeentelijke organisatie hebben contact en delen kennis) naar een matrixmodel (medewerkers van verschillende gemeenten kunnen vanuit dezelfde locatie hun werkzaamheden uitvoeren) verloopt moeizaam.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Grootegast geeft aan dat op sommige vlakken de gemeenschappelijke ambities hoger liggen dan de ambities van de gemeente zelf. Een hoger ambitieniveau betekent doorgaans een hogere bezetting, waardoor Grootegast meer moet inbrengen in de samenwerking dan dat het voor de taak zelf zou inzetten.
- » Soms is het politiek lastig om met meer dan één gemeente samen te werken. Men ziet dan ook dat met name op de terreinen zonder politieke invulling de samenwerking beter verloopt.
- » De 'stip aan de horizon' is voor de vier gemeenten verschillend. Daarom wordt samenwerking stap voor stap uitgewerkt en verloopt de samenwerking soms moeizaam ("twee stappen vooruit, één stap terug"). Een beeld van waar men in 2018-2020 wil staan ontbreekt.
- » Veel portefeuilleoverleggen op verschillende terreinen, dat is niet efficiënt.

De meningen van de representanten van de vier betrokken gemeenten over de effectiviteit van de samenwerking verschillen. Over het algemeen geven de gemeenten aan positief te zijn, maar daarbij wordt ook opgemerkt dat de samenwerking soms moeizaam en stroperig verloopt. Dit komt onder andere doordat vier verschillende gemeenten vier 'meningen' hebben en vier verschillende beleidsvormen. Het ontbreken van een duidelijke stip aan de horizon wordt ervaren als een vertragende factor in de samenwerking. Met name de kleinere gemeenten (Marum en Grootegast) geven aan niet zonder samenwerking te kunnen.

Leek, Marum en Grootegast zijn voorstanders van herindelen. Een nieuwe gemeente zal de bestaande en ook de komende nieuwe taken beter aan kunnen en er ontstaat eenheid van sturing richting ambtenaren. Herindelen leidt bovendien tot een sterkere positie ten opzichte van de stad. Daarnaast geven de gemeenten aan dat wanneer wordt overgegaan tot herindelen er eigenlijk over de provinciegrenzen heen moet worden gekeken. Zij ervaren deze grenzen nu als belemmerend.

Zuidhorn kiest vooralsnog voor het intensiveren van de huidige vorm van samenwerken. Mocht het toch tot herindelen komen, dan zijn voor Zuidhorn de gemeentegrenzen niet heilig.

2 Groningen, Haren, Ten Boer

Het cluster Groningen, Haren en Ten Boer bestaat uit een stad en twee kleine gemeenten. Binnen het cluster is er een sterk samenwerkingsverband tussen Groningen en Ten Boer en een minder sterke samenwerking tussen Groningen en Haren. Van samenwerking tussen Haren en Ten Boer is geen sprake. We benoemen hierna de sterke en zwakke punten van het "Model Ten Boer" en van de samenwerking Groningen - Haren.

Het Model Ten Boer

De tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie van het samenwerkingsmodel zijn positief. Beide partijen geven aan dat de doelen zijn behaald en dat de resultaten tot grote tevredenheid stemmen.

Sterke punten:

Uit de evaluaties van het model Ten Boer komen de volgende sterke punten naar voren:

- » Kwaliteitsverbetering.
- » Efficiencyvoordeel.
- » Het systeem is functieafhankelijk en niet persoonsafhankelijk.
- » Opheffen van de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie.
- » Personele capaciteit van Ten Boer is sterk gestegen en daarom kan deze gemeente nu politiek-bestuurlijk zelfstandig blijven, terwijl het bestuur niet op afstand is komen te staan tot de inwoners.
- » Ten Boer kan nu inspelen op alle nieuwe ontwikkelingen en hoeft geen dure externe bureaus in te huren en geen complexe netwerken van samenwerkingsverbanden te onderhouden.
- » Groot voordeel voor Groningen is dat ze met pilots in Ten Boer kan experimenteren die in de eigen organisatie door de grote omvang te risicovol zijn.

Zwakke punten:

In de clusterevaluatie en de gesprekken met de commissie zijn de volgende zwakke punten aan de orde gekomen.

- » Groningen heeft te weinig capaciteit (qua spankracht en qua democratische legitimiteit) om meer gemeenten te bedienen zoals zij nu Ten Boer bedient. Ook loopt de stad Groningen tegen financiële grenzen aan.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Het model is een 'hier en nu'-model. Een strategische koers en het toekomstperspectief voor deze vorm van samenwerking ontbreken. Kan dit model ook nog in 2018 functioneren? Deze vraag wordt niet beantwoord in de clusterevaluatie.

In de nabije toekomst willen Groningen en Ten Boer een gezamenlijk shared service center bouwen waar later andere gemeenten bij kunnen aansluiten.

Samenwerking Groningen - Haren

De gemeente Haren werkt op enkele beleidsterreinen samen met Groningen (automatisering en delen van de Wmo). De meerwaarde in deze samenwerking is gelegen in het verminderen van de kwetsbaarheid en efficiencyvoordeel. Of het zal leiden tot meer samenwerking in de toekomst is (tot nog toe) niet duidelijk. Haren hanteert een eigen tempo. In de gesprekken met de commissie hebben de gemeentebestuurders van Haren naar voren gebracht dat de gemeente zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin onvoldoende in staat is de bestaande taken adequaat uit te voeren. De gemeente Haren was ten tijde van de visitatie druk doende om met behulp van een SWOT-analyse politiek debat over haar toekomst te organiseren; het standpunt van de gemeenteraad was ten tijde van het schrijven van voorliggend adviesrapport nog niet bekend.

Visie op het cluster

Volgens Groningen is het cluster te klein en de stad kijkt vaak veel breder dan het cluster. Om een goed cluster te vormen, zou eigenlijk ook een deel van Slochteren erbij moeten worden betrokken evenals Bedum. Voor Haren is samenwerking een gevoelig punt in de raad, terwijl het college de noodzaak ervan inziet. Ten Boer lijkt überhaupt niet naar Haren te kijken en houdt zich vooral bezig met het model 'Groningen - Ten Boer'. Het omgekeerde geldt evenzeer. De commissie is dan ook van mening dat hier in feite geen sprake is van een cluster.

3 DEAL-gemeenten (Delfzijl, Eemsmond, Appingedam en Loppersum)

In 2003 is er een bestuursakkoord gesloten tussen de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Eemsmond om de ontwikkeling van het Eemsgebied

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

samen aan te pakken. Het doel van het bestuursakkoord was de gezamenlijke kansen voor de regio beter te benutten en eveneens de urgente problemen gezamenlijk aan te pakken. De thema's economie, wonen en voorzieningen, ontwikkelingsvisie Eemsdelta en organisatorische samenwerking zijn in dit bestuursakkoord geconcentreerd.

In 2008 is het bestuursakkoord geëvalueerd en is de intentie uitgesproken om door te gaan met de samenwerking, waarbij ook de gemeente Loppersum toetrad. De regioraad, waarin de gemeenten Appingedam, Bedum, Delfzijl, De Marne, Eemsmond, Loppersum, Ten Boer en Winsum participeerden, werd in die periode opgeheven.

Sterke punten

Uit de clusterevaluatie en de gesprekken komen de volgende sterke punten naar voren.

- » In DEAL-verband is er een aantal stappen gezet op de hiervoor genoemde thema's. Deze worden benoemd als de belangrijkste voordelen van de samenwerking:
- » Samenwerking op gebied van economische zaken en toerisme.
- » Er is een gezamenlijk woon- en leefbaarheidsplan opgesteld.
- » De Ontwikkelingsvisie Eemsdelta is gereed.
- » Er is een Shared Service Center (SSC) opgericht (waar Eemsmond weliswaar is uitgestapt).
- » Gezamenlijke organisatie voor uitvoering van taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving opgericht.
- » Samenwerking brandweer en bij crisismanagement.
- » De gemeente Loppersum geeft aan dat de samenwerking ertoe heeft geleid dat zij ambtelijk veel minder kwetsbaar is.
- » Loppersum is tevreden over het feit dat de gemeente zich stapsgewijs aan een financiële malaise heeft onttrokken.
- » De gemeente Eemsmond investeert in goede interactieve beleidsvorming met burgers en organisaties.

Zwakke punten

In de clusterevaluatie en de gesprekken met de commissie zijn de volgende zwakke punten aan de orde gekomen.

- » Een van de zwakste punten is dat Eemsmond niet bij alle samenwerkingsverbanden is betrokken omdat zij vanuit sociaal-cultureel en historisch perspectief is gericht op de BMW-gemeenten.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Ook ten aanzien van de doelstelling om tot meer organisatorische samenwerking (betreffende de drie decentralisaties in het sociaal domein) te komen tussen de DEAL-gemeenten, is er een tweedeling ontstaan tussen enerzijds de DAL-gemeenten en anderzijds Eemsmond vanwege verschillende perspectieven over de stip aan de horizon. Uiteindelijk heeft dat ertoe geleid dat Eemsmond uit het SSC is gestapt.
- » Voor Loppersum valt de samenwerking op dit moment nog niet goedkoper uit dan wanneer ze dingen zelf zou regelen. Omdat er geen nulmeting is gedaan, is het lastig te beoordelen of de kosten en de kwaliteit in alle gemeenten zijn verbeterd.
- » Het merendeel van de gesprekspartners geeft aan dat de samenwerking (te) veel inspanning vergt.
- » Door de verschillende belangen van gemeenten blijkt het lastig om tot een eenduidige agenda te komen.
- » Er is wel urgentiebesef en een gebiedsagenda, maar de gemeenten weten op dit moment niet hoe ze deze gebiedsagenda organisatorisch strak moeten aanpakken. De samenwerkingsverbanden die er nu zijn, worden gezien als te vrijblijvend en tijdrovend.

Volgens de clusterevaluatie is er bij alle gemeenten gepaste trots op wat er is bereikt. De gemeenschappelijke ambities worden door alle gemeenten relevant gevonden en er zijn, in overeenstemming met het bestuursakkoord Eemsdelta, concrete stappen gezet. Tegelijkertijd geven de gemeenten aan dat het realiseren van de samenwerking niet altijd op een vanzelfsprekende manier gaat. Dit komt voornamelijk door de tegenstrijdige oriëntaties en belangen. De gemeenten geven ook aan dat het lastig is om overzicht te houden omdat er nu 25 samenwerkingsverbanden zijn.

De DAL-gemeenten (Delfzijl, Appingedam en Loppersum) zijn bezig met een operatie om ambtenaren samen te voegen in een eenheid die straks voor de drie gemeenten werkt. Voor Delfzijl is dit een tussenstap. Delfzijl is een krachtige voorstander van herindelen, op korte termijn. Die herindeling wordt onder meer beargumenteerd vanuit de urgentie rond de haven. Het gemeentebestuur van Delfzijl acht zich absoluut niet in staat om de havenproblematiek adequaat aan te (blijven) pakken. De gang van zaken rond de milieueffectrapportage wordt daarvoor als illustratie gebruikt.

Eemsmond erkent het probleem van de vele samenwerkingen niet en wil juist zelfstandig blijven, ook omdat ze ook veel samenwerkingscontacten

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

heeft met gemeenten in het BMW-cluster. De gemeenschappen binnen de gemeente Eemsmond hebben historisch gezien sterke banden met andere gemeenschappen op het Hogeland.

De positie van Eemsmond wordt door de andere drie gemeenten als een complicerende factor ervaren. Doordat Eemsmond niet exclusief voor samenwerking in DEAL-verband kiest, blijven de samenwerkingsprocessen en de uitkomsten onvoorspelbaar. Het niet-meedoen van Eemsmond aan de aanpak van de drie decentralisaties leidt tot steeds wisselende coalities.

Van provinciezijde wordt gesteld dat ook Eemsmond, net als Delfzijl, eigenlijk qua kwantitatieve en kwalitatieve ambtelijke capaciteit te klein is om de havenproblematiek nu en op langere termijn volledig zelfstandig aan te kunnen. Van diverse kanten wordt gesuggereerd, ook van de kant van stakeholders, dat de havenproblematiek niet alleen via een N.V., maar ook vanuit overheidszijde in één hand zou moeten zijn, ongeacht het feit dat de ene haven niet gelijk is aan de andere. De oplossing om via tal van stuurgroepen tot een soort 'complementair bestuur' te komen is voor de korte termijn nuttig. Het is echter zeer de vraag of deze oplossing thans en ook op de langere termijn is vol te houden. De commissie meent van niet.

4 Cluster BMW (Bedum, De Marne en Winsum)

In 2006 is de clustervorming begonnen met als doelen:

- » Verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening;
- » Verbeteren van de kwaliteit van de advisering;
- » Verbeteren van de bedrijfsvoering;
- » Verminderen van de kwetsbaarheid;
- » Verbeteren van de kwaliteit van de arbeid.

De samenwerking komt echter pas vanaf 2010 meer van de grond wanneer de doelen realistischer worden geformuleerd en er een nieuw samenwerkingsconvenant wordt ondertekend. In 2011 evalueren de gemeenten de samenwerking tot dan toe en constateren ze dat de samenwerking niet in alle opzichten goed op gang is gekomen. Er wordt nog geen heldere stip aan de horizon geformuleerd die perspectief biedt. Twee van de drie gemeenten willen daarom niet op deze weg door en bepleiten herindeling.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Sterke punten

- » Op een aantal gebieden is intensieve samenwerking gerealiseerd, namelijk sociale zaken, ICT en P&O. De doelstelling om deze zaken onder te brengen in één organisatie is grotendeels bereikt.
- » Binnen het sociaal domein verloopt de samenwerking goed, alhoewel de gemeenten zich afvragen of de BMW-schaal voldoende is om de opgaven op dit terrein aan te pakken.
- » Ook de inkoop wordt op onderdelen samen gedaan. Dit willen de gemeenten in de toekomst intensiveren, maar daarvoor zijn nog geen concrete plannen gemaakt.
- » Ondanks dat het lastig is te beoordelen, is het volgens het rapport over de clusterevaluatie aannemelijk dat de samenwerking heeft geleid tot een afname van de kwetsbaarheid van de gemeenten.
- » Ook is het lastig te beoordelen of de kwaliteit omhoog is gegaan en de kosten omlaag, maar volgens de clusterevaluatie gaan de gemeenten daar wel vanuit.

Zwakke punten

- » Bij de drie gemeenten binnen dit cluster bestaat een negatief gevoel over de RUD (dat is overigens niet uniek voor dit cluster).
- » Er bestaan verschillende meningen over de reikwijdte en de kosten van een Klant Contact Centrum.
- » Door een gebrek aan heldere doelen en aan kwalitatieve en kwantitatieve onderbouwingen voor het samenvoegen van onderdelen in een organisatie, is intensieve samenwerking nog niet op alle fronten bereikt. Door twijfel over de vraag of samenwerking wel de beoogde doelstellingen haalt, blijft de realisatie af en toe achterwege.
- » In sommige gevallen is de huidige situatie nog niet voldoende in kaart gebracht waardoor het lastig is om te zeggen of de beoogde doelen zijn gerealiseerd.
- » Het ontbreekt aan onderling vertrouwen. Dat uit zich in uitspraken van de ene gemeente binnen het cluster over een andere gemeente in het cluster dat deze bestuurlijk en qua bedrijfsvoering en financiën zwak zou zijn en de zaken minder goed op orde zou hebben, "een potje maakt van de RUD" en weinig bijdraagt aan de samenwerking in clusterverband. Het tegengesteld is dan dat de ene gemeente meer op de stad gericht zou zijn dan op het eigen cluster en een beeld neerzet van "wij kunnen het zelf".
- » Elke gemeente heeft een andere gebiedsagenda en een verschillend gevoel van urgentie. Zo geeft De Marne aan dat zij de problemen met

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

het Lauwersmeergebied als urgent ervaart, terwijl dit voor Bedum en Winsum geen urgente gebiedsopgave is.

- » Een integrale gebiedsagenda op clusterniveau ontbreekt. Door de verschillende belangen van de drie gemeenten is het lastig om een gezamenlijke agenda op te stellen en verloopt samenwerking niet altijd soepel.

De meningen zijn verdeeld als het gaat om de realisatie van de samenwerkingsdoelstellingen. Het merendeel geeft aan dat het een en ander is gerealiseerd, maar dat het daarnaast aan echt heldere doelstellingen en beoogde resultaten heeft ontbroken. De gemeenten geven ook aan dat de huidige samenwerking binnen het convenant onvoldoende bijdraagt aan de realisatie van de gemeenschappelijke ambities. De gemeenten benadrukken dat de samenwerking in tijd en geld niet in verhouding staat tot datgene wat er in hun ogen gerealiseerd is. Ook geven ze aan dat het tempo te traag is. "De hardste remmer bepaalt wat er gebeurt."

De BMW-gemeenten hanteren elk een eigen "stip aan de horizon". Zo ervaart De Marne de urgentie en noodzaak tot herindelen, blijft Bedum liever zelfstandig en kijkt Winsum vooralsnog vooral naar meerdere samenwerkingsverbanden op verschillende niveaus. Twee van de drie gemeenten willen herindeling en zien weinig tot geen perspectief in verdergaande samenwerking van de drie. De bestaande samenwerking heeft onvoldoende gebracht om door te gaan op deze route en om te volstaan met deze samenwerking.

5 Cluster Hoogezand-Sappemeer en Slochteren

De samenwerking tussen Hoogezand-Sappemeer en Slochteren is gestart met een opbouwfase op vier taakvelden: automatiseren, gebouwenbeheer, werk & inkomen en inkoop. Bij de start van de samenwerking zijn vijf doelen geformuleerd:

1. Verminderen kwetsbaarheid.
2. Meer deskundigheid in huis.
3. Verhoging efficiency.
4. Meer flexibiliteit.
5. Betere ketengerichte samenwerking.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

In 2011 is de samenwerking geëvalueerd. Beide gemeenten geven in deze evaluatie aan tevreden te zijn over de samenwerking.

Sterke punten

Uit de evaluatie van de samenwerking komen de volgende sterke punten naar voren:

- » Doelen zijn behaald:
 - Op alle onderzochte taakvelden is sprake van verminderde kwetsbaarheid. De mate hiervan verschilt wel per taakveld.
 - Op alle fronten is er meer deskundigheid in huis.
 - Voor de meeste taken geldt een efficiencyverhoging en daar waar dat niet is gerealiseerd, is het te verklaren door een toename van werkzaamheden.
 - Voor de meeste taakvelden is er nu ook meer flexibiliteit.
 - De ketengerichtheid is verbeterd.
- » Er is sprake van een wederkerige dienstverlening.
- » Voor instellingen is het gemakkelijk om in één keer zaken te kunnen doen met twee gemeenten die dezelfde lijnen hebben. Zo kunnen instellingen een grotendeels identiek aanbod doen.

Zwakke punten

- » Ondanks dat men tevreden is over de doelmatigheid van de samenwerking, wordt er in de clusterevaluatie en het visitatiegesprek aangegeven dat de aanloop te lang is geweest.
- » Personele aspecten blijken meer aandacht te kosten dan verwacht.
- » Vanuit financieel oogpunt valt er meer resultaat te behalen.
- » Hoogezand-Sappemeer geeft aan dat de samenwerking veel tijd en energie kost.
- » De stippen aan de horizon zijn voor beide partijen verschillend. Het zou veel duidelijkheid en rust geven als die stip helder wordt en er keuzes worden gemaakt op weg naar 2020.
- » Het samenwerkingsverband is te klein om een gelijkwaardige partner te zijn voor de stad Groningen.
- » Het samenwerkingsverband lijkt te veel te zijn opgehangen aan persoonlijke relaties.
- » De samenwerking is beperkt, vooral bedrijfsmatig en te weinig beleidsmatig.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Op basis van de clusterevaluatie en de gesprekken met de gemeenten constateert de commissie dat beide gemeenten tevreden zijn over de samenwerking ondanks dat er verschillende ideeën zijn over de stip aan de horizon. De afspraak is: 'agree to disagree'.

Voor de stip zijn verschillende scenario's denkbaar. Zo geeft Slochteren aan dat er twee situaties zijn als er wordt overgegaan tot herindelen:

1. Slochteren sluit aan bij Hoogezand-Sappemeer;
2. Slochteren wordt opgedeeld, want een deel van Slochteren richt zich op Groningen, een ander deel is gefocust op Delfzijl en weer een ander deel is georiënteerd op Hoogezand-Sappemeer. Alleen de grens met het Eemskanaal is een echt harde grens.

Hoogezand-Sappemeer geeft aan voorstander te zijn van herindelen, maar dat alleen herindelen met Slochteren een te kleine massa is. Daarom richt zij zich ook op de middelgrote gemeenten in Groningen.

De relatie tussen Hoogezand-Sappemeer en Slochteren is geen exclusieve relatie en beide partijen staan open voor andere gemeenten die willen aansluiten. Menterwolde heeft (eerst recent) aan de commissie kenbaar gemaakt in dit cluster te willen worden opgenomen.

6 Cluster BSV (Bellingwedde, Vlagtwedde en Stadskanaal)

Vóór 2008 werkten Vlagtwedde en Stadskanaal al intensief samen op verschillende beleidsterreinen omdat de uitvoering van primaire taken steeds vaker onder druk kwam te staan door toenemende complexiteit van de taken en door afnemende financiële middelen. In 2009 voegde Bellingwedde zich bij de samenwerking. In een rapport van 2010 werd onderbouwd dat samenwerken noodzakelijk was en meerwaarde had om:

- » huidige en toekomstige complexe beleidsopgaven aan te kunnen;
- » als stevige speler naast andere (clusters van) gemeenten te staan;
- » een gesprekspartner te zijn voor Rijk en provincie;
- » kansen te benutten voor het gebied via voldoende specialistische kennis, investeringsvolume en grensoverschrijdende samenwerking.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

In 2011 werd de samenwerking geïnventariseerd en werd er gesproken over een gezamenlijke stip aan de horizon die moest worden gerealiseerd. In 2012 brachten Vlagtwedde en Bellingwedde een notitie uit waarin ze constateerden dat er geen gelijkwaardigheid is tussen de drie partners en dat deze onbalans zich uit op de relatie, het proces en de (beleids)inhoud. Stadskanaal vraagt om de notitie in te trekken maar Bellingwedde en Vlagtwedde willen dat niet. De samenwerking strandt vanwege verschillende ideeën over de uiteindelijke stip en verschillende meningen over de samenwerking tot nu toe. Volgens Bellingwedde is er sprake van gebrek aan vertrouwen op bestuurlijk niveau en gunnen de gemeentebesturen elkaar te weinig. Volgens Stadskanaal verliep de samenwerking redelijk, tot duidelijk werd voor Bellingwedde dat de samenwerking mogelijk tot herindeling zou leiden.

Vlagtwedde geeft aan dat op dit moment de samenwerking met Bellingwedde goed verloopt en dat de samenwerking met Stadskanaal ambtelijk-pragmatisch goed is, maar beleidsmatig niet. Volgens Vlagtwedde komt dit door een cultuurverschil en ziet Stadskanaal Vlagtwedde niet voor vol aan.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 heeft het samenwerkingscluster BSV twee afzonderlijke rapportages opgeleverd, één vanuit het perspectief van Stadskanaal en één vanuit het perspectief van Bellingwedde en Vlagtwedde.

Sterke punten

- » Er zijn voornamelijk in de bedrijfsvoering een paar quick wins geboekt:
 - Vlagtwedde en Stadskanaal hebben de ICT ver geïntegreerd, evenals de GEO-informatie.
 - De communicatie naar buiten was goed, maar staat nu op een laag pitje.
- » Samenwerking op het gebied van toerisme loopt goed.
- » Wmo was goed geregeld.

Zwakke punten

Binnen het cluster is sprake van onvoldoende bestuurlijk vertrouwen en geen (beleefde) gelijkwaardigheid in de samenwerking. Ook is er sprake van een lage gunfactor. Daarnaast hebben de drie gemeenten verschillende verwachtingen of vooruitzichten wat betreft de samenwerking. De commissie signaleert als zwakke punten van dit cluster het volgende:

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » De gezamenlijke dienstverlening tussen Bellingwedde en Stadskanaal is niet van de grond gekomen, evenals de samenwerking op het terrein van inkoop en aanbesteding.
- » Bellingwedde heeft een zwakke financiële positie en ook Stadskanaal en Vlagtwedde zullen waarschijnlijk de drie decentralisaties niet (goed) aankunnen.
- » Stadskanaal vindt dat het clusterverband een te kleine bestuurlijk-ambtelijke massa is.
- » Vlagtwedde heeft hoge ambities en op beleidskracht kan het een en ander worden gewonnen door samenwerking. Dit is echter geen duurzame oplossing.
- » De drie gemeenten hebben verschillende stippen aan de horizon en er is sprake van een gebrek aan vertrouwen (op bestuurlijk niveau) in de onderlinge samenwerking.
- » De samenwerking is vooral bedrijfsmatig, langzaam en stroperig.

Visie op samenwerking vanuit het perspectief van Stadskanaal

Volgens Stadskanaal wordt er voornamelijk samengewerkt met Vlagtwedde en is de samenwerking met Bellingwedde beperkt en gefragmenteerd. Ondanks dat de samenwerking binnen het cluster nuttig en noodzakelijk is, lukt het niet om de grote opgaven en de gezamenlijke ambities aan te pakken. De samenwerking heeft weliswaar tot structurele kwaliteitsverbetering geleid, maar kost ook veel tijd en moeite en er was niet altijd voldoende waardering voor de inzet van Stadskanaal. Stadskanaal heeft dan ook het gevoel dat zij veel brengt in deze clustersamenwerking en dat met name Bellingwedde vooral komt halen. De huidige samenwerking is dan ook niet voldoende en Stadskanaal is op zoek naar samenwerkingsverbanden met gelijkwaardige partners waar ook meerwaarde uit valt te halen. Daarbij kijkt Stadskanaal ook graag over de provinciegrens heen.

Visie op samenwerking vanuit het perspectief van Bellingwedde en Vlagtwedde

Ook in de clusterevaluatie van Bellingwedde en Vlagtwedde wordt aangegeven dat de samenwerking met Bellingwedde tot nu toe beperkt en fragmentarisch is. De algemene conclusie is dat afhankelijk van het onderwerp de meerwaarde van de samenwerking tussen Bellingwedde, Vlagtwedde en Stadskanaal verschillend is of wordt ervaren. Bellingwedde en Vlagtwedde geven aan dat de doelstellingen ook worden behaald zonder samenwerking, maar wel tegen hogere kosten.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Vlagtwedde geeft aan dat de samenwerking met Stadskanaal tot begin 2011 goed is geweest en daarna het vertrouwen is verdwenen. Belangrijke oorzaken van onoverbrugbare meningen tussen beide partijen:

- » De besturing van de samenwerking is niet goed vormgegeven.
- » Een plan van aanpak om de samenwerking te realiseren ontbreekt.

Bellingwedde geeft aan dat de samenwerking met Stadskanaal niet goed verliep vanwege (bestuurlijke) cultuurverschillen. Voor de huidige samenwerking met Stadskanaal geldt dat daar positief-kritisch naar gekeken wordt:

- » Wat kan versterkt worden om tot goede resultaten te komen?
- » Waar is sanering nodig omdat nu en in de toekomst de verwachte resultaten zullen uitblijven?

Bellingwedde werkt ook samen met Oldambt en andere gemeenten.

Voor Stadskanaal is opschaling van de Groninger gemeenten onvermijdelijk en de gemeente wil daarin een proactieve houding aannemen. Daarbij ziet Stadskanaal de clustersamenwerking met Vlagtwedde en Bellingwedde als een te bescheiden schaalniveau. Stadskanaal streeft naar een nieuwe gemeente die een groot deel van Oost-Groningen beslaat. De extra taken, die gemeenten toebedeeld krijgen, worden door Stadskanaal als te omvangrijk gezien om deze adequaat aan te pakken binnen het cluster met Vlagtwedde en Bellingwedde. Vlagtwedde en Bellingwedde zien daarentegen meer heil in verschillende vormen van samenwerking, met het belangrijkste argument dat het bestuur dichtbij de burger blijft.

7 Cluster Veendam, Pekela en Menterwolde

De gemeenten Veendam, Pekela en Menterwolde vormden tot eind 2009 één van de acht clusters. Eind 2009 besloot Menterwolde zich uit de samenwerking terug te trekken. Dit betekent overigens niet dat er geen 'informele samenwerkingsverbanden' bestaan met Menterwolde.

De gemeenten Veendam en Pekela zijn wel tot samenwerking gekomen. Onder de naam De Kompanjie is er een nieuwe ambtelijke organisatie ingericht die voor beide gemeenten werkt. Deze bestaat sinds februari 2011. De nieuwe organisatie bedient nu zo'n 40.000 inwoners.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Sterke punten

Het sterkste punt van de clustersamenwerking is de vorming van De Kompanjie. Doel van De Kompanjie is de bestuurskracht van Pekela en Veendam te versterken door de kwetsbaarheid in de werkprocessen te verminderen, de kwaliteit van de dienstverlening te vergroten en de uitvoeringskosten te verminderen. Daarnaast is het doel ervoor te zorgen, onder erkenning van het blijven bestaan van het politiek primaat, dat de colleges van B&W zich minder bezig hoeven te houden met het dagelijks aansturen van de ambtelijke organisatie. Nog niet alle doelstellingen zijn behaald op het moment dat het rapport van de clusterevaluatie verschijnt, maar beide gemeenten zijn positief over de samenwerking. Er is volgens hen een kwaliteitsslag gemaakt en de kwetsbaarheid van de organisaties is afgenomen. Dit was mogelijk vanwege het onderlinge vertrouwen in elkaar, de nodale aanpak en door elkaar niet te zien als concurrenten.

Zwakke punten

De zwakke punten van De Kompanjie zijn:

- » Door het afhaken van Menterwolde en (eerder al) Bellingwedde zit de omvang van De Kompanjie aan de ondergrens. Met nog één of twee gemeenten erbij, zou er een robuustere en kwaliteitsrijkere ambtelijke 'pool' kunnen worden gerealiseerd.
- » De samenwerking is soms te veel gebaseerd op persoonlijke relaties. Als die goed zijn, dan verloopt de samenwerking goed, maar anders niet. Dat maakt de samenwerking kwetsbaar.
- » Eén ambtelijke organisatie met twee verschillende besturen. Soms is het beleid vanuit de ene gemeente anders dan de andere gemeente en dat 'werken op maat' is enerzijds aantrekkelijk (vanuit het perspectief van het politiek-bestuurlijk primaat), maar belemmert anderzijds het behalen van confectievoordeel (schaalvoordeel van 'zelfde diensten of producten voor beide gemeenten').
- » Nu de organisatie meer op afstand staat, is de snelheid van handelen omlaag gegaan en is de samenwerking soms nog te stroperig.
- » Er moet meer themagericht worden gewerkt op regionaal niveau.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Visie op clustersamenwerking vanuit de Kompanjie

Beide gemeenten zijn positief over het huidige functioneren van De Kompanjie, al is men wel van mening dat het gewenste niveau nog niet is bereikt. Met name de kwaliteitsverbetering blijft een punt van aandacht. Beide gemeenten geven aan dat het samenwerkingsverband pas anderhalf jaar bestaat en het ook de tijd moet krijgen om goed te gaan functioneren.

Veendam en Pekela zien De Kompanjie als een goed model voor de middel-lange termijn, waarbij er wel een grens is aan deze vorm van samenwerken van maximaal vier gemeenten. Voor de lange termijn wordt deze vorm van samenwerking als onvoldoende duurzaam beschouwd.

Veendam is van mening dat Menterwolde weer moet aansluiten en ziet Menterwolde als een logische partner, gezien de samenhangende gebieds-opgaven van de beide gemeenten, om te kunnen blijven voorzien in het huidige voorzieningenniveau en om de drie decentralisaties aan te kunnen. Tegelijkertijd is Veendam van mening dat alleen het toevoegen van Menterwolde onvoldoende is om een robuuste duurzame organisatie te creëren.

Pekela spreekt de voorkeur uit voor een zelfstandig Pekela.

Visie clustersamenwerking vanuit Menterwolde

Ondanks dat Menterwolde niet langer onderdeel is van een clusterverband, zijn er wel veel samenwerkingsverbanden met verschillende gemeenten. In de toekomst zal Menterwolde keuzes voor intensievere samenwerking moeten baseren op haar strategische ligging en de inhoudelijke argumenten. Daarbij is het wel lastig dat andere gemeenten al met die intensivering bezig zijn.

Terugkeren naar Pekela en Veendam lijkt voor Menterwolde nu geen optie omdat Veendam en Pekela aangeven de handen vol te hebben aan de samenwerking en omdat ze vinden dat Menterwolde eerst moet bewijzen een betrouwbare samenwerkingspartner te zijn. Op dit moment ligt de primaire oriëntatie op samenwerking vanuit Menterwolde niet langer bij Pekela en Veendam, maar bij Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. De twee gemeenten hebben aangegeven hiervoor open te staan op voorwaarde dat Menterwolde een expliciete keuze maakt voor Hoogezand-Sappemeer en Slochteren.

8 'Cluster Oldambt'

Oldambt is op 1 januari 2010 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Winschoten, Scheemda en Reiderland. Het fusieproces verliep langs vier sporen:

- » In het visiespoor werd een strategische visie ontwikkeld.
- » In het ontwikkelspoor kregen de organisatiestructuur en de functiestructuur gestalte.
- » In het harmonisatiespoor werden pakweg honderd gemeenschappelijke regelingen geharmoniseerd.
- » En in het financiële spoor werd een gentlemen's agreement opgesteld waarin gezegd werd dat gemeenten geen grotere uitgaven zouden doen.

Sterke punten Oldambt

In het algemeen is de fusie geslaagd. De gemeente is volgens een eigen nota efficiënter gaan werken en realiseert een hoger kwaliteitsniveau zonder dat de afstand tot de burgers groter werd.

Zwakke punten Oldambt

In de notitie "Oldambt in de regio: Visie op bestuurskracht en bestuurlijke schaalvergroting in de provincie Groningen" benoemt de gemeente de volgende zwakke punten.

- » Ondanks dat de herindeling goed is verlopen, voelt Oldambt zich nog geen gelijkwaardige speler met de stad Groningen.
- » Achteraf gezien was de schaal van herindeling toch te klein en moet er eventueel verder worden gekeken voor schaalvergroting.
- » Er wordt nog te weinig (land)grensoverschrijdend gekeken.
- » Ambtelijk is de gemeente nog steeds te kwetsbaar. Het organiseren van adequate automatisering bijvoorbeeld gaat het vermogen van de organisatie te boven.

Wat zijn de leerpunten van het fusieproces?

De gemeente Oldambt benoemt de volgende lessen van het fusieproces:

- » Doe het snel.
- » Wees duidelijk over de bestuurlijke cultuur en de organisatiecultuur.
- » Breng evenwicht aan tussen integratie en vernieuwing.
- » Probeer een kwaliteitsslag te maken.
- » Betrek de samenleving er bij.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

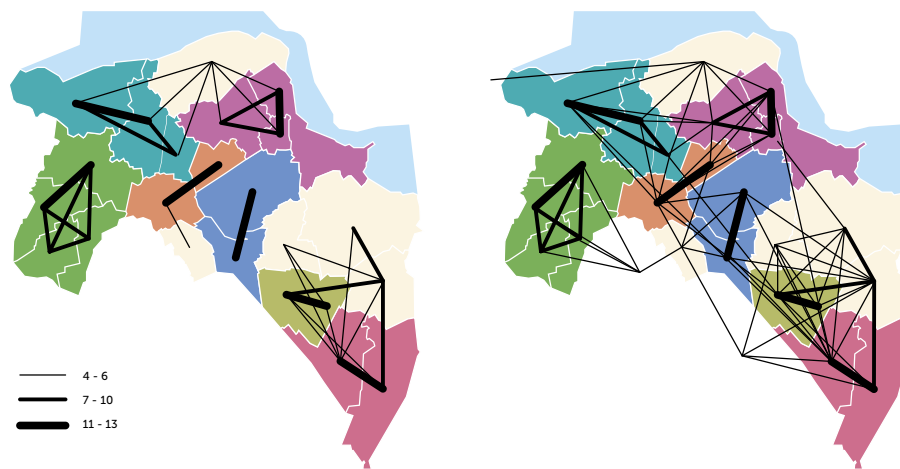
- » Realiseer naast schaalvergroting ook schaalverkleining.
- » Stuur ook op politiek-bestuurlijk niveau.

Leerpunten over het resultaat van de fusie waren:

- » Het perspectief was te beperkt.
- » Efficiëntieverbetering is zeker mogelijk.
- » Intergemeentelijke samenwerking blijft noodzakelijk.

BIJLAGE 3

Kaartbeelden huidige samenwerkingsverbanden

Figuur 1:
Aantal terreinen waarop gemeenten binnen de provincie Groningen samenwerken (minimaal 4, maximaal 13 terreinen van samenwerking)
(bron: "Vlekkenkaart provincie Groningen", 21 mei 2012, gebaseerd op inventarisatie door provincie Groningen)

Figuur 2:
Aantal terreinen waarop Groninger gemeenten met elkaar samenwerken.
(bronnen: "Vlekkenkaart provincie Groningen" en aangeleverde informatie van gemeenten)

BIJLAGE 4

Overzicht gesprekspartners

De commissie sprak tijdens de eerste gespreksronde met (delegaties van) de colleges van burgemeester en wethouders van de 23 gemeenten in Groningen, met een vertegenwoordiging van het college van Gedeputeerde Staten en met een delegatie van het Dagelijks Bestuur van de Vereniging van Groninger Gemeenten.

Op 23 november 2012 organiseerde de commissie twee bijeenkomsten met raadsleden, waarin de gelegenheid werd geboden om input aan te leveren voor de verdere werkzaamheden van de commissie.

Tijdens de daadwerkelijke visitatiegesprekken sprak de commissie met delegaties van de colleges van burgemeester en wethouders in clusterverband.

Behalve de gesprekken met gemeentebestuurders, provinciebestuurders en raadsleden voerde de commissie enkele achtergrondgesprekken en raadpleegde de commissie enkele stakeholders.

Achtergrondgesprekken

De heer H.H. Apotheker	Burgemeester gemeente Súdwest-Fryslân
De heer M. Herweijer	Radboud Universiteit, Voorzitter Noordelijke Rekenkamer
De heer J. van Lidth de Jeude	Onafhankelijk voorzitter overkoepelende Stuurgroep Eemsdelta
De heer H.F. van Oosterhout	Burgemeester gemeente Aa en Hunze
De heer G.J. Buitendijk	Directeur-Generaal Openbaar Bestuur van het ministerie van Binnenlandse Zaken

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Geraadpleegde stakeholders

De heer H. Sinnema	LTO Noord
De heer H.J. Pijlman	Hanzehogeschool
De heer A. van Hall	Waterschap Hunze en Aa's
De heer J. Wigboldus	Vereniging Groninger Dorpen
Mevrouw D. Visser	Vereniging Groninger Dorpen
De heer J.W. Lobeek	VNO-NCW
De heer H.D. Post	Groningen Seaports
De heer T. Wits	Milieudienst Groningen
De heer B. van Zanten	Kamer van Koophandel Noord-Nederland

BIJLAGE 5

Overzicht geraadpleegde documenten

- » Allers, M.A., J.B. Geertsema (2013). Vermeende rem op gemeentefusies bestaat niet.
- » Beerepoot, R., R. Fraanje en M. Herweijer (2009), Processen en effecten van herindeling, Kluwer, Deventer.
- » Berghuis, J.M., M. Herweijer en W.J. Pol (1995). Effecten van herindeling, Kluwer, Deventer.
- » Berenschot (2009). Bestuurskrachtrapport Provincie Groningen.
- » Berenschot (2012), Clusteronderzoeken Groninger gemeenten: operationalisering zelfevaluatie.
- » Berenschot (2012), Evaluatie clustersamenwerking Bedum, De Marne, en Winsum; Clusteronderzoeken gemeenten Groningen.
- » Berenschot (2012). Evaluatie clustersamenwerking BSV en visie op de bestuurlijke organisatie vanuit het perspectief Stadskanaal; Clusteronderzoeken gemeenten Groningen.
- » Berenschot (2012). Evaluatie clustersamenwerking Bellingwedde en Vlagtwedde; Clusteronderzoeken gemeenten Groningen.
- » Berenschot (2012). Evaluatie clustersamenwerking Delfzijl, Eemsmond, Appingedam en Loppersum; Clusteronderzoeken gemeenten Groningen.
- » Berenschot (2012). Tussenevaluatie de Kompanjie gemeenten Pekela en Veendam; Clusteronderzoeken Groninger gemeenten.
- » BMC (2008). Overkoepelend eindrapport bestuurskrachtmetingen Groninger gemeenten en rapportages bestuurskrachtonderzoeken per gemeente.
- » Bügel Hajema Adviseurs bv, Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu (2012). Vlekkenkaarten Provincie Groningen.
- » Gemeenten Delfzijl (2007). Notitie Overbruggingsimpuls 2007 - 2010.
- » Gemeenten Groningen, Haren, Ten Boer (2012). Clusteronderzoek gemeenten Groningen, Haren, Ten Boer; Ten behoeve van de toekomstige bestuurlijke organisatie in Groningen.
- » Gemeente Grootegast (2012). Bestuurlijke positionering gemeente Grootegast nu en in de toekomst.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren (2012). Toekomst bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen; clusterevaluatie Hoogezand-Sappemeer en Slochteren.
- » Gemeente Leek (2012). Rapport van bevindingen; Evaluatie van de samenwerking en inventarisatie van opvattingen over de toekomstige bestuurlijke ontwikkelingen binnen de regio Westerkwartier en Noordenveld.
- » Gemeente Menterwolde (2012). Menterwolde in perspectief; Perspectiefvol Menterwolde.
- » Gemeente Oldambt (2012). Oldambt in de regio: visie op bestuurskracht en bestuurlijke schaalvergroting in de provincie Groningen.
- » Herweijer, M. en R. Fraanje (red.) (2011), Samen werken aan bestuurskracht - Intergemeentelijke samenwerking onderzocht, Kluwer, Deventer.
- » ING (2012). Regio's in economisch perspectief 2013.
- » Koopmans, L., M.J.H. Marijnen en D.W. de Cloe (2011). Meer burger, minder bestuur: Advies over de toekomstige lokaal-bestuurlijke inrichting van de Provincie Friesland.
- » Korsten, A.F.A., c.s. (2002). Samen en toch apart; naar een facilitair bedrijf van gemeenteambtenaren voor contracterende gemeenten als vorm van vernieuwing.
- » Korsten, A.F.A., B.L. Becker en T. van Kraaij (2006). Samenwerking beproefd; Innovatieve organisatievormen bij samenwerking tussen gemeenten.
- » Korsten, A.F.A. en S. van de Laar (2010). 'Samen sterk is beter dan 'zwak alleen'; Alliantie management van intergemeentelijke samenwerking.
- » Korsten, A.F.A. (2003). Warnsveld: een zelfstandige gemeente die innoveert.
- » Provincie Friesland (2009). Handreiking administratieve en organisatorische aspecten gemeentelijke herindeling.
- » Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2012). Begroting BZK 2013 en voornemens op gebied van decentralisaties, schaalvergroting gemeenten (herindelingsbeleid) en de vorming van landsdelen.
- » Provincie Friesland (2012). Brief van GS aan colleges van B&W Boarnsterhim, Heerenveen, Leeuwarden, Súdwest-Fryslân en de Stuurgroep Friese Meren 'Kennisgeving provinciale bevoegdheden inzake herindelingsprocedure Boarnsterhim'.
- » Provincie Groningen (2006). Visie op de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Provincie Groningen (2009). Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013, Omgevingsverordening 2009, Kaartenbijlagen bij Omgevingsplan en -verordening.
- » Provincie Groningen (2010). Brief van GS aan VGG - Stand van zaken bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen.
- » Provincie Groningen (2011). Brief aan colleges van B&W Appingedam, Delfzijl, Eemsum en Loppersum 'Verkenningronde Eemsdelta'.
- » Provincie Groningen (2011). Collegeprogramma provincie Groningen.
- » Provincie Groningen (2011). Statenmotie 'Ontwikkeling visie en beleid gemeentelijke (her)indeling'.
- » Provincie Groningen (2012). Stand van zaken uitwerking statenmotie 'Ontwikkeling visie en beleid gemeentelijke (her)indeling'.
- » Provincie Groningen (2012). Brief van GS aan PS - Tijdelijk traject Bestuurlijke Organisatie 2012.
- » Provincie Groningen (2012). Ontwerpvisie op de kwaliteit van het lokaal bestuur in de provincie Groningen.
- » Provincie Groningen (2012). Aanbiedingsbrief van GS aan colleges B&W bij de ontwerpvisie en het rapport 'Vlekkenkaarten Provincie Groningen'.
- » Provincie Groningen (2012). Procedure en tijdpad besluitvorming gemeentelijke herindeling.
- » Raad voor het Openbaar Bestuur (2003). Legio voor de regio; Bestuurlijke antwoorden op regionale vraagstukken.
- » Raad voor het Openbaar Bestuur (2012). Loslaten in vertrouwen. Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt én samenleving.
- » Schutgens, J.M.L.R., A.J.C. Maessen, A.F.A. Korsten (2009). Beoordeling van gemeenten; Financiële verdiepingsonderzoeken en bestuurskrachtmetingen van gemeenten.
- » Stuurgroep Ontwikkelingsvisie Eemsdelta (2012). Ontwikkelingsvisie Eemsdelta 2030; Samen denken, samen doen.
- » Stuurgroep Woon- en leefbaarheidsbasisplan Oost-Groningen (2011). Regionaal woon- en leefbaarheidsbasisplan Oost-Groningen.
- » Toonen, Th.A.J. e.a. (1998), Gemeenten in ontwikkeling, Van Gorcum, Assen.
- » Tweede Kamer der Staten Generaal (2011). Brief van de minister van BZK over Gemeentelijke herindeling (vergaderjaar 2010-2011, 28 750, nr. 28).
- » Universiteit Leiden (2012). 'Wij doen dat zo'; Onderzoek naar de grenseffecten van Europees beleid.
- » Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2013). Bouwen op de kracht van gemeenten.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

- » Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2013). Brief aan de Minister-President voor Overhedenoverleg over de drie decentralisaties in het sociaal domein.
- » Vereniging van Groninger Gemeenten (2009). Steeds Krachtiger Besturen in Groningen.
- » Vereniging van Groninger Gemeenten (2011). Brief aan GS - schriftelijke inbreng op nieuw te vormen collegeakkoord GS.
- » Vereniging van Groninger Gemeenten (2011). Brief aan GS - reactie op statenmotie 'Ontwikkeling visie en beleid gemeentelijke (her)indeling'.
- » Vereniging van Groninger Gemeenten(2012). Brief van DB VGG aan colleges B&W met oproep tot voortgang clusteronderzoeken.
- » Vereniging van Groninger Gemeenten (2011). Plan van aanpak Toekomst Bestuurlijke Organisatie in de Provincie Groningen.
- » Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2012). Vertrouwen in burgers.

Verschillende documenten van de Groninger gemeenten (individueel en in bredere verbanden), de provincie Groningen en de Vereniging Groninger Dorpen, over:

- » Overzichten verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.
- » Financieel toezicht gemeentebegrotingen.
- » Inhoudelijke notities over ambities, opgaven, bestuurlijke positionering en toekomstvisies.
- » Dorpsvisies Dorpsbelangen Noordhorn, Dorpsbelangen Grootegast en Dorpsvereniging Slochteren.

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

Bijlage - Rapport visitatiecommissie 'Grenzeloos Gunnen'

COLOFON

Tekst

Visitatiecommissie Bestuurlijke Toekomst Groningen:

Geert Jansen (voorzitter)

Sandra Korthuis

Arno Korsten

Hannie te Grotenhuis, secretaris (Prachttrajecten)

Carla de Rie, secretaris (Lysias Consulting Group)

Ontwerp en vormgeving

Johan van den Tol, Zuidhorn

Beeldmateriaal

Provincie Groningen

Drukwerk

AVANT GPC, Utrecht

Reacties naar het secretariaat van de Commissie,

mevrouw H. te Grotenhuis of mevrouw C.J. de Rie, per adres:

Lysias Consulting Group: 033 - 4647070

of: hannie.tegrotenhuis@gmail.com en carladerie@lysiasgroup.com

Ingekomen stukken - Provincie en VGG - Vervolg op visitatie Bestuurlijke ...

Telefoon (050) 303 97 97
Fax (050) 303 97 99

secretariaat@groningergemeenten.nl

Aan: De Gemeenteraden van de
Groninger Gemeenten

Ons kenmerk: 130020/BVE/RP/MvdB

Uw kenmerk :

Betreft: Vervolg op visitatie "Bestuurlijke Toekomst Groningen"

GRIFFIE	
reg.nr.	GR 13.3561093
Ingek.	27 FEB 2013
class.	-2.07.51
te beh. door:	A.R.
kopie gez. aan:	

Groningen/Ten Boer, 26 februari 2012

Geacht Raadsleden,

Op 28 februari 2013 presenteert de Visitatiecommissie "Bestuurlijke Toekomst Groningen" het rapport met hun bevindingen aan u en aan ons. Dit rapport is het resultaat van een gezamenlijke opdracht van Provincie Groningen en de Groninger gemeenten. Landelijk is het bijzonder dat gemeenten en provincie gezamenlijk laten onderzoeken wat de belangrijke opgaven zijn voor nu en in de toekomst en daarbij advies vragen over de mogelijkheden voor een passende bestuurlijke inrichting. We kunnen dit met recht het 'Groninger Model' noemen. Vanuit dit gezamenlijke opdrachtgeverschap schetsen wij u in deze brief op hoofdlijnen het proces dat plaatsvindt na het verschijnen van het visitatierapport.

Opinievorming

Het provinciebestuur streeft ernaar om rond de zomer een provinciale visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen gereed te hebben. De periode direct na het verschijnen van het advies staat in het teken van opinievorming. Met een 'open mind' in goed overleg en met respect voor elkaar rollen en verantwoordelijkheden komen tot een visie op het lokaal bestuur dat zodanig is toegerust dat het onze inwoners goed kan bedienen. Hiervoor zullen de maanden maart en april benut kunnen worden. Het provinciebestuur zal in die periode ook in gesprek gaan met het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente om opiniërend over het advies te spreken. In mei vraagt de provincie om de definitieve standpunten van de Groninger gemeenten om zo haar definitieve visie te kunnen vormen.

Gaandeweg dit proces zal de provincie starten met het opstellen van de provinciale eindvisie op bestuurlijke organisatie, uitmondend in een voorstel aan Provinciale Staten de zomer van 2013. Het is een iteratief proces dat zal starten na de verschijning van het advies.

Dit vraagt de komende maanden van alle betrokkenen een forse inzet en inspanning. Wij adviseren u voor de planning van uw eigen proces van meningsvorming rondom de bestuurlijke organisatie de periode van 28 februari tot medio april als periode aan te houden. Deze periode kunt u benutten om opiniërend over het advies van de visitatiecommissie te spreken in uw Raad en met uw College. Als invalshoeken gelden daarbij tevens de ontwerpvisie met vlekkenkaart van de provincie van mei 2012 en uw eigen clusteronderzoeken. Wij kunnen ons goed voorstellen, dat u daarbij ook gevoed zal willen worden door een informatieve bijeenkomst met uw inwoners. Het verdient aanbeveling om dit proces, gezien de vrij korte periode van totstandkoming van de provinciale visie, bijtijds te plannen.

Nader stappenplan

Een exact stappenplan voor het proces kunnen wij op dit moment nog niet geven. Daarvoor is het nodig de inhoud van het visitatierapport te kennen. In de eerste week van maart zullen wij u hier nader over informeren.

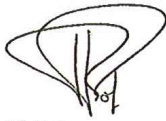
Ingekomen stukken - Provincie en VGG - Vervolg op visitatie Bestuurlijke . . .

Wij wensen u in de komende tijd inspirerende en constructieve discussies toe, die meehelpen om te komen tot het invullen van de bestuurlijke uitdagingen voor nu en in de toekomst.

Een brief van gelijke strekking hebben wij gestuurd aan het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Groninger Gemeenten

Provincie Groningen

H.K. Pot
Voorzitter VGG

M.J. van den Berg
Commissaris van de Koningin

Collegiebrief - Leningdoel - wensen en bedenkingen

Bestuursdienst

Onderwerp Leningdoel – wensen en bedenkingen

Steller M. van Maanen en L. Hellinga

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

In uw antwoord
graag datum en
kenmerk vermelden

Wij zijn met het
openbaar vervoer
bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over
vertrektijden krijgt u
via telefoon 0900-92 92

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 82 95 Bijlage(n) -

Ons kenmerk RO13.3501864

Datum - **1 MRT 2013** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In 2008 en 2009 zijn twee gemeentelijke geldleningen aangetrokken door Euroborg NV om daarmee het stadiongebouw te verbouwen. Onder meer zijn met de leningen de businesslounge vernieuwd en zijn er extra stoelen in het stadion gerealiseerd. De kapitaalslasten van deze leningen worden uiteindelijk geheel door FC Groningen gedragen.

Het benodigde bedrag waarvoor de leningen zijn aangetrokken was indertijd afgestemd op de tot dan toe staande ambities met betrekking tot de verbouw van het stadion. De ambities zijn uiteindelijk niet geheel gerealiseerd, waardoor een bedrag van € 500.000,- niet is besteed door Euroborg NV, maar waarvan FC Groningen wel de lasten draagt.

Aan de bestedingen van leningen is een doel verbonden. Het leningdoel is vastgelegd in een collegiebrief van 25 augustus 2009 aan de raad naar aanleiding van vragen van het raadslid De Jong in het presidium over het tot dan toe niet bestede leningendeel. Achtergrond van deze vragen was te voorkomen dat het niet bestede leningendeel in de exploitatie van FC Groningen zou opgaan. De leningen werden verzwaard met een investeringsdoel.

Recent heeft Euroborg NV het college verzocht of het niet bestede deel van de lening uit 2009 ten behoeve van de stadionuitbreiding voor een ander investeringsdoel mag worden aangewend, dan waarvoor deze oorspronkelijk was verstrekt. Euroborg NV verzoekt om het bedrag aan te wenden voor de planvorming en realisatie van het nieuwe oefencomplex Corpus den Hoorn. Voordat uw raad in de vergadering van mei of juni aanstaande tot besluitvorming kan komen, dienen nog tal van zaken onderzocht en uitgewerkt te worden door de Euroborg NV. Cruciaal in dezen is een deal over het naamrecht van het stadion. Momenteel wordt gewerkt aan een transactie over het naamrecht. Dit is dan ook de reden dat wij nu dit verzoek tot wijziging van het leningdoel van de Euroborg NV, aan u kunnen voorleggen, zodat in combinatie met een deal over het naamrecht de financiële haalbaarheid van het plan onderzocht kan

Collegiebrief - Leningdoel - wensen en bedenkingen

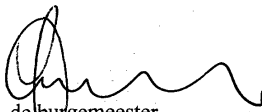
Bladzijde 2
Onderwerp Leningdoel – wensen en bedenkingen

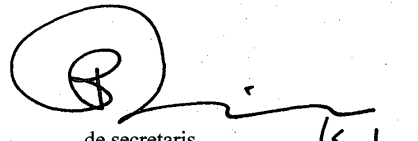
worden. Het geheel is aan een strakke planning onderhevig om rond de zomer nog de beoogde besluitvorming te kunnen plegen.

De formele voorwaarden waaronder de lening is verstrekt zullen niet worden gewijzigd. De gemeentelijke lening overeenkomsten blijven derhalve in stand.

Wij hebben voorgenomen het doel van het niet bestede leningendeel te wijzigen en wij vragen u daarom om uw wensen en bedenkingen. Wij vragen u dat schriftelijk uiterlijk 17 dagen na dagtekening van deze brief te doen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys *K. ba.*

Collegiebrief Motie gespreide betaling OZB

.
. .
. .
Dienst Informatie en Administratie

Onderwerp Motie gespreide betaling OZB

Steller A. Hageman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 70 92 Bijlage(n) -

Ons kenmerk DI 12.3406728

Datum **18 JAN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk GR 12.3391418

Geachte heer, mevrouw,

In uw vergadering van 14 november heeft u een motie aangenomen over de gespreide betaling van de OZB. U vraagt ons te onderzoeken of het mogelijk is om OZB-aanslagen hoger dan 4 duizend euro gespreid en met automatische incasso te laten betalen. Aan deze motie ligt de overweging ten grondslag dat de gemeente een steentje kan bijdragen aan de verbetering van de liquiditeitspositie van het bedrijfsleven en daarmee aan (het behoud van) de werkgelegenheid door de regeling voor betaling van de gemeentelijke belastingen te verruimen. Aan een verruiming van de betalingstermijn verbindt u wel de voorwaarde dat de risico's en effecten daarvan voor de gemeente binnen redelijke grenzen moeten blijven.

Huidige regeling

Ter uitvoering van de motie hebben wij twee alternatieven voor de huidige regeling van de betalingstermijnen uitgewerkt. Maar allereerst geven we een beschrijving van de huidige regeling. Binnen die regeling wordt een onderscheid gemaakt tussen belastingaanslagen van 4 duizend euro en hoger en belastingaanslagen lager dan 4 duizend euro. De eerste categorie aanslagen moet binnen één maand betaald worden. Belastingaanslagen lager dan 4 duizend euro moeten binnen drie maanden betaald worden. Deze termijn wordt verlengd naar tien maanden als de belastingschuldige een machtiging tot automatische incasso heeft afgegeven. Het verschuldigde belastingbedrag wordt dan automatisch in tien keer van de rekening van de belastingschuldige afgeschreven.

De huidige regeling is in 1999 in de belastingverordeningen opgenomen. Daarvoor gold voor alle Groningse belastingbetalers een betalingstermijn van drie maanden. In 1999 heeft uw raad besloten de inwoners van de stad de mogelijkheid te bieden om hun gemeentelijke belastingen via automatische incasso van hun rekening af te laten schrijven.

Collegedebat Motie gespreide betaling OZB

Bladzijde
Onderwerp

2
Motie gespreide betaling OZB

De invoering van automatische incasso ging vergezeld van een verruiming van de betalingstermijn. De rentederving die hiervan het gevolg was, is opgevangen door een verkorting van de betalingstermijn voor de grotere belasting-schuldigen van drie maanden naar één maand. Op dit moment zijn er ca. 1.500 belastingschuldigen die een belastingaanslag krijgen van meer dan 4 duizend euro en die dus binnen één maand moeten betalen. Daarbij gaat het uitsluitend om ondernemers en maatschappelijke instellingen.

Hierna beschrijven we twee alternatieven voor de huidige regeling waarbij de gespreide betaling met automatische incasso ook geldt voor belastingaanslagen hoger dan 4 duizend euro.

Alternatief I - Gespreide betaling en automatische incasso is niet langer afhankelijk van hoogte aanslag

In dit alternatief komt de betalingstermijn van één maand te vervallen. Alle belastingschuldigen in de stad krijgen dan de mogelijkheid van gespreide betaling in drie maanden met een uitbreiding naar tien maanden bij automatische incasso. Bij dit alternatief ontvangen we in het jaar van oplegging van de aanslagen ca. 110 duizend euro minder aan rente dan onder de huidige regeling. Dit is een aanzienlijk bedrag waarvoor binnen de begroting geen dekking is. Bovendien lijkt dit alternatief zijn doel voorbij te schieten. Weliswaar is het aantal bedrijven dat moeite heeft de belastingaanslag binnen één maand te betalen in de afgelopen jaren toegenomen. Maar daarbij valt een verschil waar te nemen tussen de wat kleinere bedrijven en de grote ketenbedrijven en maatschappelijke instellingen zoals de ziekenhuizen en de verzorgings- en verpleeghuizen. De laatste categorie betaalt haar belastingaanslag nagenoeg altijd op tijd en vraagt ook niet om een betalingsregeling. Te late betaling en verzoeken om een betalingsregeling komen vrijwel uitsluitend voor bij de relatief kleine bedrijven.

Alternatief II – Optrekken van de grens voor gespreide betaling en automatische incasso van 4 naar 10 duizend euro

Het tweede alternatief is het optrekken van de grens voor gespreide betaling en automatische incasso van 4 naar 10 duizend euro. De rentederving blijft in dat geval beperkt tot ca. 15 duizend euro (op een totaalbedrag aan rente-inkomsten van ca. 675 duizend euro). Bij dit alternatief blijven de grote belastingschuldigen zoals de ketenbedrijven hun belastingaanslag in één maand betalen maar de kleinere bedrijven en instellingen betalen gespreid in drie maanden met de mogelijkheid van automatische incasso. Van de ca. 1.500 belastingschuldigen die onder de huidige regeling binnen één maand moeten betalen, blijven er in dit alternatief nog ruim 600 over.

Collegedebrief Motie gespreide betaling OZB

Bladzijde
Onderwerp

3
Motie gespreide betaling OZB

Collegestandpunt

Het aantal bedrijven dat moeite heeft de belastingaanslag binnen één maand te betalen en daarom vraagt om een betalingsregeling is in de achterliggende jaren toegenomen. De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren zal doorzetten. Tegen deze achtergrond ligt een verruiming van de betalingstermijnen meer voor de hand dan drie jaar geleden toen daar ook onderzoek naar gedaan is. De voorkeur van ons college gaat daarbij uit naar de variant waarbij de grens voor gespreide betaling en automatische incasso wordt opgetrokken van 4 naar 10 duizend euro. De financiële consequenties hiervan zijn beperkt en dit alternatief richt zich meer specifiek op de bedrijven die daadwerkelijk moeite hebben met de betaling van hun belastingaanslag.

Vervolg

Wij willen de resultaten van ons onderzoek graag met u bespreken in uw commissie Financiën en Veiligheid. Daarbij willen wij nog wel opmerken dat een eventuele verruiming van de betalingstermijnen niet eerder mogelijk is dan met ingang van 2014. De belastingaanslagen voor 2013 zijn al gedrukt en worden eind januari verzonden. Met bedrijven die moeite hebben om hun belastingaanslag binnen één maand te voldoen gaan wij coulant om. Zij krijgen de mogelijkheid om de betaling over een langere periode uit te smeren. Dit beleid zullen wij in 2013 continueren.

Voor een verruiming van de betalingstermijnen moet uw raad de belastingverordening wijzigen. Afhankelijk van de uitkomsten van de discussie over deze brief in uw commissie Financiën en Veiligheid zullen wij een voorstel daartoe opnemen in de Tarievennota 2014 die wij in het najaar aan u voorleggen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Motie PvdA ChristenUnie Stadspartij en VVD Gespreide betaling OZB

VVD

GRIFFIE	
reg.nr.	GR12.3381742
ingek.	16 NOV. 2012
class.	20751
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

171

ChristenUnie

Motie

Gespreide betaling OZB

De Raad van de Gemeente Groningen in vergadering bijeen op 14 november 2012, besprekende de gemeentebegroting 2013,

overwegende dat:

- burgers én ondernemers hun OZB gespreid kunnen betalen tot een maximum van € 4.000,- en onder de voorwaarde van periodieke automatische incasso;
- betaling van OZB voor bedrijfspanden in één termijn een grote aanslag doet op de liquiditeitspositie van het betreffende bedrijf;
- liquiditeit evenwel functioneert als 'de zuurstof' van de economie, op macroschaal, maar zeker voor individuele bedrijven;
- die liquiditeitspositie van veel bedrijven al fors onder druk staat door o.a. de economische recessie, rijksbezuinigingen en terughoudendheid van kredietverschaffers;

is van mening dat:

- de gemeente een steentje kan bijdragen aan de liquiditeitspositie van het bedrijfsleven en daarmee aan (het behoud van) werkgelegenheid door ook voor hogere bedragen dan €4.000,- OZB-aanslag gespreide betaling mogelijk te maken;
- de risico's en effecten hiervan voor de gemeente binnen redelijke grenzen moeten blijven;

verzoekt het college:

- mogelijkheden te onderzoeken voor de gespreide betaling met automatische incasso, ook voor OZB aanslagen hoger dan € 4.000,-;
- de raad hierover in uiterlijk begin januari 2013 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van de PvdA,

B. Baldew

de CU,

I. Jongman

de Stadspartij,

A. Stijbolts

VVD

S. Visebrugge

aangenomen

Collegiebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Bestuursdienst

Onderwerp Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Steller T.J. van der Hem

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 08 Bijlage(n)

Ons kenmerk SB13.3443779

Datum **24 JAN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Het eerste Handhavingsprogramma Stadstoezicht 2012 is in maart van dat jaar aan u aangeboden. Deze was nog beknopt van opzet.

Op 16 augustus 2012 hebben wij u de eerste voortgangsrapportage van Stadstoezicht toegestuurd.

In deze rapportage hebben wij inzicht gegeven op welke wijze Stadstoezicht uitvoering geeft aan het realiseren van het programma 2012. Ook is gerapporteerd over de invoering van de bestuurlijke strafbeschikking (bsb). De conclusie was dat de oprichting van Stadstoezicht en de invoering van de bsb een ingrijpende verandering was, zowel voor wat betreft de afstemming van de verschillende werkprocessen, alsook de invoering van de bsb. Ook gaven we aan dat het versmelten van de verschillende bedrijfsculturen meer inspanning vergt dan aanvankelijk was voorzien.

Om deze redenen hebben wij voor 2013 gekozen voor het handhaven van de prioriteiten zoals vastgesteld in het handhavingsprogramma 2012. Wel hebben we gekozen voor het maken van een verdiepingsslag: de prioriteiten worden vertaald naar inzet op wijkniveau en het in kaart brengen van hotspots overlast.

In eerder genoemde voortgangsrapportage is melding gemaakt van een aantal zorgpunten, o.a. het achterblijven van het aantal bestuurlijke strafbeschikkingen en de veranderende regelgeving rondom de participatiewetgeving. Dit heeft ertoe geleid dat er per 1 januari 2013 geen stadswachten "oude" stijl meer vanuit Veiligheidszorg Noord (VZN) werkzaam zijn. Daarvoor in de plaats werken stadswachten met behoud van uitkering als toezichthouder. Op dit moment zijn er 12 stadswachten werkzaam en is een selectie van nieuwe kandidaten gaande. Dit is minder dan waar we bij de oprichting van Stadstoezicht vanuit waren gegaan. Daarmee bestaat het zorgpunt, zoals besproken in de raadscommissie van 5 september

Bladzijde 2
Onderwerp

2012, nog steeds. Wij werken op dit moment aan het vinden van oplossingen om het functioneren van Stadstoezicht te verbeteren. Zo wordt op dit moment verkend of het mogelijk is om een vaste kern van (10) stadswachten bij Stadstoezicht werkzaam te laten zijn. Zij kunnen dan zorgdragen voor de opleiding en begeleiding van de flexibele schil van stadswachten, die werkt met behoud van uitkering.

Voor 2013 is al onze inzet erop gericht om nog eens 18 stadswachten naar Stadstoezicht te plaatsen.

Naast de benoemde zorgpunten kunnen wij u meedelen dat de samenwerking met de politie en stadsdeelcoördinatie op goede wijze is vormgegeven. De intensieve samenwerking heeft geresulteerd in het in kaart brengen van de hotspots overlast. Deze treft u aan in het uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is opgesteld ervan uitgaande dat de financiële ontwikkelingen binnen Stadstoezicht zullen worden opgelost.

Separaat wordt u op korte termijn geïnformeerd over de financiële en organisatorische ontwikkelingen bij Stadstoezicht.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester, *io.*
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Uitvoeringsprogramma 2013
Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Collegebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Inhoud

Inleiding	3
Terugblik	3
Prioriteiten in handhaving	4
Ontwikkelingen	5
Instroom nieuwe stadswachten	5
Halt-afdoening	6
Haven - Toezicht en Handhaving bij Stadstoezicht	6
2013 – inzet op prioriteiten per stadsdeel	7
Stadsdelen	7
Inzet	7
Parkeren	8
Evenementen	8
Bijlage: Cijfers Stadstoezicht 2012	19
Bijlage: Parkeerbedrijf	24

Collegiebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Inleiding

Stadstoezicht is operationeel vanaf september 2011. In juli 2012 is een voortgangsrapportage gemaakt. In het uitvoeringsprogramma dat nu voorligt, beginnen we met een korte terugblik op 2012. De prioriteiten uit het Handhavingsprogramma 2012 blijven gelden. Voor 2013 geven we in het uitvoeringsprogramma aan waar de nadruk ligt voor de inzet van 2013.

Per 1 januari 2013 vallen ook de taken van haventoezicht en brugbediening onder Stadstoezicht.

In een bijlage zijn de aantallen opgelegde boetes in 2012 opgenomen.

Terugblik

Stadstoezicht is sinds september 2011 operationeel. Vier disciplines zijn samengevoegd, waardoor alle toezichthoudende en handhavende taken in de openbare ruimte zijn gebundeld. Het gaat om toezicht en handhaving van kleine ergernissen in de openbare ruimte, zoals wildplassen, loslopende honden, overlast door alcohol. Ook vindt binnen Stadstoezicht toezicht en handhaving plaats van milieuovertredingen (afvalstoffenverordening) en parkeren.

Met de komst van stadswachten en een taakverbreding van de buitengewone opsporingsambtenaren (Boa) zijn taken van Stadstoezicht verbreed naar toezicht en handhaving van overlastgevend gedragingen in de openbare ruimte. Stadstoezicht heeft hier de taak van de politie overgenomen.

Het Handhavingsprogramma Stadstoezicht is sinds 1 april 2012 van kracht. In dat programma zijn de prioriteiten van toezicht en handhaving vastgesteld. Het handhavingsprogramma is in nauw overleg met, bestuursdienst, politie en OM tot stand gekomen en is geaccordeerd door de lokale driehoek.

Belangrijk handhavingsinstrument bij de aanpak van overlast is de bestuurlijke strafbeschikking (bsb). Dit is een handhavingsinstrument, dat is ontwikkeld om de gemeenten meer regie te geven op de bestrijding van overlastfeiten in de openbare ruimte. Daardoor is de gemeente minder afhankelijk van de inzet en beschikbaarheid van politiecapaciteit. Omdat de gemeente onvoldoende capaciteit heeft om 24/7 in toezicht en handhaving te voorzien zijn met de politie afspraken gemaakt over de tijdstippen waarop de politie de handhavingstaak overneemt.

Ook toezicht op parkeren wordt door Stadstoezicht gedaan. Hiervoor wordt niet de bsb gebruikt als handhavingsinstrument, maar twee andere handhavingsinstrumenten. Het gaat om de fiscale boete (gemeentelijke belasting) voor het parkeren zonder geldig parkeerticket en de wet Mulder-boete bij fout parkeren.

De handhaving in betaald parkeren zones vindt plaats in nauw overleg met het parkeerbedrijf. Inmiddels is de formatie bij de parkeerhandhaving weer op sterkte. Dit is terug te zien in het aantal parkeerboetes dat in 2012 is opgelegd (zie bijlage).

Collegiebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

In juli 2012 is een voortgangsrapportage gemaakt en is inzicht gegeven in de voortgang van het programma. Erkend is, dat de aanpak van overlastfeiten in de openbare ruimte voor veel medewerkers binnen Stadstoezicht een nieuw werkterrein is. Van oudsher was handhaving vooral gericht op afval. Uit de toen gepresenteerde cijfers bleek, dat de nieuwe taken nog niet voldoende zijn ingebed in de dagelijkse bedrijfsvoering. Dat geldt ook voor het integraal toezicht houden en handhaven. Dat vraagt van toezichthouders en handhavers een omslag in denken en doen. De ambitie is er, maar de daarmee gepaard gaande cultuuromslag en sturing op houding en gedrag vraagt tijd, opleiding en aandacht.

Stadstoezicht is destijds opgericht om meer de regie te krijgen op het bestrijden van overlast in de openbare ruimte. Daarbij is gekozen om Stadstoezicht al werkende weg vorm en inhoud te geven. Vanuit deze realiteit is ook het handhavingsprogramma 2012 opgesteld. De voortgangsrapportage van juli laat zien dat er wel een aantal zorgpunten zijn.

Terugkijkend kunnen we vaststellen dat het vanuit de keuze om werkende weg te starten, ieder vanuit zijn eigen discipline, het in de praktijk lastiger is om de omslag naar integraal werken te maken. Dit maakt dat het uitvoeringsprogramma 2013 er met name opgericht is om het integraal werken steviger neer te zetten en meer vorm te geven aan de regierol van Stadstoezicht. Meer en meer wordt ingezet op het delen van kennis en ook in de opleiding zal daar aandacht aan gegeven worden. De rol van de handhaving is veranderd: van specifiek naar generaal. Van specialist naar generalist.

Prioriteiten in handhaving

De prioriteiten uit het Handhavingsprogramma 2012 blijven gelden. De prioriteiten zijn aanpak overlast:

1. Alcohol
2. Wildplassen
3. Parkeren
4. Fietsoverlast
5. Honden
6. Zwerfafval en aanbieden van afvalstoffen
7. Graffiti, kladden
8. Evenementen
9. Noorderplantsoen

Was het handhavingsprogramma 2012 op onderdelen nog globaal van aard, voor 2013 wordt een verdiepingsslag gemaakt in het uitvoeringsprogramma 2013. Hierin wordt het domein van handhaving in de openbare ruimte verdeeld naar thema's, wordt de samenwerking met (interne en externe) partners aangegeven, komen de prioriteiten aan bod en wordt gewerkt met een gebiedsindeling per stadsdeel. De prioriteiten, zoals vastgesteld in het programma voor 2012 blijven van kracht, als ook de afspraken, die daarover met bestuursdienst, politie en OM zijn gemaakt.

Naar aanleiding van de raadsvergadering van 14 november 2012 worden de prioriteiten op twee onderwerpen aangevuld. Een motie 'struikelfietsen' is aangenomen waarin de raad het verzoek doet

Collegedebat - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

om in aanloop naar het treffen van verdere maatregelen streng op te treden tegen het foutparkeren van fietsen op blindengeleidenpaden.

Ook is de motie 'hotspots overlast' aangenomen waarin de raad verzoekt om in kaart te brengen wat de hotspots zijn van structurele overlast op straat, zoals drugshandel, geluidsoverlast en afval en aan te geven wat gedaan wordt om deze vormen van overlast te voorkomen dan wel beheersbaar te maken.

De aanpak van drugsoverlast is een taak van politie. Stadstoezicht vervult hierin een oog- en oorfunctie voor politie. Voor alle hotspots geldt dat een goede afstemming tussen politie, Stadsdeelcoördinatie en Stadstoezicht van groot belang is om de overlast terug te dringen. In dit uitvoeringsprogramma worden voor de aanpak van kleine ergernissen in de openbare ruimte de hotspots per stadsdeel aangegeven. De aanpak van zwaardere overlast, zoals drugsoverlast, wordt een prioriteit in het Jaarplan Veiligheid 2013.

Handhaving geluidsoverlast bij evenementen is een taak van Stadstoezicht.

Ontwikkelingen

Instroom nieuwe stadswachten

Met name wijzigingen in de landelijke regelgeving op het terrein van participatie hebben ervoor gezorgd dat er per 1 januari 2013 geen stadswachten op gesubsidieerde arbeidsplaatsen meer bij Stadstoezicht werkzaam zijn. Daarvoor in de plaats werken op dit moment stadswachten met behoud van uitkering, die een opleiding krijgen tot toezichthouder. Zij hebben niet de bevoegdheid om boetes te schrijven, maar vervullen een belangrijke rol in de oog- en oorfunctie in de stad. Doordat het doel is uitstromen naar regulier werk, betekent dit dat er een continue druk gelegd wordt op de basiscapaciteit van Stadstoezicht. Door dit systeem is er op dit moment geen continuïteit en stabiliteit in de toezichthoudende taken van Stadstoezicht.

SoZaWe en Veiligheidszorg Noord (VZN) hebben afgesproken dat in 2013 in principe opnieuw 18 stadswachten bij Stadstoezicht zullen worden geplaatst. De ervaring in de 2^e helft van 2012 leert echter, dat het lastig is om geschikte kandidaten te selecteren, die voldoen aan het competentieprofiel van toezichthouder.

Daarnaast wordt verkend of het mogelijk is om Stadstoezicht zo vorm te geven dat een vaste kern van stadswachten werkzaam zal zijn bij Stadstoezicht en daarnaast een flexibele schil van stadswachten, die werken met behoud van een uitkering. Dit zal de continuïteit bij Stadstoezicht ten goede komen.

Halt-afdoening

Rondom scholen en winkels, waar veel overlast is door zwerfafval wordt door Stadstoezicht inzet gedaan op de zogenaamde 'snoeproutes'. Aanpak hierbij is dat jongeren die een overtreding begaan naar bureau Halt worden gestuurd in plaats van het opleggen van een geldboete.

Bureau Halt biedt jeugdige overtreeders een alternatieve straf aan. De alternatieve straf is een aantal uren schoonmaak in de openbare ruimte.

Ook rondom de jaarwisseling bij te vroeg afsteken van vuurwerk wordt de Halt-afdoening gebruikt.

Haven - Toezicht en Handhaving bij Stadstoezicht

Per 1 januari 2013 zijn de toezicht- en handhavingstaken van het team Haven ondergebracht bij Stadstoezicht. Dit naar aanleiding van de reorganisatie binnen Stadsbeheer. Vanaf 1 januari 2013 maakt Stadstoezicht als afdeling onderdeel uit van de vakdirectie Stadsbeheer. Binnen Stadstoezicht gaan de medewerkers Haven onderdeel uitmaken van het team Openbare Ruimte. Naast de toezicht en handhavingstaken van de havenassistenten, gaan ook de brugbedienaars mee naar Stadstoezicht.

2013 – inzet op prioriteiten per stadsdeel

De gemeente is primair verantwoordelijk voor de aanpak van kleine ergernissen in de openbare ruimte. Zoals gezegd blijven de prioriteiten uit 2012 ook voor 2013 van kracht. Stadstoezicht heeft de regierol en vanuit deze rol zoekt zij nauwe samenwerking met stadsdeelcoördinatie en politie wat zich afspeelt in de stadsdelen.

Met integrale handhaving in de publieke ruimte wil Stadstoezicht een bijdrage leveren aan de naleving van (vastgestelde) normen en regels. Onder handhaving verstaan we alle activiteiten, die gericht zijn op het verbeteren van het naleefgedrag van burgers, bezoekers en ondernemers door:

- handhavinginstrumenten, waaronder de bestuurlijke strafbeschikking, adequaat en consequent toe te passen;
- de gemeentelijke regie en verantwoordelijkheid in de openbare ruimte te versterken;
- een belangrijke bijdrage te leveren aan een leefbare, veilige en bereikbare stad;
- burgers (preventief) te informeren over goed gedrag en hen daarin te stimuleren.

Stadsdelen

Groningen is ingedeeld in vijf stadsdelen:

1. Binnenstad
2. Oude Wijken (Korrewegwijk, Oosterpark)
3. Noordwest/Hoogkerk (o.a. Hoogkerk, Vinkhuizen, Reitdiep, de Held, Gravenburg, Paddepoel)
4. Noorddijk (o.a. Beijum, Lewenborg, de Hunze, Oosterhogebrug)
5. Zuid (o.a. Helpman, de Wijert, Herewegbuurt, Hoornsewijk, Laanhuizen)

Per Stadsdeel vindt regulier overleg plaats tussen de stadsdeel coördinatie, politie en stadstoezicht om overlastlocatie goed in beeld te brengen. Als de aanpak van overlast binnen de taken en verantwoordelijkheden van Stadstoezicht valt, zorgt een teamleider van Stadstoezicht dat het onderwerp binnen Stadstoezicht verder wordt opgepakt.

Per stadsdeel worden de zogenaamde 'hotspots' benoemd. Dit zijn situaties/plekken die extra aandacht nodig hebben. Hierna volgt voor het takenpakket van Stadstoezicht per stadsdeel een overzicht van inzet en prioriteiten voor 2013. Het spreekt voor zich dat het uitvoeringsprogramma geen statisch proces is, maar een spoorboekje. Gaandeweg het jaar kunnen er nieuwe hotspots ontstaan, die om directe inzet vragen.

Inzet

Inzet wordt als volgt bepaald: reguliere inzet, dat wil zeggen dat tijdens de dagelijkse inspectieronden op de aangegeven onderwerpen toezicht wordt gehouden en wordt gehandhaafd. Afhankelijk van seizoen, pilot of een veelvuldig aantal klachten kan de inzet tijdelijk intensief worden.

De inzet betreft zowel de werkzaamheden van de toezichthouders als ook de handhavers openbare ruimte, die boa-bevoegd zijn. Voor de volledigheid wordt hier vermeld dat de stadswachten niet bevoegd zijn om te bekeuren, alleen de boa's hebben deze bevoegdheid. De stadswachten houden

toezicht en hebben een oog- en oorfunctie om te signaleren waar overlast speelt en burgers aan te spreken op ongewenst gedrag.

Parkeren

Parkeren vindt stadsbreed plaats. Stadstoezicht houdt toezicht in opdracht van het Parkeerbedrijf voor het fiscale parkeren. Met het parkeerbedrijf vindt reguliere afstemming plaats over de inzet. Ten gevolge van de overgang van de parkeerhandhaving van de Regiopolitie naar de vakdirectie Stadstoezicht is de effectiviteit van het parkeertoezicht gedaald t.o.v. voorgaande jaren. Gedurende 2012 is de personele capaciteit van Stadstoezicht op sterkte gekomen. In 2013 zal de vertaalslag op straat gebeuren, hetgeen zal moeten leiden tot een stijging van de effectiviteit. Vanuit de ingroei en de opbouw van de organisatie is het streven om de parkeerhandhaving in 2014 weer op het niveau van 2008 te brengen. In 2013 zal een analyse plaatsvinden over de lange termijn ontwikkeling van het parkeren inclusief een vertaling naar operationeel niveau. De uitkomsten worden meegenomen in het strategisch handhavingsplan.

Evenementen

Tijdens evenementenseizoenen vragen de evenementen om inzet toezicht en handhaving. Dat varieert van controleren vergunningsvoorwaarden, zoals geluid en eindtijden, tot overlast bij evenementen zoals bijvoorbeeld overlast door wildplassen en alcohol.

Binnenstad

Wijk	Week-indeling		Binnenstad						
	Taak Stads toezicht	Overna me Taak politie	Voorjaar (mrt-mei)	Zomer (jun-aug)	Herfst (sep-nov)	Winter (dec-feb)	Koop- avonden/- zondagen	Feestdagen	Projecten
Wildplassen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet	Minder inzet		Evenement en
Alcohol	07.00 - 22.00 u	22.00 u - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Reguliere inzet	Minder inzet	Minder inzet		evenement en
Overige overlast Gedragingen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 7.00 u	Reguliere inzet	intensief	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Parkeren – fiscaal	Tijdens betaald parkeerregi me, Ma t/m woe, vrijd tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Geen taak politie	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	
Parkeren – Wet Mulder	Ma t/m woe, vrijd tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Politie bev. naast Stadst.	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	

Collegebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Fietsenoverlast, o.a. struikelfietsen	07.00 - 22.00 u	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Overlast Honden	07.00 - 22.00 u	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Zwerfafval en aanbieden van afval	07.00 - 22.00 u	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	snoeproutes	
Graffiti, aanplakken	07.00 - 22.00 u	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Evenementen	Afhankelijk van tijdstip evenement	Minder inzet	Intensief	Intensief	Intensief	Minder inzet			
Standplaatsen	07.00 - 22.00 u	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Hotspots		<ul style="list-style-type: none"> • Uitgaansgebieden • Martinikerkhof • A-Kwartier • Vismarkt ter hoogte van de AH 							

Stadsdeel Oude Wijken

Wijk	Week-indeling		Oude Wijken (Korreweg, Oosterpark, de Hoogte – Selwederwijken, Noorderplantsoenbuurt, Oranjebuurt, Schilderswijk)							
	Taak Stads toezicht	Overna me Taak politie	Voorjaar (mrt-mei)	Zomer (jun-aug)	Herfst (sep-nov)	Winter (dec-feb)	Koop- avonden/- zondagen	Feestdagen	Projecten	
Wildplassen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet			Noorder plantsoen	
Alcohol	07.00 - 22.00 u	22.00 u - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Reguliere inzet	Reguliere inzet			Noorder plantsoen	
Overige overlast Gedragingen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 7.00 u	Reguliere inzet	intensief	Reguliere inzet	Reguliere inzet			Noorder plantsoen	
Parkeren – fiscaal	Tijdens betaald parkeerregi me, Ma t/m woe, vrij tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Geen taak politie	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet			

Collegelief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Parkeren – Wet Mulder	Ma t/m woe, vrij tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Politie bevoegd naast Stadstoezicht	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Fietsenoverlast, o.a. struikelfietsen	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Overlast Honden	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Zwerfafval en aanbieden van afval	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		snoeproutes
Graffiti, aanplakken	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Evenementen	Afhankelijk van tijdstip evenement		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Intensief Inzet	Intensief Inzet	Intensief Inzet	Minder inzet			
Standplaatsen	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Hotspots			Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Noorderplantsoen zomer Klaprooslaan Treslinghuis rondom gebouw/brandgang Sumatralaan/Padangstraat Winkelcentrum de Beren en Ebbingedwinger Floresplein en Molukkenpark Spilsluizen/Bloemsingel	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		

Stadsdeel Noord West

Wijk	Week-indeling		Noord West (Hoogkerk, de Buitenhof, de Held, Gravenburg, Reitdiep, Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, Tuinwijk)						
	Taak Stads toezicht	Overname Taak politie	Voorjaar (mrt-mei)	Zomer (jun-aug)	Herfst (sep-nov)	Winter (dec-feb)	Koop-avonden/-zondagen	Feestdagen	Projecten
Wildplassen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 07.00 u	Minder inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet			
Alcohol	07.00 - 22.00 u	22.00 u - 07.00 u	Minder inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet			
Overige overlast Gedragingen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 7.00 u	Reguliere Inzet	intensief	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet			
Parkeren – fiscaal	Tijdens betaald parkeerregime, Ma t/m woe, vrij tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Geen taak politie	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Parkeren – Wet Mulder		Politie bevoegd naast Stadstoezicht	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		

Collegiebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Fietsenoverlast, o.a. struikfietsen	07.00 - 22.00 u	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Overlast Honden	07.00 - 22.00 u	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Zwerfafval en aanbieden van afval	07.00 - 22.00 u	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		snoeproutes
Graffiti, aanplakken	07.00 - 22.00 u	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Evenementen	Afhankelijk van tijdstip evenement	Minder inzet	Intensief	Intensief	Intensief	Intensief	Minder inzet			
Standplaatsen	07.00 - 22.00 u	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet		
Hotspots										

- Nabijheid loslooproutes honden
- Vinkhuizen: snoeproutes rond scholen
- Adm. De Ruyterlaan: snoeproutes rond scholen
- Gravenburg: JOP fietspad de Held – Gravenburg
- Ruskeveenseplas: zomer: loslopende honden
- Paddepoel Zuid

Stadsdeel Noorddijk

- Uitgangspunt: beschikbare capaciteit (toezicht en handhaving) -> bepalen per wijk in overleg met teamleiders
- Binnenstad, Oude Wijken, Noordwest/Hoogkerk, Noorddijk, Zuid

Wijk	Week-indeling		Noorddijk (Beijum, de Hunze, Lewenberg, Drielanden, Engelbert, Oosterhoogebrug, Ulgersmaborg, Ruischerbrug, Ruischerwaard, Noorddijk, Meerstad)							
	Taak Stads toezicht	Overname me Taak politie	Voorjaar (mrt-mei)	Zomer (jun-aug)	Herfst (sep-nov)	Winter (dec-feb)	Koop- avonden/- zondagen	Feestdagen	Projecten	
Wildplassen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet	Minder inzet	Minder inzet		
Alcohol	07.00 - 22.00 u	22.00 u - 07.00 u	Minder inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet		
Overige overlast Gedragingen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 7.00 u	Reguliere inzet	intensief	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet			
Parkeren – fiscaal	Tijdens betaald parkeerregi me, Ma t/m woe, vrijd tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Geen taak politie	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet	Reguliere inzet			
Parkeren – Wet Mulder		Politie	Reguliere	Reguliere	Reguliere	Reguliere	Reguliere			

Stadsdeel Zuid

- Uitgangspunt: beschikbare capaciteit (toezicht en handhaving) -> bepalen per wijk in overleg met teamleiders
- Binnenstad, Oude Wijken, Noordwest/Hoogkerk, Noorddijk, Zuid

Wijk	Week-indeling		Zuid (de Wijert, Helpman, Coendersborg, Herewegbuurt, Hoornsewijken, Laanhuizen, Grunobuurt, Badstratenbuurt, Oosterpoort, de Linie, de Meeuwen, Piccardthof, Rivierenbuurt, Zeeheldenbuurt)						
	Taak Stads toezicht	Overname Taak politie	Voorjaar (mrt-mei)	Zomer (jun-aug)	Herfst (sep-nov)	Winter (dec-feb)	Koop-avonden/-zondagen	Feestdagen	Projecten
Wildplassen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 07.00 u	Reguliere inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet			
Alcohol	07.00 - 22.00 u	22.00 u - 07.00 u	Minder inzet	intensief	Minder inzet	Minder inzet			
Overige overlast Gedragingen	07.00 - 22.00 u	22.00 - 7.00 u	Reguliere Inzet	intensief	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet			
Parkeren - fiscaal	Tijdens betaald parkeerregime, Ma t/m woe, vrij tot 22.00 u Don, zat tot 02.00 uur	Geen taak politie	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere inzet		

Parkeren – Wet Mulder		Politie bevoegd naast Stadstoezicht	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet
Fietsenoverlast, Struikfietsen	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	
Overlast Honden	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	
Zwerfafval en aanbieden van afval	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	
Graffiti, aanplakken	07.00 - 22.00 u		Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	
Evenementen	Afhankelijk van tijdstip evenement		Minder inzet	Intensief	Intensief	Intensief	Minder inzet	Reguliere Inzet	
Standplaatsen			Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	Reguliere Inzet	
Hotspots			<ul style="list-style-type: none"> • Helperplein: parkeren • Verlengde Hereweg: parkeren • Sterrebos, Stadspark, Hoornsemeer • Rivierenbuurt, Herewegbuurt, Zeeheldenbuurt en Oosterpoort: struikfietsen • Euroborg: tijdens wedstrijden FC Groningen 						

Bijlage: Cijfers Stadstoezicht 2012

Wildplassen, alcohol, plakken/ kladden en straatmuziek

Overlast met name in binnenstad. In het Noorderplantsoen ook overlast door wildplassen en zwerfvuil bij intensief gebruik van het park op zomerse dagen.

Overlast door alcoholgebruik doet zich vooral voor in de binnenstad, zoals op het Martiniekerkhof.

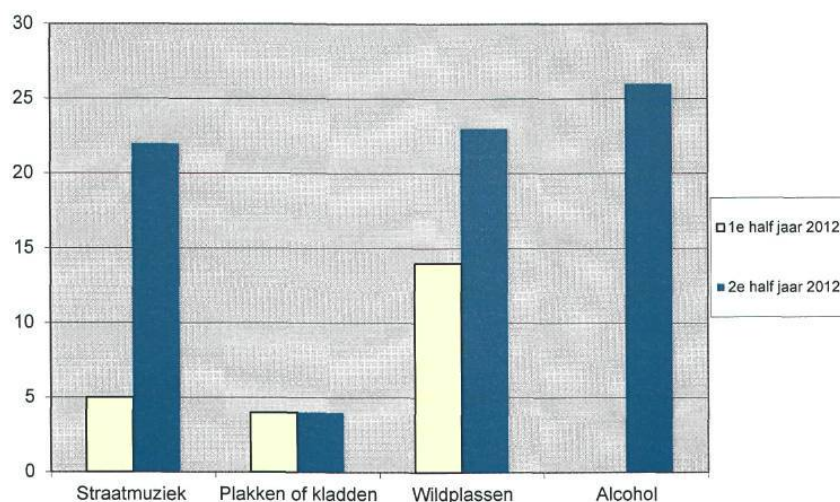
Door Stadstoezicht zijn in het 2^e half jaar 26 bsb's opgelegd voor overlast door alcohol. Bij risicovolle situaties wordt de politie direct betrokken.

Overlast door wildplassen speelt met name tijdens evenementen en uitgaansavonden. In het 1^e halfjaar van 2012 is er door Stadstoezicht 14 keer een bsb opgelegd, in het 2^e half jaar 20 keer. Na 22.00 uur wordt de handhavende taak overgenomen door politie. Veel overtredingen vinden na 22.00 uur plaats, dit verklaart het relatief lage aantal bsb's.

Voor plakken/kladden is in 2012 6 keer een bsb opgelegd. Dit is relatief laag. Dit wordt verklaard door het feit dat het hierbij moet gaan om een heterdaad situatie.

Straatmuziek

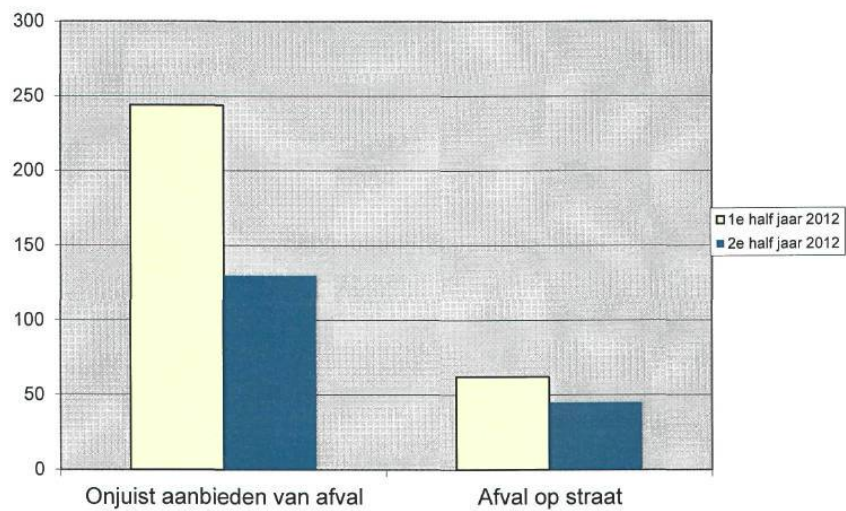
Overlast door straatmuzikanten met name in winkelgebieden. In 1^e helft van 2012 is 5 keer een bsb opgelegd, in de 2^e helft van 2012 22 keer.

Collegedebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Afval

Aanpak van overlast door afval is een prioriteit. De toezichthouders en BOA's nemen dit dagelijks mee tijdens inspectierondes. In 2^e helft is er minder inzet gedaan op grofvuilroutes, hierdoor een daling in het aantal bsb's.

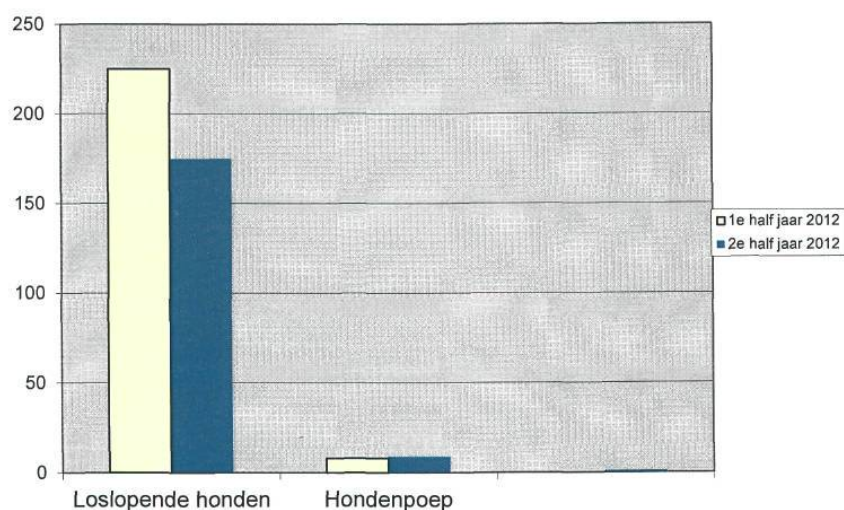
Collegebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Honden

In 2011 is nieuw beleid vastgesteld over honden en het aanwijzen van uitreengebieden. Uitgangspunt is dat de hond moet worden aangelijnd. In 1^e helft 2012 heeft handhaving van de aanlijnplicht geleid tot 225 bsb's, in de 2^e helft van 2012 was dat 175 bsb's.

De raad heeft besloten dat per 1 juli 2012 overal de opruimplicht geldt, ook in de uitreengebieden. Het is dan ook verplicht voor de hondenbezitter om een opruimmiddel, zoals beschreven in de APVG, bij zich te dragen tijdens het uitlaten. Hiervoor is in 2^e helft 2012 1 keer een bsb's geschreven.

In het najaar van 2013 wordt het hondenbeleid geëvalueerd.

Fietsen

Fietsen in voetgangersgebieden geeft overlast. Aanpak gaat niet via de bestuurlijke strafbeschikking, maar via de Wet Mulder omdat het om verkeershandhaving gaat.

In november en december 2012 is extra inzet gepleegd op de aanpak van overlast van fietsen in voetgangersgebieden.

Fietsparkeren levert op bepaalde plekken overlast op. De raad heeft op 14 november 2012 een motie aangenomen waarin het verzoek wordt gedaan hierop streng te handhaven. Het gaat met name om het parkeren van fietsen op blindegeleidestroken. De rol van Stadstoezicht hierbij is dat tijdens reguliere toezicht- en inspectierondes extra gelet wordt op blindegeleidenstroken. Eventueel op de blindegeleidenstrook geparkeerde fietsen worden verplaatst.

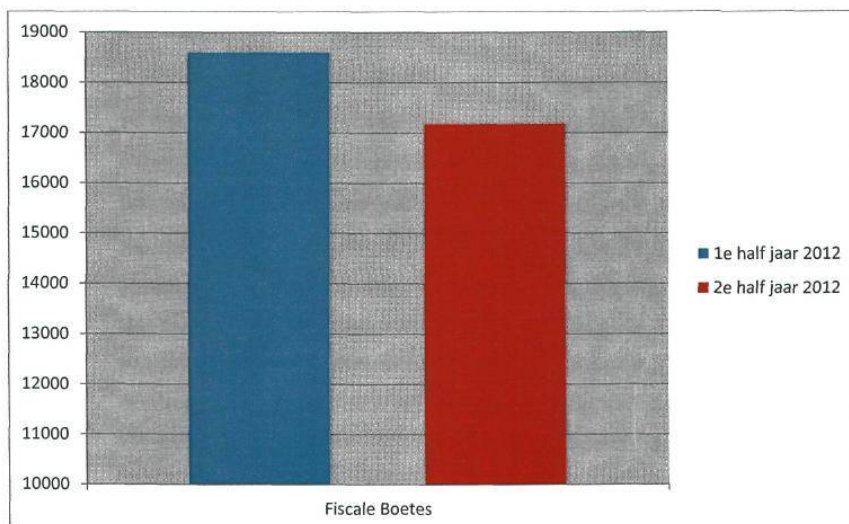
Collegiebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

Parkeren

Parkeertoezicht bestaat uit twee type bekeuringen.

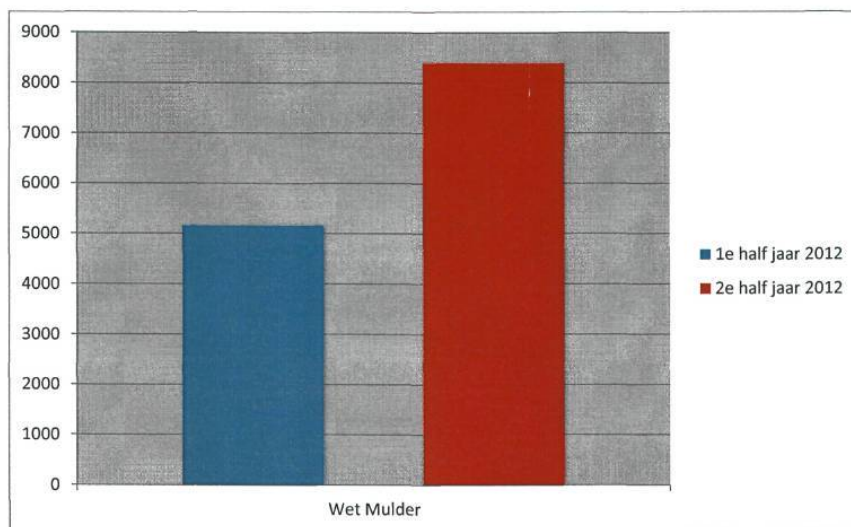
1. De fiscale boete: wordt opgelegd in betaald parkeren zones bij parkeren zonder geldig parkeerticket of zonder geldige parkeervergunning
2. De Wet Mulder-boete: bij strafrechtelijke overtreding, zoals fout parkeren op de stoep en onrechtmatig gebruik van een invalidenparkeerplaats.

Het parkeerbedrijf is opdrachtgever voor de het fiscale toezicht. De term fiscale boete wordt gebruikt omdat de boete als gemeentelijke belasting wordt geïnd. In 2012 zijn in totaal 35.780 fiscale boetes opgelegd, gemiddeld circa 3000 per maand. Het Parkeerbedrijf en Stadstoezicht maken heldere afspraken over de inzet van handhavers van Stadstoezicht voor het fiscaal parkeren. Naast intensief toezicht beïnvloedt ook de betalingsbereidheid van parkeerders het aantal boetes. De ervaring leert dat intensief toezicht er toe leidt dat de betalingsbereidheid van parkeerders groter wordt.

Collegebrief - Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht

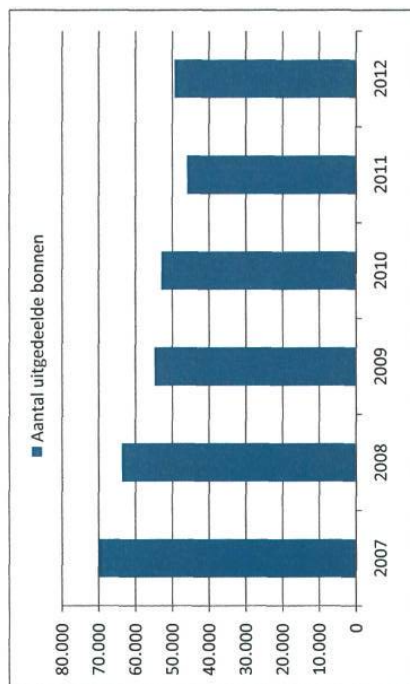
In 2012 zijn in totaal 13.554 Wet Mulder boetes opgelegd.

Bijlage: Parkeerbedrijf

	Uitgeschreven bonnen	Fiscaal	Mulder	Omzet o.b.v. Fiscale handhaving	Kosten	Resultaat
2007	69.722	49.516	20.206	1.700.000	1.200.000	500.000
2008	63.679	48.232	15.447	2.400.000	1.400.000	1.000.000
2009	54.746	40.105	14.641	2.000.000	1.200.000	800.000
2010	52.858	39.429	13.429	1.800.000	1.400.000	400.000
2011	45.960	39.347	6.703	1.800.000	1.500.000	300.000
2012	49.334	35.780	13.554	1.700.000	1.600.000	100.000
2013				2.200.000	1.600.000	600.000
2014				2.400.000	1.600.000	800.000

300.000 onder begroting
 Aanname in meerjarenprognose Parkeerbet
 Aanname in meerjarenprognose Parkeerbet

Collegedebrief - Ontwikkelingen Stadstoezicht

.
. .
Bestuursdienst

Onderwerp Ontwikkelingen Stadstoezicht

Steller B. Bosch

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61
281199

Bijlage(n) -

Ons kenmerk SB13.3455044

Datum **24 JAN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

Wij hebben u naar aanleiding van de begrotingsbehandeling op 13 november jl. (BD12.3374272) toegezegd dat we u nader en in samenhang zouden informeren over de oplossingsrichtingen voor de knelpunten bij Stadstoezicht. Met deze brief willen wij u, bij wijze van tussenstap, informeren over het traject dat gevolgd wordt. Ons uitgangspunt daarbij is nog steeds, zoals toegezegd, om u in het voorjaar over de oplossingen te informeren.

Ontstaansgeschiedenis

Op 20 januari 2009 hebben wij besloten tot het oprichten van een nieuwe vakdirectie Stadstoezicht. Op 1 juni 2011 is dat besluit geëffectueerd en per 1 september 2011 is Stadstoezicht operationeel. In deze nieuwe organisatie zijn verschillende organisatie-onderdelen samengevoegd: enkele (delen van) afdelingen van de gemeente op het gebied van milieuhandhaving en precario en delen van de Parkeerpolitie en Veiligheidszorg Noord. In de nieuwe organisatie werken de handhavers en de toezichthouders in de openbare ruimte gezamenlijk en onder gemeentelijke regie. Verder is de vergunningverlening voor evenementen, kermis, warenmarkt en standplaatsen ondergebracht bij Stadstoezicht.

Doel

Het doel van het werk van Stadstoezicht is het leefbaar, veilig en bereikbaar maken en houden van de stad. Dit doen we door het handhaven van de afgesproken regels (zoals de APVG), het inperken van hinderlijk gedrag en de aanpak van zogenaamde kleine ergernissen in de openbare ruimte. Het (preventief) informeren van burgers over regels, handhaving en het stimuleren van goed gedrag, maken onlosmakelijk deel uit van deze aanpak. Met de inrichting van de vakdirectie Stadstoezicht willen we de

Collegedebrief - Ontwikkelingen Stadstoezicht

Bladzijde 2
Onderwerp Ontwikkelingen Stadstoezicht

verantwoordelijkheid voor alle toezicht en handhaving in de openbare ruimte samenbrengen en de gemeentelijke regie op dit terrein versterken. Vanaf 1 januari 2013 is Stadstoezicht als afdeling ondergebracht bij de nieuwe vakdirectie Stadsbeheer.

Stand van zaken

De bundeling van de handhavingstaken in één organisatieonderdeel is gelukt. De handhavers en toezichthouders zijn ondergebracht in de vakdirectie Stadstoezicht. De teamleiders en handhavers zijn ook zeer gemotiveerd om het werk vanuit de nieuwe ambities op te pakken. Er zijn echter bij Stadstoezicht grote knelpunten ten aanzien van personeel, sturing en financiën geconstateerd. Door deze knelpunten hebben we moeten vaststellen dat Stadstoezicht nog onvoldoende toekomt aan de opdracht. Enkele voorbeelden daarvan zijn: veel stadswachten zijn vertrokken door het beëindigen van participatiebudgetten. De instroom van nieuwe stadswachten blijft achter, waardoor het ambitieniveau van toezicht moet worden bijgesteld. Wij hebben u hierover geïnformeerd bij brief van 16 augustus 2012 (BD12.3209707) in de voortgangsrapportage Stadstoezicht van juli 2012. Zo moet ook bijv. het organisatie- en vergunningenproces rond evenementen verder geprofessionaliseerd worden.

Het bovenstaande is voor ons reden om op zo kort mogelijke termijn met verbetervoorstellen te komen. Daartoe is inmiddels een opdracht verstrekt. De opdracht richt zich op:

- Sturing
 - o operationaliseren van ambities en doelen
 - o invoeren van een betere beleidscyclus met een concreet handhavingsprogramma en jaarlijkse evaluatie
 - o betere samenwerking en informatie-uitwisseling met derden
 - o professionalisering van de vergunningverlening voor evenementen
- Personeel
 - o opstellen van een personeelsplan met aandacht voor zowel kwantiteit als kwaliteit van het personeel
 - o herzien van de contracten en afspraken over personeel tussen Stadstoezicht, SoZaWe en Veiligheidszorg Noord
- Financiën
 - o terugdringen van het tekort, dat mede ontstaan is door het gebrek aan capaciteit (minder inkomsten door boetes) en doordat er onvoldoende budget is voor het uitvoeren van de ambities voor kermis en warenmarkt
 - o verkennen van mogelijkheden en ontwikkelen van scenario's om de bezuinigingen te realiseren

Collegedebrief - Ontwikkelingen Stadstoezicht

Bladzijde 3
Onderwerp Ontwikkelingen Stadstoezicht

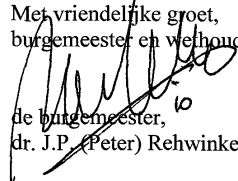
Deze aanbevelingen richten zich dus zowel op het beleid als op de organisatie en werken daarmee direct door in de financiële positie van Stadstoezicht. Op voorhand is niet uit te sluiten dat een extra financiële impuls voor Stadstoezicht noodzakelijk zal zijn. Dit neemt uiteraard niet weg dat het college in eerste instantie Stadstoezicht aanspreekt op het zelf oplossen van de financiële problematiek.

Naast de benoemde knelpunten zien wij ook dat de samenwerking met de politie en stadsdeelcoördinatie op goede wijze is vormgegeven. De intensieve samenwerking heeft geresulteerd in het in kaart brengen van de hotspots overlast. Deze treft u aan in het Uitvoeringsprogramma Handhaving Stadstoezicht 2013, dat u binnenkort toegestuurd krijgt. Ook het integraal toezicht houden en handhaven door de medewerkers van Stadstoezicht krijgt steeds beter vorm. Stadstoezicht is meer zichtbaar en herkenbaar aanwezig in Groningen. Een voorbeeld hiervan is het project 'fietsen in voetgangersgebieden in de binnenstad' dat rond de feestdagen in december 2012 is uitgevoerd en de aanpak van zwerfvuil op snoeproutes bij scholen. Aanpak bij snoeproutes en overtredingen met vuurwerk is dat jongeren door Stadstoezicht naar Bureau Halt worden gestuurd voor een alternatieve straf. Deze wijze van handhaving heeft een sterk educatief karakter en een preventieve werking.

Duidelijk is dat er nog veel moet gebeuren en dat we nadere keuzes moeten maken om de aanvankelijke opdracht van Stadstoezicht volledig te kunnen realiseren.

Wij zullen u zo spoedig mogelijk informeren over het plan van aanpak en het verdere vervolg.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage - Bespreking Stadstoezicht in F&V 5 sept '12

Bespreking Stadstoezicht in F&V 5/9/12

B.1. Handhavingsprogramma Stadstoezicht 2012 (collegebrief 21 maart 2012), Handhaving hondenbeleid (collegebrief 10 mei 2012) en Voortgangsrapportage Handhavingsprogramma Stadstoezicht (incl. evaluatie bestuurlijke strafbeschikking) (collegebrief 16 augustus 2012)

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Vraagt waarom slechts de helft van de buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) een bestuurlijke strafbeschikking oplegt.
- Wijst op het grote belang van voldoende toezichthouders en verbaast zich erover dat instroom vanuit de dienst SOZawe onvoldoende is. Kunnen kandidaten via andere kanalen geworven worden?
- Mist Meldpunt Overlast en Zorg bij de opsomming van samenwerkingspartners.
- Informeert of handhavers van het hondenbeleid voldoende ruimte hebben om eerst een waarschuwing te geven in plaats van meteen een sanctie op te leggen.
- Bepleit terughoudendheid bij controles in burger, die negatief overkomen.
- Vindt de toenemende verbale agressie jegens handhavers onacceptabel. Hoe streng wordt hiertegen opgetreden?

Dhr. Jager (VVD):

- Sluit aan bij de vragen van de Stadspartij.
- Verbaast zich over het achterblijvende aantal toezichthouders en handhavers en mist door de uitstroom ook continuïteit.
- Wijst op een motie van twee jaar geleden om het veiligheidsgevoel te verbeteren en pleit ervoor uitstroom te beperken om continuïteit en kwantiteit beter te waarborgen.
- Informeert of de klachtenfunctionaris iemand van Meldpunt Overlast is.
- Pleit ervoor bij het hondenbeleid het woordje 'zal' door 'kan' te vervangen in de zinsnede dat een bestuurlijke strafbeschikking 'zal' worden opgelegd.

Dhr. Moes (PvdA):

- Vindt handhaven zowel verleiden als straffen. Hoe staat het met de extra prullenbakken?
- Pleit ervoor overlastgevend jongeren alsnog in de prioriteitenlijst op te nemen, zeker als door de wietpas straathandel in drugs toe zal nemen.
- Vraagt of er wel genoeg stadswachten zijn om het beleid adequaat uit te voeren en vindt dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft bij het regulier maken van gesubsidieerde banen.
- Hoort dat boa's terughoudend zijn met het uitschrijven van zeer hoge boetes uit angst voor bovenmatige agressie. Schiet het middel zijn doel dan niet voorbij?
- Gaat ervan uit dat boa's herkenbaar in uniform hun werk doen en kan zich niet voorstellen dat het hondenbeleid een 'dringende noodzaak' is.
- Wijst op het gevolg van bestuurlijke strafbeschikkingen voor burgers en hun strafblad en mist de vergelijking met het middel bestuurlijke boetes.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Vindt het in een breder perspectief onverstandig om werkloosheid en werk naast elkaar te creëren doordat de middelen voor instroom zouden ontbreken.
- Kent geen excuus voor het negatief bejegenen van Stadstoezicht en vindt dat boa's en stadswachten een steun in de rug verdienen.
- Hoort graag welke dringende noodzaak er zou kunnen zijn om zonder uniform te werken om dit ook te kunnen toetsen.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Deelt de zorgen over het achterblijvende aantal stadswachten en pleit voor meer creativiteit om dit op te lossen.
- Tolereert geen agressie jegens hulpverleners en handhavers en verwacht dan adequaat optreden.

Bijlage - Bespreking Stadstoezicht in F&V 5 sept '12

Mw. Schipper (CDA):

- Sluit grotendeels aan bij de voorgaande sprekers.
- Pleit ervoor duidelijk te communiceren wat de gemeente bij het hondenbeleid onder overlast verstaat.
- Vraagt welke maatregelen tot meer geschikte stadswachten zullen leiden en hoopt op snel resultaat.
- Informeert of het college van plan is de ambities bij te stellen of andere middelen in te zetten.

Dhr. Houwing (Student en Stad):

- Kan zich vinden in de gelegde accenten in het handavingsprogramma.
- Is ontstemd over negatieve reacties tegen handhavers en hoort graag maatregelen om dit tegen te gaan, bijvoorbeeld extra communicatie over het beleid.
- Sluit aan bij de vragen over in- en uitstroom van handhavers.

Dhr. Benjamins (D66):

- Twijfelt aan het realisme van de ambitie om 2500 bestuurlijke strafbeschikkingen uit te schrijven.
- Is bezorgd over het lage aantal stadswachten. Mist de gemeente inkomsten en worden de doelen van een schone, veilige en leefbare stad wel behaald?
- Vindt dat meetbare resultaten van de top vijf ergernissen zichtbaar moeten worden.
- Sluit aan bij de vraag van de PvdA over bestuurlijke strafbeschikkingen en bestuurlijke boetes.

Mw. Rademaker (SP):

- Vraagt zich ook af of alle ambities wel te realiseren zijn of dat ze bijgesteld moeten worden.
- Wijst erop dat het werven van geschikte stadswachten bij de dienst SOZAWE ook al een probleem was toen het onder Veiligheidszorg Noord-Nederland viel.
- Vraagt of Stadstoezicht met quota werkt voor boetes.
- Verifieert of Stadstoezicht van een wijkindeling is overgestapt naar één centraal punt aan de Europaweg, van waaruit stadswachten zich moeten verspreiden over de hele stad.
- Sluit aan bij andere fracties dat burgers fatsoenlijk om moeten gaan met handhavers.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Vindt de aansluitplicht een inperking van de vrijheid van hond én baas.
- Is niet tegen de opruimplicht, maar bepleit het draagvlak te vergroten door meer bakken te plaatsen.
- Raadt aan alleen afbreekbare zakjes uit te delen om het milieu niet verder te vervuilen met plastic. Het is ook een idee deze zakjes onder alle hondenbezitters te verspreiden.
- Wijst op de stelling van adviesbureau Bestia et Lex dat strenge handhaving niet werkt, maar een sociale norm wel.
- Constateert veel bezwaren tegen bekeuringen in 2011 en agressie tegen stadswachten, wat erop wijst dat het draagvlak van het beleid laag is. Boa's zonder uniform helpen daar niet bij, aansluitplicht alleen bij overlast instellen wel.
- Sluit aan bij de zorgen van de PvdA over strafbladen door bestuurlijke strafbeschikkingen.

Burgemeester Rehwinkel:

- Wijst erop dat onderzoek naar ergernissen de basis vormt voor het handavingsprogramma.
- Antwoordt dat jeugd wel een van de prioriteiten van de politie is. Bovendien zijn de prioriteiten van het handavingsprogramma belangrijk, maar niet uitputtend voor de handavingsactiviteiten.
- Deelt de zorg over achterblijvende instroom en noemt als redenen de kortingen op re-integratiebudgetten en problematiek rond klantmanagers.
- Merkt op dat stadswachten geen boetes uitschrijven. Een lager aantal leidt dus niet tot minder inkomsten, wel tot minder toezicht.
- Antwoordt dat boa's veelsoortig werk doen. Naast beboeten in de wijken helpen ze vandaag bijvoorbeeld mee aan beveiliging rond het lijsttrekkersdebat. Ook leiden ze stadswachten op.
- Houdt met college en GMT de vinger aan de pols om zo snel mogelijk meer stadswachten te krijgen.

Bijlage - Bespreking Stadstoezicht in F&V 5 sept '12

- Stelt dat de ureninzet voor alle prioriteiten lager is wanneer er minder stadswachten zijn.
- Vindt het wel positief wanneer stadswachten uitstromen naar regulier werk. Dat kan extern zijn, maar ook intern als stadswacht of elders, waardoor de opleiding ook intern blijft renderen.
- Beamt dat herkenbaarheid in uniform het uitgangspunt moet zijn.
- Blijft erop hameren dat de publieke taak in veiligheid verricht moet kunnen worden, ook zonder verbale agressie. Maatregelen zijn streng optreden, trainingen en registratie.
- Legt uit dat boa's geen afwegingsvrijheid hebben wat betreft de hoogte van boetes.
- Koos voor de bestuurlijke strafbeschikking omdat boetes meer gemeentelijke inzet vergen en het verschil voor burgers niet zo zichtbaar is. Geen gemeente koos voor de bestuurlijke boete.
- Antwoordt dat de klachtenfunctionaris niet onder het Meldpunt Overlast valt.
- Werkt niet met quota, omdat handhaven geen doel op zichzelf is.

Wethouder Visscher:

- Beamt dat het doel van hondenbeleid een schone en veilige stad is met een balans tussen het plezier van hondenbezitters en overlast. Handhaving is resultaatgericht en proportioneel.
- Wijst erop dat naast betrappen op heterdaad de verplichting is toegevoegd om een opruimmiddel bij zich te hebben. Handhavers waarschuwen en bieden een plastic zakje aan.
- Neemt de suggestie over om de door handhavers uit te reiken opruimzakjes afbreekbaar te maken.
- Is tegen algemene verspreiding van zakjes, dat is de verantwoordelijkheid van hondenbezitters zelf.
- Heeft toegezegd prullenbakken beter te verspreiden, niet om er meer bij te plaatsen.
- Antwoordt dat handhavers van het hondenbeleid altijd in uniform werken. Er is geen sprake van een dringende noodzaak dit niet te doen.
- Geeft als voorbeeld van werken zonder uniform Koninginnennacht, waar door drukte en drank een agressieve sfeer kan ontstaan. Stadswachten hebben niet de verdedigingsmiddelen van de politie.
- Wijzigt de tekst dat een bestuurlijke strafbeschikking 'zal' worden gehanteerd in 'kan' worden gehanteerd en laat weten wanneer.

Bijlage - Bespreking begroting progr beheer 7 nov '12

VERSLAG VERGADERING GECOMBINEERDE RAADSCOMMISSIES

BEGROTING 2013 PROGRAMMA 9: ONDERHOUD EN BEHEER OPENBARE RUIMTE

Datum: 7 november 2012

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 12.00-12.40 uur

Aanwezig: dhr. P.S. de Rook (voorzitter), dhr. W. Moes (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. J. Evenhuis (VVD), dhr. R.A. Koops (VVD), dhr. G.J.D. Offerman (Stadspartij), dhr. E. Eikenaar (SP), dhr. K.S.N. van der Veen (GroenLinks), mw. G.E.J. Copini (D66), mw. A. Kuik (CDA), dhr. M. Houwing (Student & Stad), dhr. G.J. Kelder (PvdD)

Wethouder: mw. J.A. Visscher

Namens de griffie: dhr. W.T. Meijer (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeurink (Notuleerservice Nederland)

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

De voorzitter:

- De ChristenUnie heeft zich afgemeld en wethouder Seton wordt wegens ziekte vervangen door wethouder Visscher.

Dhr. Moes (PvdA):

- Duurzaamheid: zijn er mogelijkheden om door meer centrale inkoop extra voordelen te behalen bij het terugdringen van de kosten? Kan bij de centrale inkoop tegelijk worden gedacht aan de vergroening van de inkoop? Er wordt nog veel grijze energie ingekocht. De taakstelling van 700.000 euro: is er een realisatierisico?
- Boomziekten: hoe staat het met de kosten bij herplant?
- Begraafplaatsen: staat de nieuwe aula Selwerderhof er eind 2013 of begin 2014? Zo nee, wanneer dan wel?
- Uitbreiding begraafplaats Noorddijk: hoe staat het daarmee?
- Hoe staat het met een tweede crematorium in de stad?
- Bewonersparticipatie: goed dat de borgschouw met bewoners wordt gedaan. Het is tijd om de systematiek zelf eens door te lichten.
- Naar aanleiding van Nederland Schoon: kunnen bewoners structureel worden betrokken bij straat- en wijkarrangementen, bijvoorbeeld bij onderhoud en beheer?
- Stadstoezicht: de fractie is erg kritisch over het extra budget van 315.000 euro waarvoor het college aan de raad toestemming vraagt. Zijn er mogelijkheden dit binnen het concern zelf op te lossen?

Dhr. Evenhuis (VVD):

- Is relatief tevreden over dit onderdeel van de begroting, bijvoorbeeld over de meetbare doelstellingen per jaar. De grafiekjes: hoe kan het dat bepaalde doelstellingen, zoals de tevredenheid, in 2012 niet en in 2013 wel worden gehaald?
- Onderhoud in de stad: de participatie van burgers is erg goed; het gaat al over 10.000 mensen.
- Herewegviaduct: de kosten zijn erg omhooggegaan en de aanpassing zal waarschijnlijk later gebeuren. Zijn er tot die tijd voldoende middelen voor het onderhoud?
- Scheidingspercentages zijn nog niet zo groot, dit zou beter kunnen.
- Zwerfafval: dit is nog een probleem; kan iets worden gedaan door middel van effectieve educatie?

Dhr. Van der Veen (GroenLinks):

- Boomziekten: zijn ergens concessies gedaan omdat nu hogere kosten worden gemaakt vanwege beheermaatregelen?
- Groene daken: hoe zorgt het college in 2013 ervoor dat de doelstellingen worden gehaald?

Verslag vergadering gecombineerde raadscommissies Begroting 2013 Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte 7 november 2012 1

Bijlage - Bespreking begroting progr beheer 7 nov '12

- Duurzaamheidsbeleid: een mogelijkheid is elke wethouder duurzaamheid in de portefeuille te geven. De fractie is net als het college bezorgd of de doelstellingen worden gehaald. Pakt het college naast de faciliterende ook de stimulerende rol op? Wordt de ambtelijke inzet zichtbaar? Worden externe partners voldoende geprikkeld?

Dhr. Eikenaar (SP):

- Is positief over de inzet van bewoners bij het onderhoud van hun wijk. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het schoonhouden van de wijken.
- Aanvullend onderhoud kabels: kan dit snel genoeg met het bestaande budget?
- Over de toekomst: kan nog verder worden bezuinigd op onderhoud als het nodig zou zijn? Als dit kan, wat zijn dan de gevolgen?

Dhr. Houwing (Student&Stad):

- Eens met de vorige sprekers over onderhoud in de wijken.
- Toilet en kiosk in het Noorderplantsoen: de oplossing voorziet in een behoefte en zal de overlast verminderen.
- De vermindering van het aantal verkeerd gestalde fietsen: niet alleen handhaving maar vooral bewustmaking en alternatieve stallingruimte helpen hieraan mee.
- Is blij met de minicontainers voor papier.

Mw. Kuik (CDA):

- Het toegankelijk houden van de stad: handhaving staat voorop.
- Zijn er voldoende middelen om de wegen in de winter schoon te houden?
- Waterhuishouding Oosterpark: wat is de stand van zaken?
- Stadstoezicht: de tekst in de begroting stelt niet gerust; spreker sluit aan bij de opmerking van dhr. Moes.
- Vervanging speelvoorzieningen: bestaat goed inzicht in hoeveel speelvoorzieningen aan vervanging toe zijn en hoeveel onderhoud ze nodig hebben?
- Burgerparticipatie is erg belangrijk, het gaat erom mensen verantwoordelijkheid te laten ervaren.

Dhr. Kelder (PvdD):

- Geeft complimenten voor de onderdelen ecologie, beheer, groene daken en eetbare stad, en sluit zich aan bij de complimenten die andere partijen hebben gegeven.
- Doel is om 53% van het afval te hergebruiken terwijl de landelijke norm 60% is. Er moet meer gebeuren zoals het vaker gebruiken van het principe 'de vervuiler betaalt'. Een voorbeeld hiervan is betalen per afvalzak door ondernemers.
- Te weinig afvalbakken voor hondenpoep: hebben de klachten de wethouder bereikt? Kan de wethouder hiervoor geld vrijmaken?

Mw. Copini (D66):

- Geeft het college complimenten, er worden heldere ambities gesteld.
- Bewonersparticipatie bij groen loopt goed. Kunnen alle belangstellenden meedoen?
- Zieke bomen: de fractie roept het college op altijd met bewoners in gesprek te blijven.
- De volgende vragen gaan over duurzaamheid.
- Is de wethouder van plan in 2013 meer initiatieven van bewoners op het gebied van zonne-energie te steunen of ligt de nadruk op Grunneger Power?
- Wordt in 2013 even hard ingezet op koudnetten als op warmnetten?
- Groen gas: klopt het dat een operationeel plan ontbreekt en dat er daardoor bij ondernemers onzekerheid is om te investeren? Gaat de wethouder in 2013 meer duidelijkheid verschaffen?
- Er kan veel meer gebeuren op het gebied van energiebesparing o.a. in de industrie en in woningen. Waar en hoe kunnen inwoners tips verkrijgen?

Dhr. Offerman (Stads partij):

- Geeft complimenten voor dit onderdeel van de begroting.
- Pleit voor het handhaven van de BOR-doelstellingen. Lukt dat?
- Ziet graag meer bloeiende waardplanten en plekken voor vogels en egels.
- Kunnen de negentien beleidsnota's en de drie deelprogramma's worden herijkt en opnieuw verwoord? Het zou mooi zijn als dit snel kan; de nota's bevatten verouderd beleid.

Bijlage - Bespreking begroting progr beheer 7 nov '12

Wethouder Visscher:

- Het onderhoud: de wisselingen in de grafiekjes ontstaan omdat de laatste jaren sommige onderdelen van het langcyclisch onderhoud iets aan kwaliteit hebben ingeboet. Daarom heeft de raad vorig jaar voor dit onderhoud extra budget toegekend; zaken kunnen zo beter worden aangepakt en gerenoveerd.
- De wethouder verwacht dat de borgschouw, zij het niet op alle onderdelen, goede resultaten oplevert. Zwerfvuil in de binnenstad is nog een probleem, wethouder Seton zal erop terugkomen.
- Vorstschade behoort tot het reguliere onderhoud.
- De methodiek bij de borgschouw is afgestemd op een landelijke aanpak en vice versa. De burgerparticipatie verloopt uitstekend.
- Onderhoud speelvoorzieningen: het klopt dat er door signalen uit de samenleving wat veel speeltoestellen zijn gebouwd waarvoor niet voldoende onderhoudsbudget beschikbaar is. Dat wordt opgelost in het meerjareninvesteringsprogramma. Er komt een inhaalslag.
- Het samenvoegen en herijken van de beleidsnota's: dit is niet gewenst, het is veel werk, de beleidsnota's zijn van de raad en zijn een goede basis om het beleid uit te voeren. Het nieuwe collegeprogramma zegt dat de uitvoering vooropstaat.
- Onderhoud kabels: openbare verlichting heeft prioriteit in het meerjareninvesteringsprogramma.
- Bomenziekte: geprobeerd wordt de bomen te onderhouden en eventueel herplant te doen binnen het reguliere budget. Of dit lukt, is niet zeker.
- Duurzaamheid: het is nog niet te zeggen of de energiebesparingtaakstelling van 7 ton wordt gehaald; de aanpak loopt nog niet zo lang. Het is een realistische taakstelling.
- Duurzaam inkopen: zoals de rekening 2011 aangeeft, koopt de gemeente al heel veel zaken duurzaam in. De spelregels daarvoor zijn goed.
- Duurzaamheid: volgend jaar gaat het college bekijken of er nog een schepje bovenop kan om echt resultaten te boeken. De gemeente faciliteert, zie Grunneger Power.
- Warmte- en koudnetten: ontwikkelingen worden gefrustreerd omdat de bouw stilligt door de crisis. De gemeente kijkt er samen met het waterbedrijf en anderen naar. In 2013 hoort de commissie meer.
- Stadtoezicht: de wethouder begrijpt de zorgen. Er wordt bekeken of de 315.000 euro nodig is. Binnenkort ontstaat duidelijkheid, echter niet voor de begrotingsbehandeling.
- Begraafplaatsen: in 2013 informeert het college de raad over de aula Selwerderhof.
- Het tweede crematorium is een particulier initiatief; de gemeente werkt op dit moment goed samen met de initiatiefnemer. Er is samen naar locaties gekeken; het ligt niet aan de gemeente als er geen tweede crematorium komt.
- Doelstelling groene daken: het doel van vijftig groene daken wordt gehaald.
- Waterstand in de Oosterparkwijk: de wethouder komt erop terug.
- Over de vraag of binnen het programma nog kan worden bespaard: de raad heeft vorig jaar niet voor niets een extra investeringsbudget voor langcyclisch onderhoud beschikbaar gesteld. Op het dagelijks onderhoud is al flink bezuinigd. Dat leidt tot verdere verzuiging; daarover zal wethouder Seton de raad informeren.
- Afvalbakken voor hondenpoep: nog meer afvalbakken is niet aan de orde, het is erg duur in de exploitatie. Op basis van de recente evaluatie van het hondenbeleid zijn de bestaande bakken beter geplaatst. De gemeente houdt de vinger aan de pols.
- Groen gas: Energy Valley zet hier flink op in; er zijn goede resultaten, zie Attero. De ondernemers hebben de gemeente niet nodig.
- Energiebesparing en bewoners: de gemeente verzorgt nog steeds voorlichting. Via de Natuur- en Duurzaamheidseducatie wordt de jeugd bereikt en in het Groninger Forum is een belangrijke poot duurzaamheid ontstaan. Voor particuliere woningen is er het Energiebesparingplatform. Ook de corporaties zijn actief.

De voorzitter sluit de vergadering om 12.40 uur.

Bijlage - Motie hotspots overlast 14 nov '12

M31

MOTIE

Hotspots overlast

De Raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 14 november 2012 besprekende het voorstel inzake de begroting 2013,

Constateernde

- dat er op een aantal locaties in de stad (Harmonieplein, hoek Oude Kijk in het Jatstraat-Hoekstraat/Visserstraat), vooral in de avonduren, sprake is van structurele overlast op straat (geluidsoverlast, alcoholgebruik, drugshandel/-gebruik, afval).

Overwegende

- dat straatoverlast voor veel mensen in de stad bijdraagt aan gevoelens van onveiligheid;
- dat dergelijke vormen van overlast vaak een relatie hebben met verslavingsproblematiek, psychische problematiek en dak-/thuisloosheid.

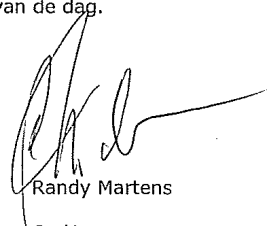
Verzoekt het college en de burgemeester, voor zover het ieders bevoegdheid betreft

- in kaart te brengen wat de "hotspots" zijn van structurele overlast op straat, zoals drugshandel/-gebruik, geluidsoverlast en afval;
- aan te geven welk beleid gevoerd wordt om deze vormen van overlast duurzaam te voorkomen, dan wel beheersbaar te maken;
- aan te geven welke (andere) maatregelen denkbaar zijn om straatoverlast verder terug te dringen;
- de raad hierover uiterlijk 1 februari 2013 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

W. Moes

PvdA

Randy Martens

PvdA

✓

Bijlage - Motie struikelfietsen 14 nov '12

M14

Motie struikelfietsen

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 14 november 2012, besprekende de begroting 2013 en de najaarsnota,

Constateernde dat:

- Groningen een echte fietsstad is;
- dit ook vaak de nodige fietsparkeerproblemen met zich meebrengt;
- dat het College in 2013 bekijkt welke maatregelen getroffen kunnen worden om fietsparkeerproblemen in de binnenstad op te lossen;

Overwegende dat:

- fietsen vaak op plekken worden geparkeerd waar de doorlooproute voor voetgangers ernstig beperkt wordt;
- deze struikelfietsen zeer gevaarlijke situaties opleveren, zeker voor mensen met een visuele beperking;
- het voor iedereen duidelijk moet zijn dat het parkeren van een fiets op een blindegeleidenpad echt gevaarlijk is;

Verzoekt het college:

- in aanloop naar het treffen van verdere maatregelen het foutparkeren van struikelfietsen op blindengeleidenpaden streng te gaan handhaven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Anne Kuik
CDA

Amrut Sijbolts
Stadspartij

✓

Lijst ingekomen stukken

Lijst ingekomen stukken

Raadscommissie Financiën en Veiligheid 6 maart 2013

COLLEGEBRIEVEN (te vinden in het Raads Informatie Systeem)

Nr.	Datum	Onderwerp	Advies	Opmerking
1.	23-01-2013	Damoclesbeleid	Geagendeerd voor raad 27/2	
2.	24-01-2013	Ontwikkelingen Stadstoezicht	Op agenda	
3.	24-01-2013	Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadstoezicht	Op agenda	
4.	30-01-2013	Informatie over uitkomsten financieel onderhandelaarsakkoord	Bij raad 30/1 behandeld	
5.	31-01-2013	Tussenrapportage financieel perspectief	v.k.a.	
6.	31-01-2013	Wob-verzoek nieuwjaarsrecepties	v.k.a.	
7.	01-02-2013	Stand van zaken en ontwikkeling risicomangement	v.k.a.	
8.	01-02-2013	Jaarwisseling 2012/2013	v.k.a.	
9.	01-02-2013	Evaluatie aanpak Qat en voorstel voortzetting activeringsproject Somalische Groningers	v.k.a.	
10.	01-02-2013	Mosquito Schoolholm	v.k.a.	
11.	01-02-2013	Coffeeshopbeleid	v.k.a.	
12.	05-02-2013	Bevoegdheden raad in relatie tot vz. VR en regioburgemeester	Besproken in informele sessie 26/2	
13.	07-02-2013	Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2013-2014 Noord-Nederland	v.k.a.	Betreft verwerking ingebrachte wensen en bedenkingen
14.	15-02-2013	Vernieuwing dienstverleningsovereenkomst met Ten Boer	v.k.a.	
15.	15-02-2013	Dekking kosten chatfunctie in 2013	v.k.a.	
16.	15-02-2013	Wensen en bedenkingen t.a.v. Aankoop aandeel Waterbedrijf Groningen	Op agenda	
17.	15-02-2013	Beëindiging opschorting wachtlijstsystematiek coffeeshopbeleid	v.k.a.	
18.	21-02-2013	Schriftelijke vragen t.a.v. Damoclesbeleid		Betrokken bij raad 27-2, agendapunt 8d
19.	28-02-2013	Voortgang experiment wisselbekers bij evenementen	v.k.a	LTA-item

Z.O.Z.

Lijst ingekomen stukken

OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN (op RIS achter inlog en in visiekast)

Nr.	Datum	Afzender en onderwerp	Advies	Opmerking
1.		Verslagen auditcommittee 21 november 2012 en 23 januari 2013	v.k.a.	
2.	31-01-2013	Afschrift brief auditcommittee aan college: reactie op collegenota verbetervoorstellen P&C-cyclus	v.k.a.	
3.	13-02-2013	Uitgaande brief aan burgemeester: 1 ^e ronde raad inzake Damoclesbeleid		Geagendeerd voor raad 27/2
4.	27-02-2013	Gezamenlijke brief van VGG en Provincie aan Groninger gemeenteraden, Vervolg op visitatie "Bestuurlijke Toekomst Groningen"		Agenda F&V Punt B1

Verslag 6 februari 2013

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 6 februari 2013
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.05 uur

Aanwezig: de heer J. Spakman (voorzitter, PvdA), de dames C.E. Bloemhoff (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), L.R. van Gijlswijk (SP), A. Kuik (CDA), K. de Wrede (Partij voor de Dieren), de heren R.O. Martens (PvdA), W. Moes (PvdA), D. Jager (VVD), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), R.P. Prummel (Stadspartij), A. Sijbolts (Stadspartij), B. Benjamins (D66), J.H. Luhoff (D66) *niet bij BI*, P.S. de Rook (D66) *bij BI*, E.B. Koopmans (ChristenUnie), M. van den Anker (Student en stad)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: de heren J.P. Rehwinkel (burgemeester), T. Schroor (D66) *tot BI*, J.M. van Keulen (VVD) *bij BI*

Insprekers: de dames A. Bosma (Vredesinformatiecentrum), M. van Dijken (stedenband Groningen-Moermansk), S. van der Meer (stedenband Groningen-San Carlos), de heren B. Giskes (Stichting Groningen-Jabalya), F. Menger (op persoonlijke titel)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Stelt voor 26 februari informeel door te spreken over democratische controle op de Veiligheidsregio.

Burgemeester Rehwinkel:

- Kan wegens verplichtingen helaas niet de vergadering van 13 maart 2013 bijwonen.
- Staat stil bij het overlijden van een jonge VNG-medewerker, de heer Paulissen.

Wethouder Schroor:

- Meldt dat de kasgeldlimiet tussen 31 december 2012 en 15 januari 2013 met 15 miljoen euro overschreden is. Het valt niet onder de Wet Fido en is inmiddels ongedaan gemaakt.
- Wijst op de uitnodiging voor de opening van de DIA en biedt aan daarnaast op 17 april 2013 het gebouw en het nieuwe werken te bekijken.

Dhr. Moes (PvdA):

- Betreft bij dat bezoek graag de uitkomsten van de verlengde pilot met openingstijden.

A.2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Afspraken en planning

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Wil de evaluatie hoogwater Woltersum wel uitstellen tot april, maar uitte met meerdere fracties in het presidium al ongenoegen over herhaaldelijke aanpassingen van de raadsagenda vanwege verplichtingen van de burgemeester elders.

Wethouder Schroor:

- Gaf eerder al aan 13 maart ook niet aanwezig te kunnen zijn.

De voorzitter:

- Peilt de commissie en concludeert dat de vergaderdatum 13 maart blijft staan. De evaluatie hoogwater Woltersum wordt doorgeschoven naar april.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Meldt dat de motie risicomanagement na de collegebrief en overleg met de indieners kan

Verslag 6 februari 2013

vervallen.

A.4. Rondvraag

Dhr. Luhoff (D66):

- Verzoekt mede namens de ChristenUnie het college met een voorstel te komen om de raad te betrekken bij oplossingsrichtingen voor de financiële situatie buiten de normale cyclus om.
- Oppert het overzicht van de financiële situatie onderdeel te maken van de recessierapportage.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Roept de burgemeester op erop aan te dringen de gemeente op te laten nemen in de aangekondigde quickscan als opmaat naar de risico-inventarisatie van aardschokken.

Dhr. Sijbolts (Stadsparitij):

- Vraagt of het college bereid is onderzoek te doen naar de risico's van aardschokken.
- Informeert naar de rol van de burgemeester bij aardschokken als voorzitter van de Veiligheidsregio.
- Is benieuwd naar recente ontwikkelingen rond de overlast in het A-kwartier.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Informeert hoe en wanneer het probleem van sneeuwschuiven op de tippelzone wordt opgelost en wil voorkomen dat tippelaarsters een andere plek kiezen.
- Verzoekt de burgemeester de bewoners van het A-kwartier op de hoogte te houden.

Wethouder Schroor:

- Stelt voor eind maart of begin april een besloten technische sessie te beleggen om oplossingsrichtingen voor de financiële situatie te verkennen, gevolgd door een extra commissievergadering in opmaat naar behandeling van de Voorjaarsbrief.
- Geeft in de recessierapportages updates van de financiële situatie.

Burgemeester Rehwinkel:

- Antwoordt dat de stad meegenomen wordt in de genoemde quickscan.
- Vraagt bij het kabinet aandacht voor de gevolgen van aardschokken, ook voor de stad.
- Is als voorzitter van de Veiligheidsregio betrokken bij veiligheidsaspecten in stad en Ommeland. Morgen komt de taskforce bij elkaar van NAM, brandweer, politie, hulpverleningsdiensten, gemeenten, provincie, waterschappen en OM.
- Meldt dat de gemeente en de Veiligheidsregio een gezamenlijke brief hebben ondertekend.
- Vindt signalen over tippelen in het A-kwartier zeer ongewenst.
- Zal met wethouder Seton mogelijkheden van sneeuwschuiven op de tippelzone onderzoeken. Bij een tippelzone horen bepaalde voorzieningen, maar het mag ook geen voorkeursbehandeling zijn.
- Gaat aan de slag met aangekondigde maatregelen rond het A-kwartier en zal bewoners op de hoogte stellen. De politie heeft er nadrukkelijk aandacht voor.
- Verzoekt het ministerie van Veiligheid en Justitie haast te maken met de wetswijziging rond mobiel cameratoezicht.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Kadernota Internationalisering (raadsvoorstel 17 januari 2013)

Dhr. Menger (inspreker op persoonlijke titel):

- Roept op een Intercity-waardige treinverbinding op te nemen in de samenwerkingsovereenkomsten met Duitse zustersteden en hiervoor te lobbyen in Den Haag.
- Oppert een bezoek van de burgemeester en wethouder Van Keulen aan de opening van de Gartenschau in Hamburg op 26 april 2013. Hamburg kan dan meteen voor een tegenbezoek uitgenodigd worden aan de promotiedagen Noord-Nederland in november 2013.

Mw. Van Dijken (inspreker namens stedenband Groningen-Moermansk):

- Noemt de beleidsbreuk om 5000 euro te bezuinigen 'penny wise, pound foolish'.
- Wijst erop dat het 30% van het activiteitenbudget van de stedenband betreft.
- Weet nog niet hoe kortingen op de Bestuursdienst en OCSW de stedenband gaan treffen.

Verslag 6 februari 2013

- Benadrukt de wederkerige insteek van de stedenband en herinnert aan de succesvolle delegaties van handel en politiek. Mensenrechten worden ook aan de orde gesteld. De langdurige vriendschap opent deuren.
- Kan de scholierenuitwisselingen niet langer ondersteunen door de bezuinigingen.

Mw. Bosma (inspreker namens het Vredesinformatiecentrum):

- Verzoekt de structurele subsidie van 7500 euro voort te zetten. Het VIC betaalt hiervan huur aan OCSW en gemeentelijke belastingen. Het pand zal lastig opnieuw te verhuren zijn.
- Legt uit dat het VIC een koepel is van organisaties, die onder meer onderzoek doen naar wapenhandel, aandacht hebben voor illegaal verklaarde medeburgers en vredesonderwijs geven.
- Wijst erop dat het VIC duizenden kinderen per jaar bereikt met gastlessen over oorlog, vrede en vijandbeelden. Collectes, incidentele subsidies en geld van scholen financieren dit, maar het is onmogelijk zonder de infrastructuur.
- Vindt het inconsequent dat het VIC zo gekort wordt, maar wel is opgenomen in het banenplan.
- Leest in de notitie dat het VIC pas na deze vergadering op de hoogte zou worden gesteld en vindt het kwalijk dat niet is geweest op dit inspraakmoment.

Mw. Van der Meer (inspreker namens stedenband Groningen-San Carlos):

- Waardeert het dat de gemeente de stedenband voort wil zetten en is bezig met modernisering en samenwerking om in te verdienen.
- Was in december 2012 verheugd met de 4000 euro aanvullende subsidie om een bureau in San Carlos op te kunnen zetten.
- Betreurt de korting op de structurele subsidie met 5000 euro en ondervindt daarnaast de gevolgen van geschrapte budgetten voor internationalisering en stedenbanden bij de Bestuursdienst en de dienst OCSW.
- Verzoekt de bezuinigingen op een andere manier te realiseren om flexibel en moderniserend te kunnen blijven opereren.
- Is bereid de communicatiestrategie te herzien en zo op de 7000 euro aan drukwerk te besparen.

Dhr. Giskes (inspreker namens Stichting Groningen-Jabalya):

- Herinnert eraan dat van het project van het jeugdcentrum in Jabalya, uitgevoerd door OCSW, een klein budget overbleef. Vorig jaar gingen raad en college akkoord met een voorgesteld project.
- Nam op verzoek van de gemeente de verantwoording om dat project af te ronden zonder extra vergoeding.
- Noemt het een koude douche nu te moeten rekenen op bezuinigingen.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Herzag zijn mening over stedenbanden toen hij persoonlijk ervoer dat internationalisering ertoe doet voor handel, kennis en mensenrechten.
- Pleit ervoor als gemeente de bureaus van stedenbanden te faciliteren, ook omdat blijkt dat sponsors alleen afzonderlijke projecten willen financieren.
- Vraagt het college het alternatieve bezuinigingsvoorstel van Groningen-San Carlos te onderzoeken.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Vindt de collegevoorstellen eenzijdig. De insteek is handel en de bezuiniging komt alleen ten laste van ontwikkelingssamenwerking.
- Wijst op de grote gevolgen van de relatief kleine bezuinigingen. De insprekende organisaties bereiken veel door projecten van derden en uitwisselingen mogelijk te maken.
- Stelt dat de organisaties juist een door de gemeente gewenste ontwikkeling doorgemaakt hebben.
- Vindt dat de korting op het Vredesinformatiecentrum ook de sociale stad raakt, omdat het is opgenomen in het tweehonderdbanenplan.
- Haalt de minister van Ontwikkelingssamenwerking aan, die gemeentelijke projecten juist

Verslag 6 februari 2013

- prees en in sommige gevallen zelfs succesvoller acht dan landelijke projecten.
- Ziet homorechten in Rusland ernstig onder druk staan. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en fairtrade gaan hand in hand met mensenrechten, maar komen weinig in het stuk voor.
- Leest niets terug over moties die oproepen thema's in China aan de orde te stellen.
- Vraagt hoe aanvragen bij het Europees Sociaal Fonds succesvoller kunnen worden.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Mist bestaande pijlers als helpen en solidariteit. Waarom op ontwikkelingssamenwerking eenzijdig bezuinigen en niet op bijvoorbeeld G-kracht of internationalisering bij de dienst RO/EZ?
- Vindt de onderbouwing van het voorstel slecht.
- Vraagt of en gaat ervan uit dat er geen cent getornd wordt aan het al bestemde project in Jabalya.
- Deed navraag naar de geschrapte budgetten bij de Bestuursdienst en de dienst OCSW. Deels werden die besteed aan activiteitenbudgetten. Waarom vermeldt het voorstel niet dat naast exploitatiebudgetten ook incidentele budgetten van organisaties getroffen worden?
- Wijst erop dat het VIC in aanmerking komt voor het tweehonderdbanenplan. Dit betekent dat het verdwijnen ervan leidt tot 'ernstige knelpunten in de maatschappelijke infrastructuur'.
- Wil weten waarom organisaties niet op de hoogte zijn gebracht. Het doet denken aan de Drafbaan. Die bezuiniging is uitgesteld, terwijl het om een hoger bedrag ging.
- Vindt het stuk niet rijp voor besluitvorming en roept op het terug te trekken.
- Hoopt dat het college met betrokken organisaties gaat overleggen en met een nieuw voorstel komt met een eerlijker verdeling van de bezuinigingen op het internationaliseringsbeleid, ook op handel en economie.

Dhr. Martens (PvdA):

- Is tevreden met de focus op economie, kennis en het Duitse achterland.
- Had graag meer prioritering gezien in de veertien stedenbanden.
- Pleit voor meetbare doelen om effecten van het beleid achteraf goed te kunnen toetsen.
- Overweegt een motie om in elk geval binnen een halfjaar te starten met het Welcome Centre in plaats van eerst lang te vergaderen. Studentenverenigingen zijn welwillend.
- Vraagt zich ook door de sprekers af of er wel een goed beeld is van de effecten van de bezuinigingen op de organisaties. Kan het project in Jabalya nog wel uitgevoerd worden? Zijn het wel bezuinigingen als sommige subsidies rechtstreeks terugvloeiden als huur?
- Kan zich voorstellen met organisaties in gesprek te gaan op zoek naar handiger bezuinigingen.
- Denkt dat bezuinigingen met terugwerkende kracht juridisch geen stand houden als subsidiebeschikkingen al verstrekt zijn.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Is tevreden met het erkennen van de potentie van Groningen en de voortzetting van G-kracht.
- Steunt aandacht voor Europese financiering, maar hoe komen ambtenaren en andere organisaties op de hoogte van de mogelijkheden? De gemeente kan hierin faciliteren door kennis te delen.
- Steunt de begrijpelijke keuzes wat betreft de stedenbanden, maar is ook voor een nette afhandeling en het kijken naar handiger alternatieven. Bezuinigen met terugwerkende kracht lijkt niet haalbaar.
- Vindt de keus voor kenniseconomie verstandig, maar hoort graag concrete voorbeelden.
- Ziet het Welcome Centre als een goede aanvulling. Buitenlandse studenten zijn straks ambassadeurs voor Groningen. Als alles goed geregeld is, dan komen buitenlandse investeerders ook eerder.
- Sluit zich aan bij PvdA wat betreft een snelle start van het Welcome Centre en meetbare doelen.
- Vermoedt dat de gemeente niet op de hoogte is van alle activiteiten en projecten die de kennisinstellingen internationaal ontplooiën. Contacten van kenniscentra kunnen ook gebruikt

Verslag 6 februari 2013

worden door bijvoorbeeld een handelsmissie te koppelen aan een congres.

- Vraagt hoe het college interne communicatie gaat verbeteren. Dit komt niet duidelijk naar voren.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is teleurgesteld in de eenzijdige nadruk op economische belangen en het ontbreken van onderbouwing. Zo houden de bezuinigingen op de stedenbanden in de praktijk meer in dan de genoemde posten.
- Schrikt ervan dat het VIC niet is ingelicht en moet ook denken aan de Drafbaan. Hoe kan dit?
- Vraagt waarom Groningen-San Carlos 4000 euro extra kreeg en nu 5000 euro wordt gekort.
- Is blij dat Groningen-San Carlos mee wil denken met betrekking tot de bezuinigingen en kan zich voorstellen stapsgewijs te bezuinigen en niet in een keer 5000 euro.
- Vindt de bezuinigingen in schrill contrast staan met de wens van de raad de stedenbanden in stand te houden.
- Ziet met de PvdA graag op korte termijn concrete voorstellen voor het Welcome Centre.

Mw. Kuik (CDA):

- Steunt het maken van keuzes; bezuinigingen zijn noodzakelijk. Daarom is het goed focus aan te brengen in de vele internationale contacten en projecten.
- Mist onderbouwing van de geschrapte subsidies. Er moet een duidelijk beeld zijn van waarom deze bezuinigingen gekozen worden en wat de gevolgen zijn.
- Sluit aan bij de PvdA wat betreft meetbare resultaten.
- Ziet graag nog meer focus en energie op buursteden om handel en kennisuitwisseling te stimuleren.
- Pleit voor een focus op energie en Healthy Ageing bij het binnenhalen van Europese subsidies.
- Is er daarbij voor om aan te sluiten bij internationale kennis en contacten van kennisinstellingen en niet expertise zelf in huis te halen als dat niet nodig is.
- Wil ook meer focus in de stedenbanden op leren, handel en wederkerigheid. Moermansk geeft dat zelf ook aan, maar San Carlos lijkt meer op ontwikkelingshulp dan op een evenwichtige stedenband.
- Ziet graag een vermindering van de coördinerende functie van de stedenbandenorganisaties. Het UMCG heeft contacten in San Carlos en kan stageplekken wellicht zelf regelen en coördineren.
- Is blij dat Groningen-San Carlos zelf mee wil kijken naar mogelijke bezuinigingen.

Mw. De Wrede (Partij voor de Dieren):

- Dankt de insprekende organisaties, die hard werken aan solidariteit in de praktijk.
- Vindt de benadering ook te eenzijdig. Internationale problemen als klimaat, voedsel en biodiversiteit komen niet aan de orde. Bij een handelsmissie kan ook aandacht voor milieu gevraagd worden.
- Verwijst naar een rapport met bewijs dat duurzaamheid rendabel kan zijn. Bovendien sluit duurzaamheid aan bij Europese subsidies en is het goed voor het imago van Groningen.
- Betwijfelt of zorgvuldig gekeken is naar de best mogelijke bezuinigingen. Betrokkenen hadden eerder geïnformeerd en geconsulteerd moeten worden.
- Stelt dat de directeur van Noordbaak geen antwoord kreeg op zijn zienswijze van juni 2012.
- Wijst erop dat Noordbaak de subsidie van bijna 8000 euro verveelvoudigt door het te koppelen aan rijkssubsidie en cofinanciering. Groningen loopt zo dus veel meer geld mis.
- Vindt dat het Vredesinformatiecentrum keihard werkt en midden in de samenleving staat met honderd tot honderdvijftig lesaanvragen per jaar. Ook zijn veel internationale studenten naar een lezing over internationaal lobbyen geweest in het pand. De subsidie vloeit terug via huur.
- Verzet zich tegen de eenzijdige aandacht voor winst en no nonsense. Organisaties in het maatschappelijk middenveld zijn belangrijk voor het goed functioneren van de democratie.
- Gaat niet akkoord met het reduceren van menselijke verhoudingen tot economische. Kennis maken met anderen relativeert de eigen normen en waarden. Solidariteit ontbreekt in dit beleid.

Verslag 6 februari 2013

Mw. Koebrugge (VVD):

- Kan zich vinden in de gekozen pijlers van internationale handel, Europese subsidies en de gastvrije stad, al zal de businesscase uit moeten wijzen of het Welcome Centre ook uit kan.
- Is met de PvdA voor meetbaarheid om goed te kunnen evalueren.
- Vindt ontwikkelingssamenwerking een landelijke kwestie en wil liever prioriteit geven aan de eigen inwoners door een sociale stad te blijven.
- Wijst op het belang van handelsrelaties met partnersteden voor het stimuleren van de economie.
- Kan zich vinden in het aandacht vragen voor mensenrechten en democratie in de wereld.
- Is ervan overtuigd dat Stadlers particulier goede organisaties en initiatieven zullen steunen. De overheid hoeft dat niet te doen.
- Hoort graag hoe met de sprekers is gecommuniceerd.
- Vraagt of het genoemde budget voor het Vredesinformatiecentrum het netto of het totale bedrag betreft, dus met of zonder aftrek van huur.

Dhr. De Rook (D66):

- Ziet overeenkomsten met duurzaamheidsbeleid, omdat focus en integraliteit nodig zijn.
- Steunt de keuzes in de nota voor kennis en economie.
- Pleit ervoor het veld te volgen in het vormgeven van de samenwerking. De gemeente moet niet dominant, maar dienend zijn en toegevoegde waarde zien te vinden.
- Ziet een grote rol voor Noord-Nederland en SNN, ook wat betreft Europese subsidies.
- Roept ook op haast te maken met het Welcome Centre. De universiteit en het Erasmus Student Network Groningen zitten erop te wachten en zijn bereid mee te denken en te participeren.
- Vraagt waarom het college hecht aan het instandhouden van ideële stedenbanden en kan zich voorstellen het op termijn om te zetten in partnersteden.
- Mist afwegingen en onderbouwingen van de verdeling en de doelmatigheid van het budget en de hoogte van de bezuinigingen. Waarom wordt de subsidie aan Groningen-Jabalya alsnog geschrapt?
- Stelt dat een economische agenda niet uitsluit dat je aandacht vraagt voor mensenrechten, bijvoorbeeld homorechten in Rusland.
- Hoopt dat de keuzes bijdragen aan de economische groei en de aantrekkelijkheid van de stad.

Burgemeester Rehwinkel:

- Herinnert eraan dat dit beleid verder teruggaat dan het herfstakkoord van de nieuwe coalitie en dat het stoelt op evaluatie en input.
- Betreurt het feit dat het blijkbaar niet is overgekomen dat de gemeente, ondanks de focus op Noordoost-Europa, juist kiest voor voortzetting van de stedenbanden, ook voor San Carlos, Moermansk en China. Deze stedenbanden hebben duidelijk een maatschappelijk fundament.
- Vindt dat de helperpijler invulling krijgt door de stedenbanden, de sociale stad en het accent op het maatschappelijke bij het Europees Sociaal Fonds.
- Erkent de focus op handel en kennis, maar benadrukt dat er nog meer dan 50.000 euro beschikbaar blijft voor ontwikkelingssamenwerking.
- Biedt excuses aan voor het onvoldoende communiceren met stedenbanden en organisaties.
- Wil alsnog het gesprek voeren, met name met de stedenbanden Moermansk en San Carlos, om ook andere mogelijkheden te bespreken, zoals het genoemde voorbeeld van drukwerk.
- Erkent dat de motivatie onvoldoende is en zal dit verbeteren.
- Is bereid in het college opnieuw de discussie te voeren over de gekozen verdeling van bezuinigingen, maar zegt niets toe over de uitkomst en voelt zich gebonden aan de omvang van de bezuinigingen.
- Kan niet terugkomen op al verzonden subsidiebeschikkingen.
- Heeft de insteek zo lang mogelijk in gesprek te blijven om mensenrechten aan te kaarten, maar sluit opzeggen van contacten als laatste maatregel niet uit.
- Kaart ook steeds mensenrechten aan bij bezoeken, bijvoorbeeld vrouwenrechten in China en homorechten in Rusland.

Verslag 6 februari 2013

De voorzitter:

- Concludeert dat het college het stuk terugtrekt om met organisaties te spreken, intern te overleggen en de motivatie te verbeteren.

B.2. Damoclesbeleid (stappenplan drugshandel) (collegebrief 23 januari 2013)

De voorzitter:

- Peilt de commissie en concludeert dat de collegebrief in verband met de tijd en de afwezigheid van de burgemeester bij de commissies in maart rechtstreeks in de raad geagendeerd wordt na een schriftelijke vragenronde. PvdA en Student en Stad hadden liever een openbaar debat tijdens een commissievergadering gehad.

B.3. Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Stadtoezicht (collegebrief 24 januari 2013) en Ontwikkelingen Stadtoezicht (collegebrief 24 januari 2013)

De voorzitter:

- Concludeert dat de collegebrieven in verband met de tijd geagendeerd worden voor een commissievergadering in maart.

C. HUISHOUELLIJK DEEL

C.1. Ingekomen stukken

Geen agenderingen.

C.2. Vaststelling verslag 9 januari 2013

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering om 15.05 uur onder dankzegging.